

Олекса Калшик

ЩО НЕСЕ з собою КОМУНІЗМ?

Документи про
російсько-комуністичний
терор в Україні

Спілка Визволення України

Мюнхен

— 1953 —

Торонто

Що несе з собою комунізм?

*Жертвам примусової репатріації
присвячую*

О. Калиник

Авторські права застережені

Copyright reserved by Author.

*Видано старанням Головної
Управи СВУ в Німеччині та
Кравчої Управи СВУ в Канаді
на поручення УВАН, з допомо-
гою Фонду Української Куль-
тури ім. Сергія Єфремова.*

Друк: «Лого», Мюнхен 8, Розенгаймерштрассе 46 а

Олекса Калиник

Що несе з собою комунізм?

(Документи про російсько-комуністичний терор в Україні)

diasporiana.org.ua

СПІЛКА ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ

Мюнхен

1954

Торонто

Oleksa Kalynyk

WHAT DOES COMMUNISM ENTAIL?

Documents on Russian-Communist
Terrorism in Ukraine

Oleksa Kalynyk

WAS BRINGT DER KOMMUNISMUS MIT SICH?

Dokumente über die Russisch-Kommunistische
Schreckensherrschaft in der Ukraine

Oleksa Kalynyk

QU'EST-CE QU'APPORTE LE COMMUNISME?

Documentation sur la Terreur du Communisme Russe
dans L'Ukraine

Association for the Liberation of Ukraine

MUNICH

1953

TORONTO

ПЕРЕДМОВА

Головна Управа Співки Визволення України в Німеччині та Крайова Управа СВУ в Канаді вирішили опублікувати нижчеподану працю Олекси Калиника в українській мові. Одночасно цю працю видає в англійській мові Центральний Комітет СУМ-у в Лондоні. Подані коментарі до англійського видання в деяких розділах поширені, але тексти документів затримані однакові і в українській і в англійській мові.

На думку Головної Управи СВУ ця праця має велике історично-документальне значення. Вона не є оповіданням про методи російсько-більшевицького імперіялізму в Україні, не є споминами очевидця подій, — вона є значно цінніша, вона побудована на документах, взятих з архіву одного з багатьох районів України.

Коли в оповіданнях чи споминах можна завжди чекати певного суб'єктивізму автора, — автентичні документи є безсторонніми свідками дійсності.

Великою заслугою автора є те, що він здобув ці документи з архівів советських установ, великою його заслугою є, що він зберіг ці документи під час своїх дальших мандрювань.

Автентичні документи, які розкривають політику і методи праці советської влади в Україні, надруковані в цій книжці, є незаперечними фактичними доказами злочинів російсько-комуністичної окупаційної влади на нашій Батьківщині.

Пройдуть роки та десятиріччя. У пам'яті людській зітреться жах комуністичного режиму, але ця книга з надрукованими в ній автентичними документами залишиться голосно-промовляючим свідком епохи, свідченням, написаним руками самого окупанта-злочинця або руками його жертви.

Для майбутнього історика України ця книжка буде надзвичайно важливим документом, джерелом для вивчення найжахливіших сторінок історії. Для кожного до-

слідника в світі вона буде матеріалом про злочин російсько-комуністичного режиму.

Ми всі добре знаємо, як пильно стережуть свої архіви, свої злочинні діла від людського ока советські можливо-владці. Ця книжка кидає проміння світла на темні їх діла. Зрозуміло тому, що друкування цієї книжки, як документального історичного матеріалу, було спеціально рекомендовано Головнім Управі Співки Визволення України з боку Представництва Вільної Української Академії Наук в Німеччині.

Головна Управа та Крайова Управа СБУ в Канаді цілком свідомо погодились на друкування цієї книги в українській мові без будь-яких змін тексту, запронованого автором, тобто при друкуванні збережено повністю без будь-яких змін оригінальний текст всіх наведених у книжці документів і не змінено текстів і коментарів автора.

Зроблено це для того, щоб зберегти документи та коментарі очевидця так, як вони є, дати точну фотографію дійсності і зафіксувати, як ця дійсність сприймалася коментатором-очевидцем подій.

Історичний документ не мусить бути змінюваний, не потребує виправлення чи виглаження. Він має бути поданий читачеві та дослідникові в оригіналі.

Проф. В. Плющ

ВІД АВТОРА

Подані в цій книзі матеріяли розкривають методи і практику російсько-більшевицької тоталітарної системи на Україні. Вони охоплюють порівняно невеликий час (1929-1933 рр.), що був найхарактеристичніший своєю безоглядною політикою нищення українського народу.

Використані матеріяли походять головно з Криничанського району, Дніпропетровської області УССР, але вони характеризують стан в усій Україні, бо те, що робили комуністичні уповноважені в одному місці, відбивалося всюди в Україні за одним стандартом генеральної лінії комуністичної партії. Змінювались лише прізвища виконавців та їхніх жертв.

Авторові цих рядків під час німецько-більшевицької війни пощастило захопити ці документи саме тоді, коли з наказу советського уряду НКВД нищило всі архівні матеріяли, тікаючи на Схід. Пильно зберігаючи їх від ока окупантів та більшевицьких агентів, автор перевозив через фронтові лінії, пробиваючись крізь ліси і гори на Захід, під охороною українських вояків Української Повстанської Армії (УПА).

Ховаючи їх від щоденних бомбардувань у підземелля німецьких міст, автор не тратив надії зберегти їх, щоб у відповідний момент показати світові.

Під час переходу через Польщу, Чехію, Словаччину, Румунію, Мадярщину, Югославію мешканці цих держав із здивуванням запитували українців: «Пощо ви тікаєте від руських?» Особливо на ці запити ми натрапляли в Чехії і Словаччині. Коли українці розповідали, що несе їм комунізм, то чехи й інші не хотіли вірити і навіть перешкождали нам в дальшій мандрюванні. Після перемоги над Німеччиною, коли на вимогу Москви англоамериканська влада силою відправляла сотні тисяч українців до ССРСР, автор цих рядків також пережив важкі хвилини.

Здавалось, що комуністична облудна пропаганда про «щасливий советський рай» опанувала всі без винятку держави світу.

Видавали на знищення живих свідків, про яких говорять документи, вивезені з України.

Сьогодні, коли світ починає розуміти, що несе з собою комунізм, автор цих рядків подає документальний матеріал.

ЗАПЕРЕЧИТИ правду, подану в цих документах, як і їхню автентичність, — ніхто не зможе.

Автор переконаний, що представники демократичних держав, які відвідували ССРСР і відвідують його тепер та наївно сприймають за правду все те, що їм приготують режисери з Кремля, переглянуть ці матеріали й зроблять належні висновки.

При цьому хочеться пригадати подорожування по Україні в 1933 році колишнього прем'єр-міністра Франції п. Е. Еррію, який, в супроводі агентів НКВД, міг бачити тільки «досягнення» та «щасливе життя» советського народу.

Пана міністра так ошукали большевицькі агенти, що українці сміялися з його наївної довірливості. Чи знає пан міністер Е. Еррію, що колхозниця, якій він під час відвідин одного з колхозів радив, як ліпше носити зерно на купу, вмерла з голоду разом з усією своєю родиною? А професор Зеберг з Українського Інституту Лінгвістичної Освіти в Києві, який був перекладачем пана міністра під час його подорожі по Україні, засуджений на п'ять років далеких концентраційних таборів у Карелії (концтабір: Уросозеро-Біл. Балт. Комбінат). Його знищили комуністи за те, що він мав близькі стосунки з «акулою» демократичної Франції (так назвало НКВД пана міністра Е. Еррію на допитах проф. Зеберга) і може зрадив панові зворотній бік медалі большевицької облуди.

Цікаво запитати будь-якого представника інших держав, що побував в ССРСР, чи мали вони право вільно подорожувати й розмовляти з робітниками чи селянами без агентури НКВД? Хай би ті офіційні делегації, різні представники інших країн, спробували не в супроводі представників большевицької влади, а самі побувати в сім'ях громадян ССРСР і звійти в їх душу й довір'я. О! Тоді вони почули б та пізнали б весь жах комуністичної диктатури Кремля!

З політичних і торговельно-економічних вигод для своєї держави керманічі справжньої демократії сліпо провадили тактику примирення й поступок, і цим дали можливість московському імперіялізмові так зміцнити свою тиранію, що загроза від російського комунізму існує тепер для всього демократичного світу.

Ми, українці, опинившись після другої світової війни серед народів Європи й Америки, ще раз переконались, що людство не має елементарного уявлення саме про те, чим страшний російський комунізм, російський імперіялізм для всього світу. Мільярди золота витрачає Москва на фальшиву пропаганду й досягає мети, бо не зважаючи на жажливий терор, насильство, голод в ССРСР, комуністична пропаганда все це заперечує і, на жаль, не без успіху, вводючи в блуд увесь світ.

Мільйони замучених і закатованих у катакомбах смерти ЧК-ГПУ-НКВД-МВД жертв комуністичної тиранії, мільйони засланих по концентраційних таборах робітників, селян, інтелігентів благають і в розпачі чекають на допомогу вільного світу.

Мільйони селян, загнаних у рабські колхози, як і робітників - невільників, чекають слухної години визволення і повалення комуністичної тиранії. Автор цих рядків переконаний, що кожний селянин, робітник, інтелігент, кожний патріот своєї Батьківщини прочитає ці матеріали про трагедію українського народу, та й свою власну.

Подані документи своїм змістом такі ясні й самозрозумілі, що їх можна було б видати без жодного коментаря.

Тому обмежуємося короткими довідками та поясненнями до кожного розділу цієї книжки, а також до окремих документів.

В книжці висвітлено життя Криничанського району УССР. Село Кринички до 1931 року належало до Солонянського району, але після районування воно стало самостійним районним центром, йому були підпорядковані всі навколишні села, що раніше підлягали Кам'янському району. Кам'янське (тепер Дніпродзержинське) — промислове місто (147 тисяч населення) над Дніпром, з великими металургійними і хемічними виробнями. Ці документи

належать до часів районування, коли накази й постанови були чинні для Кам'янського й новоствореного районного центру Кринички. Тому в цитованих документах поруч фігурують два райони: Кам'янський і Криничанський.

Щоб зберегти більшу документальну цінність матеріалів, подаю їх без правлення, так, як є в оригіналі. Підкреслення в документах всюди авторове.

О. Калиник

ХЛІБОЗАГОТІВЛЯ

Хлібозаготівля, як і інші роди заготівель у Советському Союзі, не є середником, який би, з одного боку, добровільно збагачував державу, а з другого — підносив добробут широких працюючих мас, як це є в нормальних некоммуністичних, демократичних країнах світу. Всякі заготівлі в ССРСР — хліба, м'яса, молока, масла, шкіри і т. д. — побудовані за принципом державного примусу.

Держава доводить до кожного селянського двору (пізніше до колгоспу) плян здачі хліба. (Звідси і походить термін „плян до двору”). Той плян мусить бути виконаний за всяку ціну, хоча б не було чого здавати. За нездачу сільсько-господарських продуктів, як побачимо далі, розпродувалося навіть майно. Це вже не є „заготівля”, а прямий грабунок державою селян-хліборобів. Недарма в самих советах за часів, про які йде мова в цій книзі, термін „хлібозаготівля” замінювався практичною мовою „хлібовикачка”. Цей термін вживали навіть самі реалізатори плянів хлібозаготівлі — московсько-коммуністичні представники з центру.

Заготівлі сільсько-господарських продуктів в ССРСР, зокрема хлібозаготівлі, мали не лише економічне, а й суто політичне значення. Російсько-коммуністичний уряд досягав дві мети. Заготовляючи методами прямого грабунку хліб та інші продукти, він економічно зміцнював монополію державного капіталізму, а одноразово ламав спротив проти московсько-коммуністичної, советської влади селянства, зокрема українського. З цією метою ведено жорстокий наступ на селян, особливо на т. зв. „кулаків”, заможних хліборобів, як „реставраторів” поміщицько-капіталістичного ладу.

Про засоби і методи такого наступу свідчать нижчеподані документи в справі хлібозаготівлі:

Телефонограма ч. 25.

«До всіх сільрад та партосередків Криничанського району: ПРОПАНУЄТЬСЯ розгорнути роботу по хлібозаготівлям, аби

увесь район виконав плян хлібозаготівки на 100% до Жовтневих Свят.

Рішуче наступайте на куркулів, заставьте виконати надані їм до двору пляни, усевайте з роботи опуртуністів-підкуркульників»...*)

Підписали: Голова РВК (Нелупенко); Голова РПК (Терірівський).

Згідно з змістом такого наказу, на місцях приймають відповідні резолюції:

РЕЗОЛЮЦІЯ

По доповіді «про ліквідацію округ та про чергові завдання по роботі на селі» (Діло 16 а. 14 вересня, 1930 р.).

В ЧАСТИНІ ХЛІБОЗАГОТІВЕЛЬ:

1) **Запропонувати** сільським радам району в ударному порядку **зобов'язати** на місцях усіх контрактантів, що не здали до цього часу законтрактowanego хліба — **протягом 2-х денного терміну — з д а т и**; в разі затримки контрактований зернохліб належить взяти в примусовому порядку згідно постанови уряду від 21/IV-30 року.

Цю постанову негайно довести до відому всього населення району.

2) Сільські ради **зобов'язати**, аби всі кулацькі господарства протягом **24-хгодинного терміну** виконали повністю визначені тверді хлібозаготівчі завдання, в противному разі до таких господарств негайно застосувати заходи, згідно постанови ВУЦ-ВК-у.

3) **Зобов'язати** керівників колективних об'єднань району, під їх персональну відповідальність **негайно здати** відповідно решту хліба, виконавши цілком визначні завдання.

4) Маючи на увазі значну кількість ще не обмолоченого хліба, особливо по соц. сектору, що сталося в наслідок несприятливої години (щоденні дощі) — **зобов'язати** Райземвідділи, Райкоопзерно та сільради району **терміново вжити рішучих заходів** до цілковитого закінчення молотьби хліба, так по соц. сектору, як і по індивідуальному, закінчивши обмолот ніяк не пізніше 20-го вересня 1930 року.

5) Маючи на увазі, що для Криничанського району призначено на 118.000 карб. дефіцитного пром. краму для стимуляції хлібозаготівель, — запропонувати Споживчим Т-вам негайно одержати відпускаему кількість пром. краму, переводячи видачу такого, виключно **здатчикам хліба**, дотримуючись вказівок, з приводу цього.

Сільрадам пильно стежити за цілковитим виконанням цього. **Запропонувати** Секретаріату Райвиконкому **терміново розіслати** на місця відповідну директиву та інструкцію Наркомторгу про норядок видачи пром. краму та споживчі норми одержання цих пром. товарів».

*) Підкуркульник — бідняк та середняк, який підтримував «куркуля», вороже наставлений до советської влади.

Про партійно-советські методи заготівлі хліба свідчить ще й такий протокол засідання президії Криничанського РВК від 19-го вересня 1930 р.:

Слухали: доповідь Райкоопзерно про перебіг хлібозаготовчої кампанії (доп. тов. Осада).

Внесено за пляном роботи Секретаріату Райвиконкому.

Висловлювались: т. Піпер, Шрам, Слюсаренко, Сібачин, Нелупенко.

Ухвалили: Зафіксувати: а) річний плян хлібозаготівель по району виконано лише на 52%; з загального завдання 119.557 цент. заготовлено — 61.588 цент.

б) Відмітити загрозливий стан в частині виконання хлібозаготівель по таким сільрадам — Карн. Хуторський — 30%, Степанівський — 30% та Миколаївський — 10.046 цент.

г) Куркульськими господарствами визначене завдання до здачі хліба виконано лише на 54%.

д) Відмітити, що в останній час, особливо в час реорганізації району, в переважній кількості на місцях — сільради, уповноважені Райвиконкому, а також і інші організації села — цілком послабили роботу в виконанні хлібозаготовчих завдань; зокрема досить мало звернуто уваги на:

1) стягнення заборжености по хлібозаготівлі з куркульських господарств;

2) на максимальне посилення роботи в справі мобілізації коштів;

3) на розгорнення масової роботи, так серед соц. сектору, як і індивідуальників.

ПРЕЗИДІЯ РАЙВИКОНКОМУ УХВАЛИЛА:

1) Категорично запропонувати сільрадам ліквідувати повністю заборженість по хлібозаготівлі з куркульських господарств проти максимального терміну — три дні; в противному разі зараз же застосувати, на підставі закону ВУЦВК-у карні штрафи.

2) Протягом тижневого терміну цілком зібрати увесь затрагований хліб.

3) До 25-го вересня колгоспам району виконати своє завдання, зобов'язавши про це керівників останніх.

4) Фіксуючи цілковиту бездіяльність комісії сприяння, а деякі з останніх у своїй роботі підтримують куркульство (Миколаївка) категорично зобов'язати голів сільрад підсилити працездатність комісії сприяння.

Відносно Миколаївки — доручити Райадмінвідділу розслідувати факти та винних притягти до судової відповідальности.

5) В зв'язку з тим, що окремими Спожив. Т-вами (Семенівка), деякий дефіцитний крам обмінюється з окремими громадянами на капусту та ін., який метод не стимулює хлібозаготівлі, а навпаки компроментує справу видачі промкрану — під персональну відповідальність голів сільрад усунути такі явища

та зі свого боку зобов'язати **сельпо**¹⁾ переводити видачу краму, суворо дотримуючись наданих вказівок.

6) Поставити питання перед Окрспоживспількою про те, аби останньою відпуслався такий дефіцитний крам, який легко піддавався реалізації при дотриманні споживчої норми.

Одночасно звернути увагу Окрспоживспільки на більш уважне ставлення в частині оповіщення контрольних чисел, щодо відпуску дефіцитного краму.

7) Констатуючи **преступне ставлення** з боку керівників окремих колгоспів до справи хлібзаготівель (**споживчий настрої**) зокрема, це спостережено за головами колгоспів сел Степанівка та Новоселівки **Качановим** і **Бабанським**, яке явище цілком відбивається на темпах хлібзаготівель — **запропонувати головам сільрад** до таких колгоспів **вжити рішучих заходів**, до усунення згаданих ненормальностей.

Головам колгоспів т. т. Качаному та Бабанському за **підтримку споживчого настрою** та за невиконання й ігнорування в справі хлібзаготівель, директиви Райвиконкому — **оголосити суворо догану**, повідомивши про це Райпартком.

8) Відмічаючи досить недбайливе ставлення Райкоопзерна до обліку хлібзаготівель, в наслідок чого, не одноразово трапляються у подаваних зведеннях грубі помилки, — голові Райкоопзерно тов. Осаді — **оголосити догану**, повідомивши про це Райпартком.

Одночасно зобов'язати більш серйозніше ставитись до складання хлібзаготовчих завдань, в противному разі винні будуть притягатись до **судової відповідальности.**

Не треба коментувати кожний пункт цього „протоколу”, щоб з'ясувати, яким грабіжницьким способом советська влада „заготовляла” хліб у селян. Протягом тижневого терміну, а в „куркульських” господарствах протягом трьох днів цілком зібрати (не заготовити!) увесь законтрактований хліб. При цьому йшла рішуча боротьба влади проти „преступних” „споживчих” настроїв, тобто, настроїв з'їсти шматок хліба самому хліборобові. В країні „вільного” „щасливого” соціалізму не повинно бути таких настроїв. Тут повинні бути лише настрої „віддати” все державі. Характеристично, що, як свідчить цей протокол, дефіцитний крам, тобто — одяг, взуття тощо, продавали лише тим, хто виконував плян хлібзаготівлі, отже селянин не міг навіть вільно купити собі сорочки чи штанів! Одягтися він міг лише тоді, як „продасть” державі за доведеним до нього пляном хліб, тобто, коли залишиться без хліба, бо ті пляни були навмисне такі високі, що хлібороб мусив віддати все своє збіжжя.

¹⁾ **Сельпо** — сельпотребсоюз, або сільська споживча кооперація (сількоп).

Райони й села одержували директиву за директивою „форсувати” виконання пляну хлібозаготівель — доставити хліб у державну пельку за всяку ціну. Хліб шукали навіть у землі, риючи ями.

Большевицькі „копачі”, за допомогою озброєної міліції, шукали хліб у селянських дворах, садибах, хатах, льохах, у скринях, шафах і запічках. Досі нам пам’ятний той період, коли так звані „ударні бригади” робили трус у селян, залізними гачками шукаючи схованого хліба. Силою забирали, відриваючи від голодних людей пшеницю, жито, просо, ячмінь, овес. Забирали останні кілограми. Сільське населення, тероризоване комуністичними „заготувачами” хліба, рятуючись від червоної чуми, темними ночами переносило клунками хліб до міста своїм рідним, братам і сестрам. Та „всемогутне” око комуніста знаходило хліб і там. Нам могли б у цьому не повірити, бо це, справді, перевищує всякі межі людської уяви і людського сприйняття речей. Та наші слова стверджує ось такий документ з періоду 1930-33 років в Україні:

У.С.С.Р. Управа Р. С. Міліції Дніпропетровської області
Р. С. міліції міста Кам’янського 24/II-1933 р., № 721 м. Запоріж-
же-Кам’янське.

Копія; секретно
Председателю Горсовета, секретарю Горпарткома, начальнику
Гор. Отд. ГПУ, Гор. прокурору.

СПЕЦ. СВЕДЕНИЯ

По хлебозаготовке, за период 23-е февраля 1933 г. Всего изъято:

по городу:

Зерна ... 304 кгр.

г. Каменское

Утайка — Сорока Иван Алексеевич — рабочий, проживающий в гор. Каменском, перспрятал у себя зерно, вывезенное из села его сестрой, где в результате обыска, изъято — пшеницы 119 кгр. и преса 50 кгр., заведено расследование.

Утайка — Шмелько Николай, рабочий з-да ДГЗ перепрятал у себя зернохлеб, у которого в результате обыска изъято: пшеницы — 48 кгр. заведено расследование.

Добровольно сдано 6-ю лицами разного зерна — 87 кгр.

с. Кринички

Добровольно — Афанасиева Анна — проживает на 4-м квартале, по открытию ямы. Соцположение середнячка, на огороде открыла яму и сдала 150 кгр. ячменя.

Добровольно — Солонял Мария Мартыновна — проживает на 3-м квартале, открыла под печной яму и сдала ржи — 54 кгр.

Добровольно — Черненко Алексей Матвеевич, прожив. на 8 квартале в конюшне открыл яму и сдал ржи — 10 центн.

Добровольно — Кирсань Харлампий проживает на 1-м квартале, открыл яму и сдал разного зерна — 135 кгр.

Добровольно — Загородный Федор Григорьевич — открыл яму и сдал ржи — 35 кгр. По соцположению — единоличник середняк.

Добровольно — Глухой Семен, проживает на 4-м квартале по соцположению единоличник-середняк, открыл яму и сдал суржика*) 330 кгр.

Добровольно — Зайченко Куприян член колхоза, открыл яму и сдал разного зерна — 132 кгр.

Добровольно — Кирсань Феодосий — середняк, открыл яму и сдал ржи — 152 кгр.

Добровольно — Куженко Иван по соц. пол. середняк, открыл яму и сдал зерна — 250 кгр.

Добровольно — Рыбка Андрей — по соц. пол. бедняк, открыл яму и сдал суржика — 123 кгр.

Утайка: Литовченко Мария Мартыновна — по соц. пол. середнячка проживает на 3 квартале, у нее обнаружено яму, из которой изъято 600 кгр. ячменя.

Утайка — Дробный Сергей Арсентьевич — по соц. пол. середняк на огороде у него обнаружено яму, и изъято разного зерна — 211 кгр.

Утайка — Галабуза Наум Трофимович — по соц.пол. середняк, проживает на 6 квартале — у него в сарае обнаружено яму и изъято проса — 69 кг.

Утайка — Лебедь Акулина, по соц. пол. середнячка, прож. на 4 квартале, у нее обнаружено яму, и изъято ячменя — 70 кг. и проса — 88 кг.

с. Карнаухова

Утайка: Назаренко Николай по соц.положению середняк, во дворе в стеблях от кукурузы у него обнаружена кукуруза и после очистки оказалось 320 кгр. кукурузы, которая на 50% испорчена. Заведено уголовное дело.

Утайка — Зиненко Константин, по соц. пол. середняк, работает на з-де им. Петровского, у него обнаружено в печке разного зерна 240 кгр. Зиненко кандидат КП(б)У.

Утайка — Шульга Калистрат по соц.пол. середняк, работает на зав. им. Петровского, у него в печке обнаружено спрятанным разного зерна 96 кг. Заведено расследование.

Нач. Управления Каменской гор. милиции (Грабченко)

Нач. Операт. Отдела (Маловник)

3 оригиналом згідно:

Можна наводити безліч таких „секретних” документів. Хочемо лише сказати тут про те, як у СРСР творились „добровільні” здачі хліба, так звані „червоні валки” з хлібом, як подарунки соціалістичному індустріальному

*) СУРЖИК — мішанина, змішане зерно жита, ячменю, пшениці, вівса тощо.

місту. Чужинець хібащо з советської брехливої преси міг дізнатися, з яким «піднесенням», «ентузіазмом» та «радістю» колгоспники й односібники здавали свої хлібні «лишки».

Директива Криничанського Райкому КП(б-У та Райвиконному говорила наступне:

СРОЧНО
СЕКРЕТАРЯМ СЕЛЬПАРТЯЧЕК РУКОВОДИТЕЛЕЙ РАБО-
ЧИХ БРИГАД И ПРЕДСЕЛЬСОВЕТУ*)

Кренички

Рабочие Заводов Петровского, Дзержинского, Ленина и других отправляют в Москву в адрес Реввоенсовета Республики эшелон стали и железа в качестве пролетарского подарка, приурочивая посылку этих эшелонов к 12-й годовщине Октябрьской революции.

Крестьяне в свою очередь не должны отстать от рабочих и послать вместе с эшелном стали маршрут пшеницы.

Поэтому Райком КП(б)У и Райисполком предлагают:

1) Провести массовые собрания селян (бедняков и середняков) на которых принять добровольные отчисления пшеницы для маршрута с расчетом в среднем 20 фунтов на каждый двор.

2) Отчислительную отдачу хлеба заготовительным органам на место обязательно закончить к 25-му октября, сообщив о количестве вечером 25-го октября.

3) Отчисление хлеба для маршрута пшеницы Реввоенсовету Республики в план хлебозаготовок вашего села не входит и должны быть доставлены сверх плана хлебозаготовок по вашему сельсовету.

4) Исходя из вышеприведенного расчета, по вашему сельсовету должно быть заготовлено маршрута 1.000 пудов, из них 700 пудов пшеницы и 300 ржи.

Секретарь Райкома КП(б)У (Клиновский)
Предрайисполкома (Киселев)

20. X. 1929 г.

Так «добровільно» бідняк і середняк у ССРСР підпирає «свою» владу. Така «добровільність» у ССРСР скрізь і всюди у всіх «заготівлях».

Щоб до кінця вислужитися комуністичній партії і советській владі, Кісільов і Клиновський, ці ставленники Москви, не шкодують своїх сил. Вони роблять все, щоб виконати «добровольное одчисление» пшениці для ненаситної Москви. Для цього Кісільов не вагається сам їхати на села й «організувати» «червоні валки». Він скликає пленум сільради і вимагає «не підвести» його весь район перед партією і урядом. На вимогу Кісільова народ-

жується ось така «резолуція» пленуму Криничанської сільради в присутності того ж Кісільова, зафіксована в протоколі ч. 17.

Прикласти всіх зусиль до виконання плану хлібозаготівлі першорядними культурами до дня Жовтневої революції. Аби найбільш охопити масовим впливом держателів хліба. Ми, члени с/р, **обязуємось здати всі свої лишки** чим і станимо за приклад для решти селян, що неповністю, або зовсім ще не сдали державі хліба. Та практично допомогти робітникам бригади повсякденної участі в переведені роботи.

До Свята 12-річчя Жовтневої революції утворити колективний вивоз своїх лишків червоним обозом, на зсипункти.

До підняття культурного уровня села щодо свята Жовтневої революції **збільшити самообкладання на 10%** та приступити негайно до нарахування такого додатково.»

Місцеві большевицькі комісари, щоб догодити своєму безпосередньому начальникові, заходжуються «добровольно» збирати в селян по 20 фунтів пшениці для «червоної валки». Забираються останні «лишки» у бідняків і середняків. Сім'ї їхні залишаються голодні й босі. Місцева сільська влада поспішає надіслати аж у Москву такого «рапорта»:

ДО РЕВОЛЮЦІЙНОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ВЛАДИ РЕСПУБЛІКИ

На зов держави по пробній мобілізації робітники Заводів дають ешалон сталі.

Ми криничанська Сільська Рада на Дніпро-петровщині від імені бідноти та організацій села даємо до ешалону пшениці **безкоштовно** 620 пуд. жита, 316 пуд. пшениці, 140 пуд. ячменю та 50 пуд. овса, а разом 1126 пуд.

Голова Криничанської С/р (Вакерина)

Секретар (Малий)

Так на «зов держави» йшов хліб з України до Москви, а Україна вмирала з голоду...

Проведення хлібозаготівель та інших кампаній в умовах, коли селяни були вже пограбовані, являлось не легким завданням для партійних і советських провідників. Часто голови сільських рад, хоч як пнулися догодити урядові й партії, потрапляли в неласку, бо виявляли «опортуністичні» настрої й не вживали всіх заходів для натиску на селянство. Вищі органи советського урядування знімали з постів своїх підлеглих та віддавали їх до суду. В ССРСР живе під страхом не лише рядовий громадянин, а й «начальник», що кожного дня може бути по-

караний за свою «слабодухість» у ставленні до непокірного селянства.

У Криничках голова сільської ради Вакерина, той самий, що перед тим так вірно служив партії і не одного селянина пограбував, все ж дав «малі» завдання «куркульям». І тому в село приїхав сам голова РВК товариш Кісільов і розправився з Вакеринною, знявши його по «демократичному» з роботи. Наводимо з приводу цього витяг із протоколу засідання пленуму Криничанської сільради, де був присутній сам голова РВК Кісільов.

ПРОТОКОЛ ч. 17

ЗАСІДАННЯ ПЛЕНУМУ КРИНИЧАНСЬКОЇ СІЛЬРАДИ КАМ'ЯНСЬКОГО РАЙОНУ, ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОКРУГИ,

відбувшогося 4-го Листопаду 1929 р.

Були присутні члени президії: Вакерина, Щербина, Малий, Солоний, Мамаєв, Черненко, Шрам, Мосієвич.

Приставники Р.В.К. Голова РВК тов. **Кісільов**, Уповноважений РВК т. Номіровченко.

Виборців 109 чолов. із них — жінок 13.

Слухали: Інформація Голови РВК тов. **Кісільова** про постанову засідання президії Р.В.К.

Засідання Президії РВК розглядало питання про обкладання в 40% заможні кола населення всієї хлібозаготівлі, в той час сільська комісія нарахувала лише 30% що складає вмісто 52.000 п. — 40,255 пудів першорядних продовольчих культур по с/р необхідно було нарахувати 41.600 тоді, коли нараховано лише 23.852 пуд., котре виявило, що **кулака недообклали а середняк переобложили**. Комісія допустила велику помилку, для чого таку розпустити та **притягти до судової відповідальности** передав матеріяли слідчим органам. Зазначені факти с цілком приступні і вся помилка полягає на голову сільради. РВК постановив голову Криничанської с/р зняти з роботи кооптірував на його місто другого тов. **більш сильного в політосвіті**.

Ухвалили: Голову Криничанської с/р тов. **Вакерину С. Т.** як **слабого в політосвіті** а зроблену ним помилку в справі хлібозаготівлі зняти з роботи та кооптірувати на його місто з бригади по хлібозаготівлі тов. **Бесчасного** та ввести такого в члени президії с/р і **негайно приступити** до роботи головою Криничанської С/Р.

(Голосували: за — **одноголосно**, при 2-х утримавших).

Або другий документ:

ПРОТОКОЛ ч. 3
ЗАСІДАННЯ ПРЕЗИДІЇ КРИНИЧАНСЬКОГО РАЙВИКОН-
КОМУ, ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОКРУГИ

15 жовтня 1930 р.

Слухали: про голову Миколаївської сільради **Коломийця**.

Ухвалили: беручи на увагу, що:

1. **Коломиць**, будучи головою Миколаївської сільради, преступно і безвідповідально ставився до роботи щодо виконання директив та постанов Райвиконкому в частині закріплення колгоспів, забезпечення вчасного виконання завдань по уборочній кампанії та мобілізації будь-якої підготовки по сільраді до хлібозаготовчої кампанії та осінньої сівби, за що Президією Райвиконкому такому була оголошена догана (прот. Президії РВК 46).

2. За преступну бездіяльність в справі перевиборів СТВ та непереведення будь-якої організаційно-підготовчої роботи, — Президією РВК вдруге була оголошена догана.

3. За затримку зібраних грошей в рахунок сплати сільськогосподарського податку 3.500 карб., — Президією РВК від 17/VIII 30 року — оголошено втретє догану.

4. За невиконання попередніх постанов Президії Райвиконкому та за преступну недбайливість до керівництва до підготовки до осінньої засівкампанії (відсутність луціння, прочистки, протруйки, ремонту та інш), — за постановою Президії Райвиконкому від 29/VIII. 30 року ухвалено з роботи усунути.

5. За відомостями, що надійшли до Райвиконкому спостережено, що **Коломиць** в силу своїх службових обставин переводив свою роботу в захист куркульства, так в частині оподаткування, як і доведенні твердих завдань куркульським господарством по хлібозаготівлі, систематично проявляв опортуністичний настрій, чим в наслідок утворював розкладницьку лінію в загальній роботі сільради.

6. Будучи вже усунути з посади Голови Миколаївської сільради — **Коломиць** намагається перешкоджувати в роботі окремих робітників сільрад, особливо на ділянці виконання державних завдань, а тому вважати за необхідне колишнього голову Миколаївської сільради **Коломийця** притягти до судової відповідальності.

Доручити завідувачу Райвикон.відділом тов. Овечкіну протягом 2-х днів перевести вичерпуюче розслідування до визначених в постанові фактів і матеріал передати до суду.

Голова Райвиконкому (Нелупенко)

Секретар (Хилко)

Ці вищеподані документи про акції хлібозаготівлі в Криничанському районі яскраво висвітлюють методи і систему російсько-комуністичних окупантів не лише в цьому селі, а й по всій Україні.

М'ЯСОЗАГОТІВЛЯ

Поруч із хлібозаготівельними акціями, большевики за-
проваджували в Україні примусову акцію м'ясозаготівлі.
Про значення м'ясозаготівельної кампанії говорить такий
офіційний документ, виданий, звичайно ж, за наказом са-
мого центру:

ДО ВСІХ СІЛЬРАД КРИНИЧАНСЬКОГО РАЙОНУ

«М'ясозаготівельна кампанія поточного моменту набуває
надзвичайного політичного значення.

1931 рік з'являється вирішальним роком в справі виконан-
ня 5-тирічки за 4 роки, і здійснення цього гасла знаходиться
в абсолютній залежності від своєчасного постачання наших
робітничих індустріальних центрів (окремо Донбас) і всієї ро-
бітничої кляси харчовими продуктами і, в першу чергу м'ясо-
продуктами та жирами.

Цілком зрозуміло, переведення М'ясозаготовчої кампанії зу-
стріне шалений опір куркульні, як це мало місце в час переве-
дення хлібозаготовчої кампанії, але ж твердість та непохит-
ність наших партійних та громадських організацій під прово-
дом **ленінської комуністичної партії** дала рішучу відсіч кур-
кульсько-заможному елементові в зірванні хлібозаготовок,
тому, як кампанія м'ясозаготовок набула значінь хлібзагото-
вок, ми повинні зі всіма зусиллями взятись до виконання на-
даних нам **плянів урядом**.

В зв'язку з напруженням м'ясозаготовок з наступом на
куркуля, останні можуть бути на кожному кроці зловживан-
ня, в розбазарюванні худоби, таємно-хижацькі забої та пе-
тримка в підкуркульників, на що слід на місцях звернути
особливу увагу, притягаючи в зловживанні винних до відпо-
відальності.

Пляни, що їх доведено до с/рад, та куркульсько-заможних
господарств, повинні бути виконані повністю та в свій час,
при чому, весь облік м'ясозаготівель переводиться в живій
вазі, за винятком телят (який плян йде поверх загального
пляну) й в вагу не входе.

Плян, що його доведено до куркульсько-заміжних госпо-
дарств, повинен бути виконаний в безспірному порядку, а в
разі будь яких злісних нездач, с/радам слід порушити пита-
ння перед президією Районового Виконавчого Комітету про при-
тягнення за злісність до відповідальності.

Отже, аби вчасно впоратись з м'ясозаготівлями **Райвикон-
ком зобов'язує сільські ради мобілізувати всю громадськість**

та **добитись самозобов'язань** на здачу худоби колгоспниками та одноособовими господарствами в виконання с/радам плянів. При переведенні м'ясозаготівок слід загострити питання до стимулювання здатчиків м'ясозаготівель, шкірою, взуттям, мануфактурсю, готовим одягом.»

Підписи:

Цей документ наочно висвітлює становище народніх мас і докраю нещадну криваву політику Москви проти мільйонів працюючого людства. Характеристична в цьому документі фраза: «добитись самозобов'язань на здачу худоби». Цей термін треба розуміти так, що наказується примусити силою селян підписати зобов'язання для здачі худоби в рахунок плянів м'ясозаготівлі. На випадок, якщо селяни не дають худобу державі, їх притягають до відповідальности, аж до суду, арешту та заслання до концтаборів.

Селяни були голодом і терором доведені до відчаю; вони різали худобу та споживали її, аби не забрали комісари до колгоспу й на м'ясозаготівельні пункти за безцінь. Як партія і уряд заготовляли м'ясо, свідчить така директива:

Р.Т.В., 6/III-1931 р.; 12/9

ДО ВСІХ ГОЛІВ СІЛЬРАД СОЛОНЯНСЬКОГО РАЙОНУ

По маючимся відомостям деякі Голови сільрад на місці за-контракований та заготовлений скот передали колгоспам без погодження з вище стоящими органами і даже правлінь Споживчого Товариства, а тому **Райторгвідділ** категорично забороняє таку розстановку скоту по колективних секторах в разі мались такі випадки на протязі 24-годин зняти такий скот і направити на місце призначення згідно ранішних директив.

2) Багаточисленні розпорядження Райвиконкома в справі заборони хижатського забою скота, все ж таки до цього часу перевадиться забій скоту. А тому Райторгвідділ в останнє й категорично пропанує:

а) Розгорнути навколо питання масову розяснюючу роботу аби виявити перед бідняцько-середняцькими колами села провакаційну та шкідливу роль куркулів.

б) Притягати суспільність до активної участі в цій справі, встановивши преміювання (за виявлені випадки хижачького забою).

в) Притягати до суворої карної відповідальности винних у хижачькому знищенні худоби з конфіскацією всього м'яса від забитої худоби.

г) Широко висвітлювати в пресі, на масових зібраннях селян шкідливий антирадянський характер хижачького забою худоби, та попередити про суворі заходи, що їх мусить при-

стосувати держава до елементів, що вчинять злісний опір м'ясозаготівельній кампанії.

д) негайно утворити низку показових процесів проти осіб, що їх виявлено в хижацькому знищенні худоби, зорганізувати масове відвідування таких процесів з боку бідняцько-середняцьких елементів та колгоспників.

е) Тільки вперед, енергійна — без будь-яких послаблень боротьби з хижацькими заобоями худоби гарантує виконання завдань, що покладено урядом в справі м'ясозаготівель.

Зав. РВТ (Білоконь)
Секретар (Большман)»

В якій державі могло виникнути таке явище, щоб маси селян почали знищувати власну худобу? Чому селяни, знаючи, що їх жде кара, все таки нищили худобу? Невже ж селяни були ворогами самим собі? Це робилось тому, що українське селянство не хотіло ані йти до колгоспу, ані підтримувати окупаційну, ворожу московсько-комуністичну владу. Це був масовий спротив комунізмові.

В хаосі й руїнах наживалися комуністичні комісари, що вимусило самий уряд застерегти проти «беззаконня»:

У.С.С.Р. Кам'янська Міська Рада Робітничо-Селянських та Червоноармійських Депутатів. Секція 18/Х. 193 р. 1325.

ДО ВСІХ СІЛЬРАД

Мається цілий ряд видків, коли сільради при вилученю майна від куркульсько-заможної частини села і продаючи останнє також продають худобу та свині.

На підставі вказівок Наркомснаба повідомляється вас, що вся вилучена продуктивна худоба та свині від куркульсько-заможних господарств повинна передаватися в порядку м'ясозаготівель **Укр'ясо** і на далі ні в якому разі не допускати продавати худобу з торгів, як це практикувалось до цього часу.

Зав. Відділом Постачання (Гаращенко)

Крім м'ясозаготівельних акцій, з такою самою силою велись акції рибозаготівлі. На Україні водні багатства відіграють велику роль в економічно-господарському житті. Майже в кожному селі є ставки, по всій Україні безліч повнорічних річок. Советський уряд колективізував на Україні також і рибний промисел. Заборонено селянам в ставках і річках ловити рибу. Організовано сильну контролю.

Організувавши селян в колгоспи, уряд дав колгоспам плян рибної ловлі. Селяни ловили рибу виключно для держави. Всю наловлену рибу перевозили на консервні заводи, але по містах і селах, на вільному ринку риби не

було. Майже все йшло на експорт. Зрідка риба продавалася на т. зв. «пайкові» книжки.

Про характер рибозаготівлі може свідчити така невеличка телеграма від Раднаркому за підписом Сербниченка, якого Москва свого часу ліквідувала:

ДО ВСІХ СІЛЬРАД КРИНИЧАНЬСЬКОГО РАЙОНУ

Надсилається телеграма Раднаркому до виконання.

«В жовтні рибоорганізаціями провадяться облов та відвантаження ставкової риби. Промислові райони прослідкуйте виконання рибоорганізаціями пляну облову та реалізації. Допоможіть в забезпеченні рибоорганізацій гужевою силою для успішної **перевозки риби.** Ч. 11969/І

Ч. 333, 10. 10. 1930 р.

Раднарком Сербниченко»
Секретар РВК (Хілько)

Таким чином як м'ясозаготівля, так і рибозаготівля провадяться на Україні плянвою системою грабунку. Населення позбавлене мати мінімум м'ясних пайків для прожиття.

ЗАГОТІВЛІ СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОДУКТІВ І ФУРАЖУ

Комуністичний уряд попередньо згаданими методами забирав у селян не тільки хліб, м'ясо, молоко, але й інші харчеві продукти: птицю, картоплю, капусту, садовину, буряки, сіно, і т. ін.

З приводу цього так само писано багато наказів і директив, у яких вимагалось виконувати плян здачі продуктів та загрозувалось за невиконання притягати селян до відповідальності:

Д.-Негайно

ДО ВСІХ ГОЛІВ СІЛЬРАД ТА УПОВНОВАЖЕНИХ РАЙВИКОНКОМУ

Копія: Райтройці по Роб.постачанню та
Райадмінвідділ тов. Овечкіну.

Не зважаючи на неодноразові розпорядження Райвиконкому в частині підсилення заготівлі картоплі, сіна та заготівлі птиці — так сільради, як і Уповноважені Райвиконкому занадто безвідповідально поставились до цієї справи.

Райвиконком, під вашу персональну відповідальність категорично пропонує:

1. Негайно утворити перелом в роботі щодо заготівлі овочів, птиці, а також сіна рішуче уникаючи будь-якої повільності навкруги здійснення цих завдань.

2. Так заготовлену картоплю, як і здану в порядку контрактації вантажити, використовувати платний трудгужвідбут-ток: в такому порядку відвантажити всі овочі, як капусту та інші.

3. Вивозку сіна теж перевадити за платним трудгужвідбут-ком нарівні з вивозом заготовленого хліба.

4. Ураховуючи те, що виконання завдань по птахо-заготівлі стоїть під загрозою зриву, **категорично пропонується забезпечити виконання наданих завдань по заготівлі птиці**, простеживши за роботою крамниць Спожив.кооперації та повінши рішучу боротьбу з будь-якими проявами спекуляції.

Уповноваженим Райвиконкомом забезпечити свій контроль за виконання цього розпорядження.

735. 31/X-30 p.

Голова (Нелупенко). Секретар (Хілько)

У кожному селі існували т. зв. «робочі бригади», завданням яких було виявляти у селян продукти, городину і вивозити. «Робочі бригади» разом з уповноваженими з центру приходили до кожного селянина, вимірювали і встановлювали, який буде врожай і примусово брали в кожного селянина, з селянських колгоспів, совхозів — зобов'язання про вивіз продуктів чи овочів до комор у центрі.

Перед нами лежить «доповідна записка» уповноваженого від Дніпропетровського «ПЛОДСОЮЗУ», яка інформує голову РВК про те, що:

«6/X-30 р. буде приступлено до копки і відправки картоплі, про що мною відібрано обов'язання.

2/X. виїжджав до „Плодосоюза“. Сьогодні 5/X. прибувши до Району добалакався до установки врожайности на картоплю.»

Отже уповноважений наперед відібрав у селян зобов'язання вивезти для держави встановлену норму картоплі, наперед визначив скільки кожна грядка дасть врожаю. В таким самим темпі влада вимагала і заготівлі сіна. Ось одна з «доповідних записок» :

Голові РВК т. Нелупенку.

Доповідна записка.

Справа сінозаготівлі по району під загрозою і лише тому, що с/ради у виконанні доведених планів до них, не виказують по документам, які я одержав від уповноважених РКС по сінозаготівлі свідчить про те, що деякі с/ради ставляться злочинно до розвертання твердих завдань до куркульських **зможних** господарств. Особливо виділяється, С.-Михайлівка, Ганно-Зачатівська, Ч.-Іванівка, Семенівка, Крас-Маяк, Кархутора, Миколаївка, Березніваторка та М.-Михайлівка.

Голова С.-Михайлівської с/р просто ігнорує розпорядження, і різні вказівки уповноважених по сінозаготівлі.

Заготівка сіна полягає у безпосередній закупці самими уповноваженими. Такий метод абсолютно не забезпечує виконання плану, а навпаки дає змогу, одноосібним господарствам, які мають сіно скрити викинути на приватний ринок.

На підставі вищезгаданого, прохаю вашого категоричного розпорядження с/раді, про переведення в життя, обов'язкове всіх засобів, щоб забезпечити виконання плану: вважаючи, що термін заготівлі сінацентром встановлено 1 грудня.

10/XI-1930 р.

Голова РКС (підпис)

На цій доповідній записці написана резолюція такого змісту:

С.(екритаріят). Дати категоричну директиву всім С/р. району аби останні негайно виконали розпорядження щодо сінозаготівлі, поставивши цю роботу, як першечергову нарівні з хлі-

бозаготівлею. Недопускаючи ігнорування наданих директив щодо вираховання та доведення кулацьким господарствам пляну сінозаготівлі до двору. **Невиконання цього розглядатиметься як злочин ставлення до справи, захист куркуля та зрив компанії.** Відмітивши ці с/р, які уже показали себе на практиці про недопустиме ставлення.

10/XI-30 р.

Підпис

Зміст доповідної записки та резолюції ілюструє, як провадиться сінозаготівля. Плян здачі державі сіна селяни виконали, але цим большевицький уряд не задовольняється. Висилають уповноважених, які для виконання пляну закупають у селян сіно за таку мізерну ціну, що селянин відмовляється продавати. І той селянин, що мав лишок сіна, намагається продати на приватнім ринку. Але уряд в категоричний спосіб на ринку забороняє продавати, а застосовує усіх засобів, дає нові пляни і селянин мусів виконувати, скоритись долі і вимогам згідно з наказом.

Невиконання розпорядження розглядалось, як «вредітельство». А уповноважені з центру та службовці РВК — приймають всіх зусиль, щоб виконати плян і не потрапити в неласку.

Але як би не вислужувалися місцеві представники влади перед партією, урядом, як би вони ретельно не виконували і перевиконували пляни, все ж їх чекає небезпека бути жорстоко покараними, на випадок невиконання якоїсь однієї постанови чи пляну. Для прикладу наводимо такий документ-телеграму:

Прийнята 7. 7. 1930 р. 9 год. 55 хв. Прийняв Воронін.

Передав: Татаєнко. З Харкова. Урядовий радіо-бюлетень.

Райвиконкоми відповідають за вчасне закінчення копання буряків. Не зважаючи на категоричні директиви партії і уряду, райвиконкоми, районів бурякосіяння, досі не розгорнули кампанії збирання буряку. Ударний п'ятиденник не досить використано. Для мобілізації громадської уваги і підсилення роботи. Утворилася реальна зриву своєчасного збирання і переробки врожаю буряків. За неприпустиме відставання у виконанні завдань, щодо уборки буряку оголошується догану: Браславському, Синьківському, Камишанському, Оболонянському, Новоукраїнському, Знаменському, Сквирському, Буринському, Бахматському, Бригадирівському і Ново-Городківському Райвиконкомам.

Прокуратурі республіки запропоновано розслідкувати і прияти до судової відповідальності райвиконкоми, правління райкоопспілки, і директорів комбінатів Синівського, Камишан-

ського, Оболонянського, Ново-Українського, Бригадирівського і Березанського районів за зрив пляну копання буряків.

Підкреслюю, відповідальність Райвиконкомів за остаточне закінчення копання буряків до 15/Х. У випадках виключної потреби, застосовуйте **трудгужвідбуток і інші засоби** допомоги радгоспам і колгоспам на підставі директиви Раднаркому 15346/29 з 26/ІХ.

Голова Ради Народних Комісарів Чубар

Зміст радіо-бюлетеню вияснює, яку ролю виконували райвиконкоми, директори комбінатів і як уряд застосував карні засоби до них за невиконання урядового завдання. Отже селяни стали рабами тяжкої праці, а райвиконкоми слухняними наглядачами й погоничами селян, а по суті і ті і ті стали знаряддям комуністичного насильства. І той директор чи голова РВК, що не хотів бути засудженим за зрив пляну застосує **всякі тяжкі засоби примусу до праці в формі «трудгужвідбутів».**

ЗАГОТІВЛЯ ПРЯДИВА Й ЛЬОНУ

Хто жив або проїздив за ці останні десять років через Україну, тому добре відомо, що наряд одягається дуже вбого. Ніколи не можна порівняти одяг людей в Європі і взагалі в західньому світі з одягом людей в ССРСР, а зокрема на Україні.

Всюди майже легко запримітити вбогий матеріяльний стан народів в ССРСР. Цього не може ніхто заперечити. Наприклад, селянин на Україні доведений різними планами заготівлі до такого стану, що він за рік своєї праці в колгоспі неспроможний придбати сякого-такого нового вбрання.

Найголовніше те, що Москва вивозила і вивозить з України всі сирівці: шкіру, льон, бавовну і інш. Натомість в Україну надсилається в малій кількості і за високими цінами текстильні вироби. Україна позбавлена права мати свою власну текстильну промисловість.

До часів колективізації хоч і не вистачало в Україні текстильних виробів, але в кожному селі, в кожній хаті селяни самі виробляли для своїх потреб біле полотно, вовну, килими, вишивки, тощо. Людність українського села сама одягала себе й постачала робітничим центрам України потрібні сирівці. Окупантська комуністична система відібрала в українців і ту єдину можливість самозабезпечення.

В селян забирався льон, прядиво, при чому до останнього кілограма. Свідченням цього є така директива голови Нелупенка:

Д. Негайно

ДО ГОЛІВ СІЛЬРАД КРИНИЧАНСЬКОГО РАЙОНУ

«Заготівля прядива та льону (волокна) в цілому по району перебуває під загрозою зриву виконання наданих центром контрольних плянових завдань.

Голови сільрад та робітники місцевих установ й організацій, абсолютно не дали цій справі виключної ваги в той час, коли заготівля цього збіжжя набирає в собі важливішого державного значення.

У відповідності з директивами **Наркомторгу**, під персональну відповідальність Голів сільрад, Райвиконком **категорично пропанує протягом 24-х годин практично розгорнути на місці заготовлю прядива та льону**; в позачерговому порядку довести **тверді завдання** кулацько-заможним господарством та примусити останні негайно ці завдання **виконати**.

Про вжиті заходи негайно повідомите.

Про кількість прядива й льону, що на нього буде доведено завдання кулацьким господарствам по сільраді та кільком господарствам доведено ці завдання-повідомте РВК не пізніше завтра 27/ХІІ. 1930 року о 4-й год. дня.

Голова Райвиконкому (Нелупенко)
Секретар (Гаркуша)

Така «заготівельна» політика комуністичної влади на Україні. Вона призвела українське село до повної економічної руїнації, а селян — до зубожіння. В селянина-хлібороба відібрані всі права на користування власною землею і її багатствами, натомість накинено йому самі обов'язки — віддавати все московсько-комуністичній державі-імперії, до розбудови якої використано українських комуністів типу нелупенків, хильків і інших.

ЛІКВІДАЦІЯ КУСТАРІВ

Будьяка приватна власність в Україні заборонена. Більшевицький уряд веде з прихильниками приватної власності сувору боротьбу. Не дозволяється селянам і ремісникам мати в хаті навіть примітивний варстат кустарництва. В 1928-29 роках заборонили навіть дрібну розносну торгівлю й продаж власних виробів приватних кустарів. Усіх дрібних кустарів силою об'єднали в державні кооперативні об'єднання, а їхню власність націоналізували на користь держави без виплати. Навіть кравці, шевці, малярі, гончарі і багато інших не мають права брати додому приватної роботи. За порушення цього наказу — карається тюрмою.

Кустарі, що не хотіли вступати в державні об'єднання або кооперативно-державні підприємства і продовжували працювати в своїй хаті, були карані великими штрафами, великими податками та тюрмою. У них забирали знайдений товар, сировину й варстат праці. Таким чином руйнували засоби їх існування. Щоб не пропасти з голоду, кустар примушений був іти на працю до держави, як факхівець-робітник, отримуючи мізерну зарплатню.

Ми маємо документи про кустарів-чинбарів, що виробляли хатнім способом сирицю. Кустарі не бажали вступати, як робітники, до державних артілей, і тому влада забирає в них сировину та штрафує їх великими сумами. Про це красномовно говорять такі факти:

Криничанському РВК

Райскотарспілка надсилає при цьому зразок відношення від 5/ІХ-30 р. ч. 1421 та список чинбаров, в яких доручено нам забрати затриману в них шкірсировину, одночасно повідомляємо, що коли нашим шкірозаготовачем т. Солоний по дорученні правління звернувся до голови Криничанського с/р для того, аби з представником ради відрядитися до чинбарів мешкаючих на терені криничанської сільради для забрання в них шкірсировини, то останній відмовився дати представнику, одночасово заборонив забирати сировину. РСС прохає вплинути на голову с/р аби негайно були забрані, а також з свого боку

дати дозвіл на право забирання сировини в чинбарів мешкаючих в наших с/р, що значуться в списку.

Правління

Секретар

Резолюція:

Пропонувать всім с/р, у яких виявлено кожсировина таку знять негайно. Також виконать-стягнути суми Райторгу.

Тов. Чепелю прослідкувать за виконанням.

19/IX-30 р.

Підпис.

СПИСОК

1. Голованів	с. Кринички	6 шт.	різ.шкір та	26 овчин
2. Козлов	"	3	"	35 "
3. Денисов	"	49	"	97 "
4. Перекопський	"	24	"	60 "
5. Шехоткін	К. Хутора	10	"	63 "
6. Волков	с. Михайл.	35	"	81 "
7. Кована	с. Кринички	8	"	42 "
8. Сіверин	с. Михайл. (Нікольськ)	"	"	35 "

Підпис

СССР

Днепропет.округи
скот.молоч.спілка
«Степовик»

5 вересня 1930 р.
ч. 142/4

Зразок
Терміново

До Кам'янецької РСС
зразок шкірсіндикату.

Надсилаючи при цьому список кустарів, які оштрафовані округторгвідділом по 300 карбованців кожний, пропануємо

В/ негайно перевірити, чи проведена зазначена постанова Райторгвідділу у життя, а також негайно нижчезазначену сировину, яка виявлена у чинбарів Вам слід негайно вилучити не в залежності від процесу знаходження її у виробництві.

Про вжиті Вами заходи В/ слід оповісти безпосередньо СОЮЗ кож. Дніпропетровське, а гроші за сировину внести до каси РВК.

Додаток: Список кустарів.

Правління (Калашніков)

19/IX-30 р.

Секретар (Клін).

З оригіналом певно.

ЗАГОТОВАЧУ ШКІРСИРОВИНИ

Тов. Солоний

Від Степовника надіслано список чимбарів мешкаючих на терені нашого району, в яких виявлена шкірсировина, зазначену сировину Вам необхідно забрати в яким би вона стані не знаходилась, гроші за сировину внести до каси РВК.

1. Подистов І. с. Аули 20 шт. овчин.

2. Смірнов, с. Романково, обнаружено 44 шт. різного кожсирья, 274 овчин.

3 Голованов, с. Кринички, 6 шт. разного кожсирья і 26 овчин.

4. Козлов Олександр, с. Кринички, 3 шт. разного кожсирья і 35 овчин.
5. Денисов Г. В., с. Кринички, 49 шт. разного сорт. і 97 овчин.
6. Перекопський М., с. Кринички, 24 шт. разнов. шкірсировини і 60 овчин.
7. Шехоткін, с. Карн. Хут. 10 шт. разного кожсирья і 63 овчини.
8. Волков, Сур Михал. обнар. 35 шт. разн. кожсирья, 81 шт. овч.
9. Коваль Родион, с. Кринички — 8 шт. разн. кожсирья і 42 овч.
10. Северін Іван, с. Ніколене, обнаружено 35 овчин.

Правління:

Секретар:

Отже, район Кринички, якому підлягають села, лишився без чинбарів. Тепер селянин, коли він має якусь шкіру, мусить здавати за пляном державним кооперативам. Коли він виконає плян здачі сировини, тоді лише буде мати дозвіл на отримання приділеної йому шкіри. А ми знаємо, що селяни здавали сировину, а шкіри не отримували і ходили босі. З цих документів видно, що кооперативні спілки висилали на райони своїх агентів, які мали право виявляти кустарів і з допомогою місцевої влади штрафували їх і забирали в них товари, а гроші за це платили владі.

З вищенаведених документів видно, що дехто готував вироби для збуту на ринок, але ми маємо документи й про інших виробників, про селян, що не були кустарями, а виготовляли кустарні вироби для себе, для власної потреби.

В кожному селі в Україні господарі вирощували олійні рослини, власними засобами виробляли для свого вжитку олію. Влада і з цим явищем також вела боротьбу. Заборонено всім без винятку виробляти в себе в хаті олію. З допомогою партійців, комсомольців-активістів міліція розшукувала й забороняла ручні олійниці, а на селян накладала тяжкі кари. Селяни мали право виробляти олію лише в державних олійницях. Щоб здобути собі олії, селяни мусить спочатку здати державі олійні культури, приписані йому за пляном. Коли він виконає норму, тоді лише дістане дозвіл від с/р на право вибору певної кількості олії. Але... виконавши плян, в нього не залишається зерна... Ці державні олійниці були лише в деяких селах та містах і селяни мусіли їхати чи нести за кілька

кілометрів до олійниці насіння і за переріб мусіли платити олійним насінням згідно з установленим мірчуком. Подаємо документи:

Радіо Схема
Всім Райвиконкомам, Міськрадам.

По даним Наркоторгу в низці районів кустарки зламують директиви з приводу регулювання селянської переробки олійнасілля. Беручи на увагу, що незрегульована переробка поширює спекуляцію олією зриває пляни заготівлі олійних культур пропонує негайно перевірити виконання наших директив з приводу мережі кустарок також з приводу нормування селянською переробки довідками сельрад. Встановіть постійний контроль з боку радянських а також громадських організацій роботою кустарок відповідно встановленим НР 2511/5.

Наркомторг (Вайцер)

Звертаємо увагу читача, що радіо-схему надіслано на район безпосередньо з центру за підписом самого наркомторга, а Голова РВК розсилає по всім с/р для виконання таку директиву:

До всіх с/рад Криничанського р-ну

Маються випадки, що селяни переробляють олійне збіжжя через кустарки і ручні олійниці, чим порушують планову заготівлю олійних культур, а також цим порушенням поширюється розвиток спекуляції.

РВК категорично під відповідальність голів с/рад пропонує заборонити переробку олії кустарками, й взагалі олійницями, що не мають на те відповідного дозволу.

Переробку олій переводє олійниця, за встановленими шаблонами, що містиця в Криничках.

Голова РВК (Нелупенко)
Секретар (Хилко)

Згідно.

По запровадженні такої суворої заборони олія в продажі не появлялась. Не краще стояла справа з борошном. Селянин не мав права молоти борошно в млині, доки не виконає хлібпостачі державі. Здавши хліб за пляном державі, селянин мав право одержати від сільради дозвіл змолоти борошна в державному млині (власні млини й вітряки були знаціоналізовані).

Знову ж таки за молоття борошна брали не грішми, а встановлений мірчук — борошном чи зерном.

Уставлений мірчук по всіх державних млинах, олійницях, по всіх сільсько-господарських підприємствах, що були в розпорядженні різних державних трестів, синдикатів, кооперативних об'єднань, відогравав на селі ролю

примусового стягача з селян над податків. Селянин, здавши примусовий податок хлібом державі, крім цього мусів віддати державі ще раз зерно за молоття. Варті уваги такі документи:

Д. Негайно

До голів сільрад Криничанського району
Копія: Начальнику Криничанської Райміліції

За тими відомостями, що вступили до Райвиконкому, так по глибинних пунктах, як і на млинах мірчука, не дивлячись на неоднорядні розпорядження Райвиконкому, на сьогодні мається в досить значній кількості невідвантаженого хліба, особливо це слід віднести Хуторській та Васильківській сільрадам, де хліба не відвантажено мається до 5.000 пудів.

Відмічаючи таке явище за цілком ненормальне и навіть злочинне, під персональну відповідальність Голів сільрад Райвиконком категорично пропонує **протягом 24-х годин** в бойовому порядкові відгрузити зі своїх глибинних пунктів та млинів увесь заготовлений хліб, за винятком того хлібу, що має бути заброньований згідно раніших вказівок, в противному разі при виявленні повторно таких випадків, винних буде притягнуто до суворой відповідальности.

Начальнику Міліції суворо простежити за виконанням цього розпорядження й про наслідки свого контролю за цим доповісти персонально Голові Райвиконкому.

Головам сільрад до 25/І-31 року теж повідомити РВК про кількість відгруженого з пунктів хліба.

Голова Райвиконкому (Нелупенко)
Секретар (Гаркуша)

З оригіналом згідно:
23/І-31 року, 159

Техн. Секретар РВК-у (М. Зерній)

Кринички, РКС, 15/І-31 р., 161

До всіх с/рад та СЗВТ, та млинів н/району.
До

Через неприпустиме відставання окремих с/р н/району, що не виконав річного пляну хлібозаготівлі, найгірше виконується по пшениці. Одночасно відмічаємо неприпустимі опортуністичні уклони до яких с/рад та СЗВТ, що до виконання директив Уряду.

Про рішучий наступ на кулака заможною верхівкою села, що намічається велике недовиконання твердих завдань кулацко-заможницького частиною села як по хлібозаготівлі так і по інших підприємствах.

До повного виконання пляну ліквідуйте будь які демобілізаційні настрої, перед треба рішуче натиснути на куркульсько-заможні господарства, провести спеціальну перевірку виконання цими господарствами твердих завдань, вживаючи суворих заходів до тих, що ухиляються від виконання твердих завдань.

В центрі масової громадсько-політичної роботи треба поставити перевірку та самоперевірку селянською суспільністю зобов'язань окремих контрактантів, які взяли громади виборців на себе окремі бідняцько-середняцькі господарства.

Ні в якому разі не можна припиняти хлібозаготівлю після пересічного виконання сел'радою завдання (як приклад **Безрезневатка**).

Треба домагатись, щоб не було жодного села, кварталу та посольку, котрактанта та колгоспа, які не виконали б встановлених для них завдань.

Попереджуем, що до виконання кожним селом свого завдання на здачу хліба не дозволяем обмінювати сортове-ярове насіння на рядове.

Найбільшу увагу зверніть на підсилення надходжень пшениці та олійних культур, уміло використовуючи відповідні наші директиви.

Забезпечити правильне надходження мірчука та забезпечите своєчасне відвантаження такого на пристайні пункти союз-хліба, вразі потреби не зупиняйтесь перед проведенням трудгуж-відбутку громадянами вашого села. Пам'ятайте, що сучасні умовини експорту вимагають максимальної мобільності заготовленого хліба, райвиконком, райкоопспілка вимагають від вас бойових темпів в цій роботі на підставі переліченого та попередніх по ньому директив та виконання в найкоротший термін нашим районом хлібозаготовчого плану, обговоривши це питання на пленумах с/ра та радянських організацій села.

За Голову РВК (Гаркуша)

За Голову РКС (Мінц)

підпис

Згідно: секретар

Такі бойові, категоричні накази-документи свідчать про те, як большевицький уряд через місцеву владу отим **мірчуком** випомповував із селян хліб. Недаремно, і перший і другий наказ наголошує на **мірчук**. Але зупинимось на найголовнішому. В другому наказі-документі в кінці підкреслено:

«Найбільшу увагу зверніть на підсилення надходження пшениці та олійних культур, уміло використовуючи відповідно наші директиви».

Чому так наполегливо вимагають «надходження» пшениці й олійних культур? Чому притягають сюди і міліцію й партійний актив? Чому в цих наказах такий рішучий тон: «в 24 години в бойовому порядку відгрузити із своїх глибинних пунктів та млинів увесь заготовлений хліб», або «про рішучий наступ на кулака — заможну верхівку села». Відповідь на це дає той самий документ у таких рядках наказу: «пам'ятайте, що сучасні умовини екс-

порту вимагають мобільности заготовленого хліба»... «Так ось де собака зарита!» Умови експорту вимагають таких драконівських методів! Експорт хліба за кордон — ось де причина терору й голоду на Україні! Експорт олійних культур — ось де причина знищення приватних кустарів, олійниць, млинів, тощо! Через державні підприємства легше грабувати народ. Експорт хліба за кордон дав можливість Москві на багатоврожайній Україні штучно утворити в 1932-1933 роках голод, винищивши 7 мільйонів селян. Чи повірять селяни Англії, Італії, Німеччини, Франції, Америки, Канади, що український селянин ось уже десятки років не споживає білого пшеничного хліба, та навіть чорного не вистачає.

Український хліб продавався за низькі ціни на міжнародньому ринку. Цим самим ССРСР примушував інші країни Європи та Америки палити свій хліб, бо ці країни не витримували конкуренції з «російським хлібом». А цим самим Москва за мільйони жертв українських селян викликала в інших країнах застій сільського господарства, безробіття, страйки з метою утворення хаосу в світі для підняття революцій в ім'я большевицько-російського імперіялізму. Ось чому большевизм так агресивно поборює приватну власність, навіть мінімальну, як ремісників, кустарів об'єднує в державі кооперативні об'єднання, а селян в колхози. Селянинові не дозволяється на власну ініціативу, власну думку й вільне життя. Коли ж хтось буде думати інакше, то такому за 24 години зліквідують варстат праці, зруйнують господарство, сім'ю.

ВИЛУЧЕННЯ ЗБРОЇ ТА ГРОШЕЙ

Щоб легше приборкати спротив народніх мас, щоб збити селян слухачами, всюди були заплановані заходи совєтської внутрішньої безпеки. Для того видано закон про вилучення в громадян вогнепальної зброї.

Вже на початку колективізації уряд дає таємний наказ, таємні розпорядження, інструкції органам безпеки, сільсоветам про розшуки зброї. Навіть дійшло до того, що на Україні по містах і селах відбирали мисливську та холодну зброю. Бо стало масовим явищем, коли селяни, обороняючи свої права дробовиком загаяли шріт у голови присланим московсько-комуністичним комісарам. Такі масові явища примусили комуністичний уряд запровадити суворі заходи щодо права придбання зброї. На потвердження цього подаємо такий документ-наказ:

Таємно

НАКАЗ 1/13

Начальника Адміністративного Управління Н.К.В.С. і Рабоче-Селянської Міліції Української С.Р. Республіки. —
1-го лютого 1930 року Мiсто Харків

Зміст: «Про закріплення наслідків Всеукраїнської перереєстрації 1929 року та про незаконне придбання мисливської зброї.»

З тим, щоб закріпити наслідки переведеної наприкінці 1929 року Всеукраїнської перереєстрації зброї та, щоб не дати соціально-небезпечному й ворожому елементу змоги знову набувати мисливську пальну зброю **наказую**:

1) Установити надалі для придбання мисливської ненарізної зброї з метою самсохорони й охорони обов'язку попередню вибірку дозволів відповідних адмінорганів, так само, як це встановлено і для ненарізної мисливської зброї (накази 96 — 26 р. і 6 — 29 р.) залишивши бездозвольний продовж ненарізної мисливської зброї лише для Членів Спілки Мисливців і Рибалок (Нову форму дозволу до цього додається. —)

2) У зв'язку з цим зобов'язати всі крамниці, що торгують пальною зброєю негайно припинити продаж ненарізної зброї тим громадянам, що не є членами ВУСМР-а і що не матимуть спеціального дозволу на придбання зброї від Окр. Адмін. Відділу, Адмін. Міськвідділу, Міськмліції або відповідального райадмінвідділу, залежно від місця цих громадян.

Так само заборонити зброю, що на придбання її треба дозволу адміністративних органів, без відома цих останніх та особам, що не мають такого дозволу поширюючи цього правила лише на випадки продажу і ненарізної мислівської зброї Членам ВУСМР.

3) Зобов'язати осіб, що набули ненарізну мислівську зброю для охорони вже після закінчення загальної перереєстрації зброї 1929 року одержати дозвіл на таку порядком цього наказу, протягом реченця, що його відновити Окр. Адмінвідділом залежно від місцевих умов. Поруч з цим перевести облік придбаної після перереєстрації ненарізної зброї та вилучити таку у соціально-небезпечного елемента тим же порядком, який цю зброю до видання цього наказу.—

4) Підчас перегляду місцевими філіями ВУСМР-у персонального складу їхніх членів та вилучення їх осіб, у яких зброю було відібрано як у злочинного й соціально-небезпечного елемента, простежити за дійсним вилученням всіх небезпечних елементів, а також пильно стежити за тим, щоб такі особи не потрапили в число членів Спільки та не користувалися з членських білетів для придбання будь якої пальної зброї.

5) Видаючи дозвіл на придбання як нарізної так і ненарізної мислівської пальної зброї, щоразу від осіб, що просять такого дозволу, подання довідок про несудимість, порядок те редбачений в інструкції Н.К.Ю.У.С.Р.Р. з 8-го Серпня 1929 року «як довідкове Бюро Н.К.Ю.У.С.Р.Р. видає довідники про судимість (Зб.Уз.УСРР 1929 р. Відділ II-ий 17 арт. 76), а також перевіряти особливо в органах ДПУ та облікових частинах лише цілком певним щодо їхньої лояльності соціальної безпеки особам.

Увага: Особи, що добре відомі органам Міліції або ДПУ з погляду їхньої безпечности, можуть бути звільнені від обов'язкового подання довідок про судимість за розсудом відповідального Начальника Міліції. —

Щодо наступної реєстрації мислівської зброї взагалі, то для такої залишити попередній порядок, передбачений в інструкції НКВС з 20-го червня 1928 року (Наказ 96-29 року) та в додаткові до неї наказах 6 і 71 — 29 р. з тим, що таким самим порядком мають реєструвати мислівську зброю також і сільські та селищні ради й місцеві Філії ВСРМУ, декому належать, згідно з арт. 471 А.К.

7) Поруч з передачею реєстрації мислівської зброї в сільській і селищній ради та філіям ВУСМР-у встановити неослабний контроль над роботою їх в цій галузі, періодично перевіряючи правильність і повноту від них на підставі арт. 471 А.К., подання щомісячно відомостей про всю зареєстровану зброю за формою, встановленою інструкцією 1928 р. для книги обліку та реєстрації мислівців і їхньої зброї (наказ 96 — 28 р.).

8) На виконання цього дати відповідні директиви низовим адмінорганам в тім числі районам міліції.

Заст. Наркомвнутрсправ НЧ Адмінправління (Якимович І).
Згідно (підпис)

з копією згідно інспектор О.А.В. (Костуль).

З оригіналом згідно Діловод Міліції (Науменко)

А вже на місцях місцеві органи безпеки розсилають копії наказу для виконання:

ОСОБИСТО ТАЄМНО

До Голів Романківської сільради.

Надсилаючи при цьому копію наказу Головного Адмін. Управління Міліції Республіки під І ц 13 **пропоную** негайно взяти на облік всю мисливську зброю, яка залишилась після із'яття. Облік провести по книгам, які одержані до РАБ на всю взяту на облік зброю формі книги.

Про дальніші зміни стану взятої на облік зброї суворо дотримуватись пункт 2, 3 та 7 Наказу.

Додаток: Згадане.

Заврайвідділу НЧ міліції (Москов)
Діловод (Науменко)

Цей таємний наказ з підписом заступника комісара внутрішніх справ Якимовича, розісланий по Україні, як-раво говорить сам про те, хто має право придбати мисливську зброю і під яким суворим наглядом і контролю повинен її використовувати.

В першому пункті говориться, що з метою **самоохоро-ни** придбання ненарізної мисливської зброї згідно з попередніми наказами 96-26 р. і 6-29 р. дозволяється лише членам спілки Мисливців і Рибалок. Хто жив на Україні, той знає, що особи, які хочуть бути членами цієї спілки, мусять пройти чистилище НКВД, або Міліції і тільки після суворого контролю можуть дістати право вступити в члени. І то не всім дозволяли мати мисливську зброю, навіть члени спілки. Це підтверджує п. 2, де пропонується негайно припинити продаж ненарізної зброї тим громадянам, які не належать до членів ВУСМР (Всеукраїнська Спілка Мисливських Робітників) і... які не мають спеціального дозволу на придбання.

В третьому пункті наказується **негайно** зробити облік придбаної після перереєстрації ненарізної зброї та **вилучити соціально-небезпечний** елемент...

Характеристичний пункт 5-ий, де пишеться, що, видаючи дозвіл на придбання пальної зброї, треба вимагати перевірки прохачів в органах НКВД (тоді ще ГПУ) або в органах міліції; якщо вони цілком певні, або добре відомі органам міліції чи ГПУ, то тільки тоді і лише за розсудом відповідного начальника можуть придбати мисливську зброю.

Що ж це за соціально-небезпечний і ворожий елемент і які це особи, добре відомі ГПУ, тобто соціально-безпечні особи? Соціально-небезпечним і ворожим був кожний громадянин СРСР, що був проти колективізації, кожний, хто не був активним членом партії, хто не був на обліку «своїх людей» в НКВД.

А соціально безпечні або «добре відомі ГПУ», це ті, що були довіреними особами партії, ті, хто виказував на інших і провокаційною роботою заслужив довір'я.

І все ж, не зважаючи на такі заходи влади, цілі села, райони приховували зброю й підіймали заворушення, спротив, повстання проти влади.

На Дніпропетровщині, Київщині, Чернігівщині, Кубані селяни знаходили зброю і гнали з сіл отих «уповноважених» у справі колективізації, проганяли цілі загони міліції, НКВД, комсомольців, партійців.

Цей спротив не був пляново організований на Україні, він виникав стихійно, то в одному селі чи районі, то в іншому. Щоб придушити ці заворушення, Москва вислала спеціальні військові частини НКВД, що з переважними силами з модерною зброєю легко приборкували ці повстання, знищуючи цілі села і хутори. Коли окупаційна влада червоної Москви переконалась, що накази про вилучення мисливської зброї не досить ефективні, тоді в серпні 1930 року вона запровадила масові розшуки зброї по селах у селян. Масовий трус на Україні, запроваджений Москвою, в засаді мав дві мети.

Перша — остаточне вилучення вогнепальної зброї, а друга мета — виявлення у селян золота, срібла, коштовностей. У цьому випадку варто нагадати читачам, що Москва це робила з вишуканою підступністю. Щоб забрати в людей коштовності, золото, срібло, російсько-комуністичний уряд відкрив по містах «Торгсіні*»), де за коштовності можна було купити різних харчів. Міське і сільське населення відносило останні свої золоті речі: хрестики, перстені і ін., рятуючи себе від голоду. Щоб селянство не могло купити собі додатково харчів, влада силою робила трус, ніби шукаючи зброї, і при цьому забирала різні коштовності.

Якщо комуністичні поневолювачі науково «виправдують» перед світом методи колективізації під гаслом «по-

*) «Торговля з іностранными».

будови безкласового суспільства» і в ім'я цього винищують мільйони селян, що не хочуть, мовляв, іти в колгосп, — то масовий обшук і грабіж не можна виправдати ніякими науковими догмами, ні теоріями, ні твердженнями большевицької класової юстиції. Держава, що повинна охороняти права, порядок і оту обмежену законну власність, ці мізерні зароблені гроші своїх підданих, — навпаки, сама порушує одвічні закони, традиції і грабує трудового селянина. Щоб не бути голословним, подаємо для ілюстрації деякі документи:

АКТ

1930 р. серпня 20 дня.

складено цього акта представниками с/р т. т. **Івановим, Портенко та Бережним** в тому, що переведено у гр. **Коцало Вас. Митр.** обиск зброї при чому знайдено:

1) Дрібних грошей по 1 карб. сорок дев'ять карб. (49) мідними (12 карб.) дванадцять карб., срібними двадцять два карб. (22), різних копюр — сто двадцять один крб. Два сундуки не були відчиненими, позаяк не було хазяїв, котрі поїхали куди не відомо.

Підписи

АКТ

1930 р. серпня 20 дня. Цього акта складено в тім, що по дорученню Криничанської с/ради нашої комісією в складі: т. **Машасва, Максименка, Краснощека** в присутності міліціонера т. **Бур'язова** було зроблено трус в господарстві **гром. с. Криничок 2 кв. т. Коржа Івана** на предмет виявлення зброї, при трусі зброї не знайдено:

1) Грошей срібних ріжної монети на суму — 30 р 75 к. (крб. тридцять коп. 75).

2) Бумажками грошей — 105 крб. (сто п'ять крб.).

3) Конець обручальних 2 шт. (дві шт.).

Трус зроблено в присутності домогосподаря т. **Коржа.**

Комісія — підписи

Домогосподар — підпис

ПРОТОКОЛ ОБИСКА

1930 г. Августа 20 дня с. Кринички. Я гр. милиционер **Каменской раймилиции Веловик** в присутствии понятих с. Криничек **Афанасьева Григория** і **Гарнець Анна** сего числа прибил в дом гр. с. Криничек **Черкасову Харитону Д.** на предмет изъятия оружия при чем **Черкасов** от выдачи отказался мотивируя тем, что нет, при обиске обнаружено оружия не било, обнаружено денег 435 (четириста тридцять руб) каковие и были приобщени к делу как виудок что и составили настоящий протокол.

М-р
Понятие
Домохозяин

підпис
2 підписи
підпис

АКТ

1930 року дня 20 уповноважений с/р Баранов Гр. склав цього Акта присутности понятих Харченка Марка т. на граж. Журба Вилиндикта по обслідуваню оружія 12 годин ночі причім оружія ни з'явилось по обслідуванні гр. Вилиндика Журби, в чім і підписуємося.

Уполномочений с/р	підпис
Поняті	підпис
Домохозяйка	підпис

АКТ

21/VIII-30 р. ми представники с/рад в лице представника т. Кирпиченко прибули до Забари Голитова за для розшуку огнестрельної зброї, де знайдено замість огнестрельної зброї гроші в розмірі 317 карб. (триста семнадцять карб.), які забра-ні комісією представниками с/ради. В чому було складено акта за для оправдання. Акта було зачитано з чому розписуюсь.

Розписався присутній уповноважений с/р підпис

АКТ

1930 — 20/VIII. Ми ниже підписавшиєся склали цього акта, що був зроблен обиск пр. 9 кв. Семена Алексиевича Какуши на предмет шукання оружій после полного обиска в его дворе та квартири — найшли в гардеробе грошей 285 карбованців (двісті восьмдесят пять карбованців) где били взяти

член с/р	
понятие	підписи
домхозяйка	

АКТ

1930 року 19 серпня я уповноважений криничанської с/р Хомутів С. в присутности понятих тов. Перемітько Л., Лісового до члена с/р Вакерина А. зробів трус у гр. 3 квар. Коваля Панфили після якого найдено девять карбованців серебром (9) котрі і взяті в с/раду.

Уповноважений с. Хомути
Господар
поняті (3 підписи)

АКТ

1930 р. серпня 20 дня — Цього акта складено в тім, що згідно розпорядження Криничанської с/ради комісія в складі: т. Мамаєва, Максименка, Краснощека в присутности міліціонера т. Бур'янова зробили трус на виявлення зброї, у гром. с. Криничок 2 кв. Фенідонова Гарасима, при трусі зброї не знайдено слідуєчє:

- 1) Грошей бумажок — 150 карб. (сто п'ятдесят крб)
- 2) Трус зроблено в присутности господара Фенідонова.

Комісія (3 підписи)
Господар підпис

ПРОТОКОЛ

1930 р. серпня 20-го дня я уповноважений с/р проізвів обиск в громадянина Губенко Борис по ізятею оружя нема, а під час обиску знайдено зазначеного громадянина Губенка двісті п'ятдесят — 250 карбованців, що взяті в сільраду.

Проізвів обиск підпис
Домохозяйка підпис

Не мав нічого і був присутній при обшуку.
підпис В. Губенко.

АКТ

20/VIII-30 р. ми представники криничанської с/р прибули до Таранова Петра за для розшуку оружя, де знайдена одна огнестрельна зброя монтокристо яка забрана надзірчим.

В чому складено цього акта. Акта міні зачитано в чому розписуюсь — від підпису відмовляється в присутности уповноваж. с/р.

підпис

Варто все таки звернути увагу на деякі моменти. Ми вмістили кілька актів. Ми маємо їх цілі сотні і в кожному написано: «Зброї не оказалось». Уже з поданих актів читач може переконатися, якою метою проваджено грабунок. Метода була така: вночі в хату вдиралася міліція без ордера на право трусу, ніби то шукаючи зброї.

Забираючи при цьому останні зароблені або подаровані власні вінчалні персні чи гроші, що береглися про чорний день або як родинна пам'ятка. Чи можуть комуністи заперечити це? Ні. Бо ще не знайшлася в світі сила, яка б заперечила істинну Правду.

ГОРІЛКА ЯК ЗАСІБ ПОБУДОВИ СОЦІАЛІЗМУ

Для зміцнення держави соціалізму совети використовували навіть горілку.

Горілка — справжній «зелений змії», що висмоктував з народу останні сили, забирав до державної скарбниці останні, потом і кров'ю зароблені копійки. Знесилений тяжкою «стахановською» працею робітник, одержавши плату, ішов з горя до шинку й пропивав усі гроші. З цього приводу варт пригадати відому пісню, яку співали на Україні:

«Їж конину, пий вино
Жизнь пропаца всеравно»...

Видана вчора зарплата — сьогодні вже знову поверта-лася до державної скарбниці. І коли збідніле населення, витративши останні копійки, не має вже ніяких матеріяльних засобів, щоб купувати горілку, тоді советський уряд хвилюється. Розсилає суворі директиви, вимагаючи від урядових і кооперативних установ «забезпечення нормального збуту горілки в районах», бо інакше «утворюється наявна загроза виконання прибуткової частини бюджету». І з центру через Окрвиконкоми, Облвиконкоми і Облпарткоми, через своїх «гончих» уряд розсилає до Райвиконкомів такі директиви:

Штамп Луганського Окрвиконкома, 8/VIII-30 г., 58/7

До всіх голів Райвиконкомів.

До окрторгу, голові Правління Окрпотребсоюзу.

До начальника міської Залізн. Станції.

Копія: До керівника Горілочного заводу.

...» З метою утворення нормального збуту горілки та поступання прибутків до бюджету Президія Окрвиконкому категорично пропонує провести такі міроприємства:

Райвиконкоми повинні повністю забезпечити своєчасно надіслання підвод за горілкою, обов'язавши сільради та колгоспи виділяти деяку кількість підвод для кооперативних організацій та торговельних одиниць спирт.тресту.

Окрпотребсоюз повинен забезпечити безперебійне постачання торговельних одиниць горілкою.

Окрторг — негайно дати вказівки Райторгам, аби останні вжили заходи до забезпечення нормального збуту горілки в районах.

Начальнику міської станції забезпечити переброску горілки на залізничну станцію.

Про вжиті заходи повідомити не пізніш 10 Серпня ц/р.
Голова Окрвиконкому (Ананченко)
Секретар Окрвиконкому (Коненко)

Згідно: Діловод (підпис)
1. 18/VIII-30 г. Згідно: За секретаря РАУ Центросоюзу
(Козовий)

З оригіналом згідно: За секрет. заводу Центроспирт
(Савенко)

Копія з копії згідно:
За секретаря

Підпис

Луганський Окрвиконком та Головна Управа Центроспирту алярмують до всіх підлеглих Управлінь і місцевостей про «зобов'язання сільрад та колхозів виділяти деяку кількість підвода», бо через брак транспорту «утворюється наявна загроза затоварювання горілкою склепів заводу та ін.» Хоч навіть коней більшість селяни поїли через недостатки і колективізацію, хоч по селах жахливі злидні, але урядові байдуже, бо треба збільшити бюджет за рахунок отих селян і робітників. І вже підлеглі РВК під страхом кари наказують:

Днепропетровск, Р.В.К., 1172/7

Копія:

ДО ВСІХ СІЛЬРАД та ПРАВЛІНЬ КОЛГОСПУ

Дніпропетровський РВК повідомляє, що справа щодо постачання крамниць кооперації горілкою знаходиться в дуже загрозливому стані за відсутністю візників.

Сільські організації замість того, щоб допомогти в цій справі навпаки, гальмують цю справу, забороняючи їхати візникам за горілкою.

Виходячи з цього Днепропетровський РВК пропонує всім організаціям села давати всебічну допомогу щодо постачання горілкою крамниць.

Про хід роботи повідомте РВК.

Голова РВК (Неділько)
Секретар (Коваль)

З оригіналом згідно:

Секретар заводу (підпис)

Сільські організації справді гальмували й забороняли їхати по горілку, бо коней не вистачало для життєвих потреб села.

Але наказ наказом:

До всіх сільрад Криничанського Району.

Центроспирт та Дніпропетровський РВК повідомляють, що справа з постачанням горілки до крамниць, як центроспирту,

так і кооперації знаходиться в самому загрозливому стані за відсутністю візників.

Сільські організації замість того, щоб допомогти в цій справі, навпаки, гальмують, забороняючи їхати за горілкою.

Райвиконком на підставі прохання Дніпропетровського РВК та Центроспірту — наказує справі постачання горілки до крамниць не перешкодити, — навпаки допомагати, маючи на увазі те, що відсутність горілки гальмує наступну кампанію до держбюджету.

216, 24/IX-30 р.

Заст. Голови РВК
Секретар

Голови сільсоветів, одержавши таку директиву, без сумніву, пошлють колхозні хури по горілку, а особливо Кринички, бо там є «прорив» за січень місяць на 102740 карб., непроданої горілки. Про це «б'ють» телеграму:

ТЕЛЕГРАМА 1/3
(Телеграмний блянк)

Адреса: Кринички, Голові Райвиконкому.

Не дивлячись на неодноразові пропонування на підставі пляну збуту горілку між тим на*) підставі категоричної директиви уряду, Криничанське Райпо не виконує січневого пляну збуту горілки. Між тим на*) доповідях робочої бригади низка філій торгує з перебоями. На сьогодні на*) суму 102740 карбованців. Необхідно вжити рішучих заходів обов'язкового виконання січневого пляну. Метою виконання бюджету Вашого району вжити найрішучіших заходів примушення Криничан. Райпо негайно приступити до повної реалізації січневого пляну. Допоможіть виправді необхідної кількості підвод для одержання та реалізації січневої норми.

База Вукопспілки Михайловський
Центроспірт Рудіцький.

В лівому кутку вгорі зеленим атраментом написано такого змісту резолюцію:

«Тов. Гаркуші. Перевірити торгівлю горілкою швидкість просування на місці та виявити причину недобору по пляну та невитогуванню такої суми коштів. Прошу сповістити.

Нелупенко, 20. І. 31 р.»

а з правого боку резолюція червоним олівцем:

«Облбюро. Дать директиву Райпо про виконання пляну збуту горілки. Підпис, 24. І. 31 р.»

Голови сільсоветів і колгоспів мобілізували селян і привезли в кожне село горілку. Першу директиву виконали. Тепер залишилось «найголовніше» — виконати ди-

*) Пропущено в телеграмі слово «на», — ми вставили для ясності.

рективу про збут горілки». І тому «Необхідно вжити рішучих заходів обов'язкового...» примушення голодних селян купувати горілку й пити. Бо ось остання директива «до РАЙПО» яскраво це виявляє:

До РАЙПО

Плян реалізації горілки в січні місяці Вами зірваний, чим порушили загального пляну здобути її на суму 102740 карб. За відомостями при РВК, Ваші філії торгують горілкою з переборами та млявість її продажу, що з Вашого боку ніяких заходів для цього не вживається й навіть не перевіряєте завдання продажу тієї чи іншої Вашої філії.

На підставі директиви Вукопспілки РВК категорично пропонує вжити найрішучіших заходів, щодо негайного усунення причин млявого продажу горілки та ганебного прориву завдань січневого пляну Вашими філіями з виявленням причин реалізації, які усувайте та винних в невиконанні завдань притягайте до відповідальности.

Так от силою заливають селянинові в горло горілку. Большевицький уряд, як пишеться в документі, «рішуче вимагає» і «наказує» пити за пляном. «Винних у невиконанні завдань притягати до відповідальности».

Так будується соціалізм у Робітничо-Селянській державі більше 30 років. Така горілчано-спиртова політика в СССР.

ДЕРЖАВНА ПОЗИКА

Всім відомі офіційні советські повідомлення в пресі про те, з якою «радістю» та «ентузіазмом» населення СРСР передплатує облігації державної позики, що видаються в Советах щороку величезними масовими тиражами, з великою контрольною цифрою. При чому, в практиці реалізації цієї позики більшовики досягають справді небачених «чудес». Ще не встигне появиться в пресі урядовий декрет про видання позики, як на місцях збираються мітинги, збори, засідання, і люди «з піднесенням» вітають нову позику. Але все це робиться за заздалегідь складеним у центрі пляном, від виконання цього пляну ніхто не міг ухилитися.

Справді ж картина була така. Населенню, до того вже стероризованому, було не до позики і, воно не охоче її передплатувало та й не мало за що передплатувати, бо й без того вже гроші були «викачані». Починалися, як заведено в практиці підсоветського життя, нові натиски «згори», директиви, пропонування й загрози. Про те, як «добровільно» і з яким «ентузіазмом» селяни (як одноосібники, так і колхозники) передплатували позику, свідчить хоч би така директива голови Нелупенка:

ОБІЖНО

До всіх голів сільських рад Криничанського р-ну.

На місцях ще і досі не з'ясували того надзвичайно-важливого значення в соц. перебудові країни, якого набирає в собі завдання успішної та цілковитої реалізації держ. позики «пятирічка в чотирі роки».

Коли взяти відсоткове виконання **контрольних завдань** за останній час, то в наслідок стверджується, що майже по всім сільрадам будь-якого перелому в цій роботі зовсім не мається; за станом на 30/IX-30 року реалізовано було всього по району 34,1⁰/₀; на 5/X-30 року — 35,1⁰/₀, тоб-то за 5-ть день реалізовано позики лише на один відсоток.

Надзвичайно ганебно відстають в цій справі сільради: Степанівська — 13⁰/₀, Мало-Михайлівська — 16,3⁰/₀, Миколаївська — 13⁰/₀, Василівська — 22⁰/₀, Карн. Хуторська та Попово-Балківська — 23⁰/₀.

Беручи на увагу, що робота по виконанню контрольних завдань реалізації держ. позики, на підставі директивних вказівок Уряду, зокрема Наркомфіну, а також постанови Президії Райконвиконкому від 29/IX-30 року має закінчитись, ніяк не пізніше 10-го цього жовтня. — Райвиконком під відповідальність Президії сільрад, категорично пропонує цілком забезпечити виконання у визначений термін.

ЗОКРЕМА ЗОБОВ'ЯЗУЄТЬСЯ ПРО РОБИТИ:

1) Максимум розгорнути масової роботи навколо питання щодо реалізації п'ятирічки, так серед бідноти, середняцтва, батрацтва, як і серед колгоспівської маси, добившись **безперечних наслідків 100% реалізації своїх контрольних завдань.**

2) **Напружити** всебічних заходів до того, аби реалізація держ. позики головним чином переводилась **за готівку**; поруч з цим пропонується загострити виключну увагу на негайне оформлення раніш передбаченої держ. позики, в першу чергу організаціями села, колгоспами тощо, але одноразово забезпечити оформлення позики і серед останніх шарів селянства.

3) **На дотермінову оплату грошей** по підписці на держ. позику через розгорнення масової роботи, **добитись відповідних результатів**, так загальних зборів колгоспів, як і постанов громадських зборів; навколо питання щодо реалізації «п'ятирічки», слід згуртувати активність всієї громадськості села, практикуючи окремі виклики поодиноких осіб та в цілому сотні, або населені пункти через стінні газети та т. ін.

Пропонується утворити **червону та чорну дошки**, на яких відповідно зафіксувати позитивні та негативні випадки в частині реалізації «п'ятирічки».

Вказуючи на вищезазначене, — Райвиконком зі свого боку звертає увагу на те, аби загальна робота по виконанню контрольних завдань була на місцях цілком забезпечена та була застосована на цілковиту **свідомість мас**, уникаючи будь-яких викривлень, в цій справі, директив Партії та Уряду. —

Про вжиті заходи інформуйте Райвиконком. —

Ч. 489
8/X-30 р. —

Голова РВК (Нелупенко)
Секретар (Хилко)

Після «категоричної пропозиції» «цілком забезпечити виконання у визначений термін» контрольних цифр, після вимоги «добитись відповідних постанов», голова райвиконкому цинічно заявляє про те, щоб «виконання завдань було забезпечене на основі «свідомості мас», уникаючи «викривлення», коли з селянина примусово тягли гроші за позику, і то видно з настанов того ж Нелупенка, з настанов самого уряду. Ось як Нелупенко і йому подібні комуністичні урядовці «лупили гроші» на основі «свідомості мас»:

З РЕЗОЛЮЦІЇ

по доповіді «про ліквідацію округ та про чергові завдання по роботі на селі.

Пленуму Районового Виконавчого Комітету.

В ЧАСТИНІ МОБІЛІЗАЦІЇ КОШТІВ

12) Під персональну відповідальність голів сільрад, **запропонувати протягом 48-ми годинного терміну стягти всю фінансову заборгованість з куркульських господарств, в противному разі застосувати примусово-адміністративні стягнення.**

13) Маючи на увазі, що держ. позики по сільській частині району реалізовано лише на 54%, — сільським радам та гром. організаціям селам — розгорнути, якнайширше масову роботу, довівши повне виконання завдання **ніяк не пізніше п'ятиденного терміну.**

14) Фін. частині в **терміновому порядку** вдруге надіслати на місця **контрольні цифри** щодо переведення фінансових міроприємств по всіх галузях.

Для повнішої картини «реалізації» державної позики в ССРСР наведемо ще ось такий витяг із протоколу засідання Президії Криничанського райвиконкому:

11. Відмічаючи незадовільні наслідки в частині реалізації держ. позики «п'ятирічка за чотири роки», вважати:

а) Головам сільрад, в яких **недоведено куркульство** **заможним господарствам завдань по держ. позиці негайно такі довести**, створивши навколо цього широку, **громадську думку** колгоспівської маси, КНС, бідноти та батрацтва.

б) Рай комісії **терміново вжити заходів до підсилення працездатности сільських комісій** сприяння держ. позиці, **налагодивши постійний контроль та керівництво над роботою** останніх.

в) Зважаючи на те, що в окремих суб. агентів **затримуються кошти**, які вступили від реалізації позики, **запропонувати фін. под. відділу Райвиконкому, такі випадки перевірити і рішуче їх усунути, з притягненням винних до відповідальности.**

г) **За пляном реалізації «п'ятирічка в чотири роки» на наш район, в нових межах припаде на всіх 15 сільрад 111.620 карб. без 55%** та за постановою Раднаркому збільшено на 56% **позику для села, яким чином, контрольне завдання складає 173.000 карб., в той час, коли Наркомфін вважає для району завдання в двісті сорок три тисячі, а тому прохати Раднарком УСРСР і Наркомфін контрольне завдання нашому району, вважати не двісті сорок три тисячі, а сто сімдесят три тисячі, тому що дві сільради перейшли до Божедарівського району, з завданням 10.500 карб. і п'ять сільрад до Дніпропетровської Міськради з завданням двадцять сім тисяч п'ятьсот карб.**

12. **Зобов'язати сільради району та РКС негайно вжити заходів до ліквідації заборженности по колгоспному сектору, якої нараховується понад 100.000 карб., визначивши для цього остаточний термін двадцятого Листопада ц. р.**

Після **конфіскації** в «куркуля» хліба, і всього, після примусових стягнень усякого роду штрафів, знову доводиться на зразок «твердих ставок» хлібозаготівель контрольні завдання з державної позики! Але від цього терпіли не лише селяни, а всі трудящі, що їм позики безконечних п'ятирічок сиділи в печінках. Так «мобілізують» у трудящих кошти не лише через позики, а й через численні високі податки, яких селянин неспроможний заплатити. Людина в ССРСР живе під гнітючим тиском такої кількості державних «контрольних завдань», що для неї життя перестає бути життям. Вона бачить перед собою ніж і лише чує одно: «давай!» Давай російсько-комуністичній партії і урядові хліб, давай гроші, молоко, масло, м'ясо, майно, нарешті — душу!

ПОЗБАВЛЕННЯ ВИБОРЧИХ ПРАВ

Поруч з економічними утисками, господарською руйнацією українського села, російсько-комуністичний окупантський уряд в Україні застосовував проти селянства політичний терор, у формі так званого «позбавлення виборчого права».

Тих селян, які мали найманих робітників або майно яких було розпродане за невиконання державних податків, — позбавляється голосу, тобто їм офіційно, законом уряду і партії, заборонялось брати участь у виборах керівних советських урядових органів. Хоч советському виборцеві самому не йдеться про те, щоб брати участь у голосуванні, оскільки він змушений віддати голос не за своїх народніх кандидатів, а за ворожих, комуністичних, — усе ж таки урядове позбавлення виборчих прав советського громадянина було величезним ударом для людини.

Бо позбавлений виборчих прав громадянин був, фактично, приречений владою на загибель. Він був цькований і гнаний владою, йому і його дітям не було доступу ані до науки, ані до праці, ані до будь-яких «легальних» засобів існування. Він залишився, сказати б, «поза законом держави». Доля людей, що їх позбавлено виборчого права, була трагічна.

Ось чому сотні тисяч таких українських громадян зверталося до партійно-урядових чинників зняти з них тавро «позбавленців», по-російському «лішенцев». Але чи легко було добитися свого права в советсько-комуністичній бюрократичній машині?

Даємо голос самим жертвам машинерії:

До Криничанського Райвиконкому
Ір. Семенівської с/р. Кібця С. Г.

ЗАЯВА

Семенівський Сельвиробком позбавив мене права голоса на таких підставинах:

«Мав в Криму в 1926-м році 240 дес. землі, в Семенівській с/р 28 дес. Мав 15 постійних робітників, та 50 сезонних, здавав в оренду постійно реманент на кабальних умовах».

Я категорично заявляю районській комісії, що в цих підставинах, приведених, сельвизборкомом, **нема ні одного слова правди!**..

Я чоловік прожитий, мені 63 роки, інвалід 3-ї групи, скалічений, **я потіряв всяку охоту бороця за свої права**, господарювання мені теж непосильне і не потрібне. Так що я здав весь свій двір, будівлі і реманент в неподільний фонд **Миронівському Сосові**, — і був-би спокійний і не хворів-би коліб мене не лишили права голоса та не приписували неправди. Лишили б просто за найману працю і все. А нащо ж робить з мухи слона, **убивать неправдою!**.. Це-ж ціла комісія засіда, наводять справки на містах і виставляють явно неправду! «Радянська ж влада добивається справедливости, бореця як з неооцінкою так і з перекручуванням. Послідне обвинувачіння цілком вимишлене, я сам багато годів наймаю головний реманент, бо молотарки і жниварки зовсім немаю а коли з ким і поділявся чим, то ні з кого ні копійки ніколи не брав. Мав я не в 1926-му а в 1904-му році в Криму не землю а **несчастя!**. І не 240 десятин, а 240 на 5х нас компаніонів, недалеко од Города Севастополя, не землі а глини пополам з камінцями...

Заложили ми туди з братом Григорієм Кібцем своє ім'я, — та чужі гроші, **бо своїх не було**...

Внесли всього по 15 карбованців за десятину, так званих верхів, позичених у кулаків за великі %, та по 65 крб. долг банка та 60 крб. зроблена друга закладана продавця.

Юридично ми були хазяїнами, а матеріяльно сторожами коло чужої землі, і то всього 3 годи, до 1907 року, поки продавець що на тій землі пред'явив закладну, і продав німцям 140 десятин а остання перейшла на виплату до одного із братових синів Михайла Кібця який залишився.

Я там не тіки не мав робочих а і не жив, наймали робочих братови сини, які почали були ліпить будівлі та не доліпили, стіни ті попадали і земля одпала. А приписали цю справу мені одному, і роздули до крупного землевласника!. **Це скорій по умислу чім по незнанію.**

Наскільки це діло було пропащим, видно всім нашим Миронівським сельчаном хотьби з того, що один із компаніонів Семен Кібець кинув цю землю і втік назад 1-го году заявив що на тій землі жить неможно, другого году утік брат Григорій Кібець, виконав земельнку в Миронівці і став жить, а я туди не руша з міста, бо треба було держаця служби, щоб одслужити куркульські гроші позичені на землю.

Я не тільки нібув ніколи куркулем а 20 років, з 1896-го по 1916 й, гнітився під ярмом куркульського капіталу — **рискывав** вибиця та убив всю свою жизнь на виплату % на чужий капітал, одслужував задолженість **пакі побіліла моя голова!**..

Несправедливе мене приписують до лагеря капитализму, я случайно, по якомусь счастливому випадку в 1916 м році скинув долг і став нарівні з другими сельчанами мать своє властне не чуже господарство, а до того я рад-був бути в одній сорочці та без долгу!.. І завжди почував себе не состоятельным должником, обязаним одроблять долги балансом %, і гараздо счастливішим був коли батракував до салдатчини!..

Землі в мене було своєї всього 3/4 ділятини господарював я на орендний з другими селянами з 1911 го по 1916 й год я обробляв 42 десятини, вів 6 ти пільний сівозмін як раїли агрономи, допомогу наймав — бо служив по виборам у всіх кооперативах, а діти були не зрослі; по землеустрою в 1922 році, як культурний господар, одержав подвійний трудовий участок 12½ діс. одної землі, та обробляв по порученія Окр. райагронома, агрономичний зразковий участок 12 дес. на обох участках всі планово по указанію агронома господарство, звільнявся од селянхоз налога, получав по конкурсах і виставках перві нагороди, з гордістю считав себе передовим культурним робітником, і роботу своєю считав потрібною для радвлади і по закону мав право держати сезонних робітників, а в друге время правився вдвох із сином. **Виповняв всі требуванія і всі служби радвлади, даже особі порученія їх довго переречити не можу; і певен в тім, що небуло случаю де б я робив аби хоть думав наперекір інтересам радвлади.** Маю дітей котрі неவிбувають із радянської роботи та нагрузки. Давно кинув увагу на індивідуальне господарство, чим мог од чистої душі допомагав колективізації (може вчислити так-же не для пользи діла, а для діла без пользи). Так-же як і позбавили права голоса... В виборах і в других громадських роботах позбавляються ті котрим потрібний капіталізм, ті хто ним пользуювався і ксму він вигодний, а я не можу держати його сторону і бажать його, коли мої діти, при перевероті влади можуть пострадати!.. Чим я здобрію? Що получу?.. Начну жить самостійно другий вік?.. **Може тоді буде капіталізм лучий, не буде мене давити як уперед давив...**

В 1905 м році я спробував ареста, жандарменої ласки, за крест'янський союз за агітацію, я бажав равноправія, а тепер я не бажано ні царизма ні капіталізма, бо я із батрацької сім'ї, сам батракував до призива в солдати а після того до 1916 го року був мучеником капіталізму, гірше всякого батрака, бо долги двічі перевищували мое майно, я був закабалений на багато років, іще в роки неспівської слободи, мій син рішив оддаця активно комсомолській роботі, потім незабороняв кинуть господарство, і мене старика беззащитного, і вступити в ряди красної армії стать та завжди зашитником радвлади. Я гордюсь його ударничеством, його партійністю, і неправдиві всі на мене нападки. Я просю Райізборком обратить вніманіе, вислать комісію проізвиести не однобоке, а повне дознаніе я укажу стариків котрі знають і підтвердят мої слова і знять з мене напрасне лишеніе, **позоряще мою сім'ю і мое самознаніе.**
27/ХІІ1930 р. С. Кібец

Яка гірка іронія життя! Людина, в ім'я збереження себе й своїх дітей, то підносить свій голос, добиваючися правди, обурючися проти кривди місцевої виборчої комісії, що робить «з мухи слона», то майже крізь слюзи благає зглянутися над ним, доводячи свою відданість советській владі, заявляючи, що він навіть «особі порученія... переречити не можу» і «виповняв всі требуванія і всі служ-

би радвледи», що він навіть «давно кинув увагу на індивідуальне господарство, чим міг од чистої душі допомагав колективізації».. Всю душу, всього себе вклав селянин С. Кібець у цей свій лист, сподіваючися врятуватися від дальшого цькування та «позорища» на всю його сім'ю. І що ж?

У райвиконкомі поклали на Кібцеву заяву таку резолюцію: «Відмовити на підставі інструкції, розподіл II, параграф V, пункт ВА»...

Другий документ-заява селянина Вірського Олефіра Омелянів Червоноіванівської сільради, того району. Розглянувши його заяву влада теж ухвалила:

1. Заява Г-на Вірски Олефіра Омелянів про поновлення його у виборчих правах.

1) Ухвалили: Оскільки гр-н Вірська Олефір Омелянів був власник землі до Революції 75 дес. вживав найману працю з метою зиску як до Революції так і після Революції в 1929 році розпроданий по хлібозаготівлі заневиконання даних йому зовдань вданий момент експортний а тому вповненні виборчих прав йому відмовити.

Голова Засідання (Кучерявий)
Секретар
(підпис)

Згідно Секретар

В списки позбавлених виборчих прав попадали не лише т. зв. «куркулі», а всі прошарки селян, навіть і бідняки, якщо вони десь висловили судові невдоволення з Советської влади.

Перед нами документ жінки селянина Пантелеєва (села Ганни-Зачатівки) якого заслано до концтаборів на вірну смерть, а його жінку також позбавляють права голосу, щоб відібрати будівлі у неї під колгоспи.

Жінка Ганна Пантелеєва має діток. Вона до одруження була наймичкою. Вийшла заміж за працюючого господаря. Щасливо жили, працювали і ось уряд розбиває життя. Знищує чоловіка, і знищує жінку з дітками. Її заява:

До Ганно-Зачатківського Сельвизборкому.
Від Гром. Пантелеєвої
Гани Гавриловни.

З а я в а.

1930 року Грудня 11 дня я нижче підписавшийся Гром Прохаю с. Визборком встановити мене права голосу як вам і всім відомо що я не куркульського покоління а біднячка і працювала по найму поки в вишла заміж но я не вина що в мене чоловік був такий а я зараз зісталась без чоловіка читаю

нема як він зісланий зовсім і я не вина із своїми дітми а по сему і прохаю С. Виборком встановити права Голосу і прохання не відмовити в чім розписуюсь.

Пантілєєва Ганна Гаврилова.

Як і багатьох, голос жінки Пантелєєвої залишився не-почутим.

Але ось інший селянин з села Любомирівки, Криничанського району, С. Миронченко, який довгі місяці клопатався перед органами влади за право на життя. Лише за те, що він, як інвалід праці 3-ї категорії, під час жнив мав... на один місяць найману дівчину, щоб допомогла в господарстві, його позбавляють виборчих прав. Одначе, він хоче добитися правди, бо уряд в часи НЕП-у дозволяв мати найману силу.

Одинадцять місяців він клопоче в Окружній, районській, сільській виборчих комісіях за поновлення в виборчих правах. 18 аркушів заяв, посвідок і т. п., затяглося по комісіях і вже ось-ось доля йому «усміхалася», але **намарно.**

Ось історія з С. Миронченко:

Дніпропетровській Округовій Изберком Комісії

Гр. с. Любомирівки Криничанського Району Семєнівської с/р Дніпропетровської округи. Миронченко Стефана*) Яковича.

З а я в а:

Мною була подана заява с приложенням анкети Семєнівської ізберком комісії о возстановлені мене а також і моеї дружини права голосу. Так я мав батрачку на протязі одного місяця по причині що я хворий на ногу де й приложив свідцтва о тім що я належу до 3-ї групи інвалідів праці. А по цьому надсилаю вам при цьому копію посвідчення виданого міні Криничанською Районовою комісією, для приложення до моеї заяви яка знаходиться у вас для підтвердження моеї хворости.

Прохач підпис (С. Мироненко)

18/І. 1929 рока.

Що він справді був інвалід, на це й офіційна лікарська посвідка. ОКРВИКОНКОМ, розглянувши заяву-скаргу Миронченка, надсилає до райвиконкому такий папірець:

В И П И С

з протоколу ч. 35 засідання Дніпропетровського Окрвизборкому від 31/V-29 р.

Слухали: 87. Розгляд заяви гр. Семєнівської сільради, Криничанського району **Миронченко С. Я.**, позбавленого виборчого

*) В документах ім'я Миронченка фігурує подвійно Степан, Спиридон.

права за користування 1928 р. сезоново на протязі одного місяця найманою працею.

Ухвалили: Включити до списків виборців як помилково позбавленого виборчого права. —

Райвиконком, одержавши такий «впис», не задовольняється ним і негайно «терміново» пише директиву до голови сільради:

Терміново:

До голови Семенівської сільради.

*) В документах ім'я МIRONЧЕНКА фігурує подвійно Степан, Спиридон.

Секретаріят Райвиконкому просить терміново його повідомити за гр. **МIRONЧЕНКА** Спиридона Яковича про те, чи останній користується найманною працею чи користувався раніш, в який час і в якому розмірі, та відношення його до Радвлади та проводимих на селі кампаній.

3774

Тво Секретаря РВК (Івасишин М)

22/VII-29 року

Звідти Райвиконком одержує таку «характеристику»:

До Кам'янського РВК

Семенівська с/р сповіщає, що гр. **МIRONЧЕНКО** С. Я., позбавлений виборчих прав за вживаніє найманої праці термін вживаня 2 місяці 1928 року. **Настрій до радянської влади ворожий**, так як останній судився злосне не здачу хліба.

19/X-29 р.

Секретарь

(підпис)

На підставі цієї «характеристики» райвиконком протестує проти ухвали окрвиконкому:

ДО ДНПРОПЕТРОВСЬКОГО ОКРВИКОНКОМУ

Повертаючи при цьому листування в справі, що до виборчих прав гр. **МIRONЧЕНКА** С. Я. — Райвиконком зі свого боку **всеж категорично протестує** проти поновлення **МIRONЧЕНКА** у виборчих правах по тій причині, що останній своїм **ворожим відношенням до міроприємств Радвлади дійсно проявив себе, як за упертого глитая**, особливо в час хлібозаготівельної кампанії, коли за зрив був засуджений до БУПР-у.

Висновки так Сельвизборкому, як і Райвиконкому про неможливість поновити у виборчих правах **МIRONЧЕНКА** — **відповідають дійности**, бо в наслідок **всебічної перевірки на місці матеріалу поданого МIRONЧЕНКОМ не заслуговують ніякої уваги; МIRONЧЕНКО**, як особа з антирадянськими поглядами.

На підставі зазначеного Райвиконком просить переглянути постанову Окрвизборкому, що до поновлення **МIRONЧЕНКА** у виборчих правах — відмінити останню та підтримати постанову Президії РВК від 3/X-29 року. —

Голова РВК (Кісільов)
Секретар (Соман)

Окрвиконком, неспроможний сам розв'язати справу, звертається по допомогу до округового прокурора. Незабаром одержує відповідь від прокуратури:

Вх. 116/8, № 863/9

ДО ОКРВИКОНКОМУ

Повертаючи листування в справі поновлення у виборчих правах гр. **Міронченка**, Окрпрокуратура повідомляє, що коли встановлено, що гр. **Міронченко** користувався сезонною найманою працею під час польових робіт терміном 2 місяці, то він виборчих прав по інструкції не позбавляється, беручи на увагу, що гр. **Міронченко** засуджено до Бупру на 1½ роки, на підставі п. 12 інструкції «Про вибори до Рад» — він позбавляється виборчих прав на час ув'язнення. —

Т.в.о. **Окрпрокурора** (Войцехович)

Секретар Адміндогляду (Гладштейн)

На підставі цього Окрвиконком пропонує райвиконкомові вдруге поновити в правах голосу **Міронченка**:

Пролетарі всіх країн єднайтеся!

ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ОКРУГОВИЙ ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ

Рада Робітничих, Селянських Червоноарм. депутатів.

До Кам'янського РВК № 863/6. Справа 125

Повертаючи листування у справі щодо виборчих прав гр. **Міронченка С. Я.**, Секретаріят Окрвиконкому роз'яснює, що згідно Інструкції, гр-н **Міронченко**, як користувачийся сезонною найманою працею під час польових робіт, не позбавляється виборчих прав, але на час ув'язнення в БУПР-і він позбавляється виборчих прав, згідно інструкції (тієї-ж), п. 12.

Додаток: на 12 аркушах.

Юрисконсульт ОВК (**Стиранкевич**)

Друк-коресп. (**Почепська**)

Але президія РВК не заспокоюється на цьому, скликає засідання й знову обговорює лиховісну справу про **Міронченка**. Наслідок цього обговорення такий:

ВИПИС З ПРОТОКОЛУ 28

засідання Президії Кам'янського Райвиконкому від 19-го Грудня 1929 р.

Слухали: 18. Про неправильнй відновлення у виборчих правах гр-на с. Семенівки **Міронченка** Степана Яковича.

(Тов. С о м а н)

Внесено Секретаріатом Райвиконкому.

Ухвалили: 1. Беручи на увагу, що гр. **Міронченко** вживав сезонну найману працю з метою поширення свого господарства, що він уявляє з себе злісного куркуля, який протидівав радянській владі у хлібозаготовчій кампанії, за що його було засуджено до БУПР-у, — **рiшуче заперечувати** поновленню його у виборчих правах. —

2. Вдруге прохати Окрвиконком переглянути свою постанову про відновлення гр. **Міронченка С. Я** у виборчих правах, відхиливши його заяву про відновлення, як безпідставну. —

Знову починається тяганина, дізнання про справжній стан **Міронченка**, допити, розвідки, листування, телефонні й телеграфічні перемови... Кінець-кінцем райвиконком знову одержує аж десь у листопаді (а справа почалася в січні) 1929 року розпорядження:

**ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ
ОКРУГОВИЙ ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ**

До Кам'янецького РВК

8. I. 1930 р.

Повертаючи листування щодо виборчих прав гр. **Міронченка С. Я.**, Секретаріат Окрвиконкому пропонує виконати попереднє розпорядження ОВК-у, про що сповістити останнього.

Додаток: на 18 аркушах.

Юрисконсульт ОВК (Хорош)
Друк-коресп. (Пачепська)

Але повідомляти Міронченка було вже пізно, бо поки ходила його «справа» по окрвиконкомках та райвиконкомках, його вдруге засуджено й вислано за межі України.

Таку «студію» проходить «вольний советський человек».

Але за що ж то так його «студіюють»? Який злочин він зробив супроти влади?

Цими питаннями варто поцікавитися декому з чужинецьких симпатиків советського «демократического строя», де, як співається в популярній советській пісні, «так вольно дышет человек».

Злочин советського, правдивіше, підсоветського громадянина, зокрема українського хлібороба-селянина, полягав у тому, що він мав власний двигун, власний вітряк і навіть власну «соломорізку», що він, селянин, мав **найману робітницю** або навіть у тому, що він брав до себе за доньку чи сина сироту. Що це ніяке перебільшення, наведемо знову кілька заяв-скарг громадян про позбавлення їх права голосу та одну «справку», видану для «реабілітації» власника різки перед загрозою позбавлення виборчих прав:

До Семенівської виборчої Комісії

Криничанського Району слободи

Любомировки гр. Зозуля Лука с. Я.

З а я в а.

Мене сельвиборком в 1929 році лишили виборчих прав на тій підставі, що я мав найману працю. Ну так як я мав одну

робітницю тільки лиш в 1925 році в сезонний час, так як се-
мейство мое було мале. А поцьому пириглянути мою анкету і
заяву і поновити мене в виборчих правах.

1/І-31 року

Прохач

Л. Зузуля

Райвиконком, одержавши такий «випис», не задоволь-
няється ним і негайно «терміново» пише директиву до
голови сільради:

У.С.С.Р., Ганно-Зачатівська Сільрада

Роб. Сель та Червноарм. Деп. Криничанського району
До Криничанського Г. Виборкому

I-II. 31 р.

Гано-Зачатівська С.рада пояснює що гром Бурчак Антон
Хомич позбавлений виборчого права за найману працю і за
двигуна що в його найманой праці не було а хотя коли і най-
мав раніш то на день або на два в робочій термін а двигун
хотя і мав то 1/4 частину і користи не мав з його. По заяк він
не гідний був а орендсованой землі не мав а по цьому с.рада
прохає постановити права голосу як він є уже член созу.

Голова ср
секр.

підпис
підпис

У.С.Р.Р Ганно-Зачатівська Сільрада

Раб.Сел. та Червоноарм.Деп. Криничанського Району

27/І дня 1931 р., ч. 16

с. Г. Зачатівска.

До Криничансь. Г. В. Ко.

Гано-Криничанська с.рада пояснює що гром. М. Неклеса
був позбавлений Виборчих прав голосу в лютому місяці 1930
року а в грудні місяці 1930 го року на Засідані Сель Вибор-
кому із участю селян то вияснилось що найманой праці не
було а була принята серота як за дочку яку він і відав за-
між а потому і постановив С. Виборком встановити права го-
лосу.

Голова (підпис)

Секр. (підпис)

До Криничанського Райвику

Гр. с. Ч.-Іванівки Криничанського р.

Микити Афанасовича Богуша.

З а я в а.

По 2 розряду я в 1925 р. відкрив був крамницю 1 квітня
1927 р. я своєю торгівлю кинув і дав приміщення Криничансь-
кому Спож. Т-ва де крамниця міститься і по цей час. З 1 квіт-
ня 1930 р. я відмовився від арендової платні за приміщення.
Весь час живу з свого господарства в якому працюю лише
з своєю сімєю без найманой праці, ніяких інших прибутків я
не маю. Ніякої шкоди ні радвладі ні народові я не зробив, але
до цього часу мене позбавили виборчих прав не зважаючи на
мої попередні клопотання.

Прошу РВК про встановлення мене в виборчих правах.

12/І-31 р.

Богуш Микита

Справка 14

Дана ця гр. деревні Котлярівки Фомі, мусів втім що різка яка у него малась він нею по заробітку неходив, лише тільки, користувався у своєму господарстві для власних нужд своїх потреб в чім і свідчу.

5. I. 31 р.

Уповноваж. Ср. С. Танцю

Так виглядають «права» советського громадянина.

Наприкінці цього розділу наведемо заповнену «Анкету» особи, позбавленої виборчого права за кордоном (!) або вироком суду», що теж багато говорить про той режим і ту систему, де кожний крок у житті людини беруть на облік, фіксують на папері в сотнях подібних «анкет»:

Форма анкети номер 2

Ч. виборчого участку і назва виборчої комісії, що оголосила список

Дата заповнення анкети 28/VI-30 року

АНКЕТА

особи, позбавленої виборчого права за законом або за вироком суду.

1. Порядковий ном. по списку осіб, позбавлених виборчого права.

2. Прізвище, ім'я то по-батькові **Івеклеса Макар Григорович**

3. Рік народження **1895 року**

4. Соціяльний стан: а) до революції (бувш. дворянин, міщанин і т. ін.) **лішонець середняк**
б) у теперішній час

5. Місце служби в теперішній час, або де працює на своєму господарстві

6. Де й коли жив, звідтіля брав засоби для життя, де й коли працював, або служив (перелічити всі місцевості, де жив, всі установи, військові частини, всі галузі роботи, а також зазначити час служби, праці):

а) до лютневої революції **Жив у с. Б.-Загатівці. Відбував Військову повинність до жовтн. революції**

б) після лютневої до жовтневої **Ніде не служив, займавсь Сельским Господарством**

в) після жовтневої революції до теперішнього часу **теж на своїм господарстві**

7. Чи служив у царській поліції, корпусі жандармів, охрані, на якій посаді і скільки часу **ни служив ніде ні в якій компанії**

8. Чи служив у білих арміях, в яких саме, коли, в якій частині, які посади займав, який чин мав, коли й в яких боях приймав участь проти Червоної армії **Не служив ніде і не приймав участі проти Червоної Армії.**

9. Чи ніс кару за службу в білих, коли і яким шляхом звільнено від карі — — — — —

10. Чи знаходиться на спеціальному обліку ДПУ, де саме, коли й за яким номером видано довідку про те, що взято на облік **ніде ніколи не був на обліку**

11. Чи належить в теперішній час до партії і до якої. Якщо не належить, то якій партії, співчуває **До радянської Влади і партії**

12. Чи служив у Червоній армії, де й скільки часу та чи служив або служив хто-небудь з близьких родичів хто саме й де **двоюродний брат служив в Червоний Арміи у Гор. Одеса**

13. Кількість членів сім'ї, їх вік, з них працездатних та непрацездатних **8 душ Працесд. 1 непрацесд. 7 макар Зв Оришка Зв у Марфа 12 р. с. Макар 10 р і три дочки 8, 6, 4 р. і батько ст. 75 р.**

14. Майнове становище (кількість землі, кількість коней, рогатої та дрібної худоби, які має підприємства, сума податку, що ним обкладено) **землі 4 д. 50 с. коней нема коров 1 нема нічого придприєм І не плате ніякого податку**

15. До якої соціальної групи віднесено (крамар, робітник, куркуль, середняк, незаможник то-що) **До 5 групи**

16. Адреса: **С.Б.-Зачатівка Криничанського району**

17. З якої причини позбавлено виборчого права **за те що колись батько мав найману сезону працю**

18. Хто й коли позбавив виборчого права **Ганно Зачатівська с/рада Від березня місяця 1930 року**

Підпис особи що подає заяву

М. Івеклеса

Додаткові відомості:

Постанова Сільвиборчкому, або Президії Райвиконкому:

Постанова Окрвиборчкому, або Президії Окрвиконкому.

РОЗКУРКУЛЕННЯ

Селянин мав приділену на особу відповідну кількість землі. Щоб обробити землю, він прагнув придбати необхідний сільсько-господарський реманент. Власника більш менш механізованого господарства підводили під категорію куркуля. В плянах Москви було побудувати проти волі селян колгоспи, а потім комуні і таким методом перетворити селянина на пролетаря, що не має нічого власного. Життя кожного хлібороба в такому випадку залежатиме від держави, це значить від диктаторів в Кремлі, що є виразниками російського імперіялізму-комунізму.

Таким робом в 1929-30 роках розпочався наступ на селянство, або, як говорили більшовики, наступ на «заможну частину селянства», наступ на «клясового ворога куркуля».

Крім т. зв. «куркуля», розкуркулювали всіх селян і бідняків, які противились вступові до колгоспу. Бідних селян, які не мали господарства, совети називали «підкуркульниками». Їхня доля була така сама, як і куркулів. Розкуркулювали по черзі. Спочатку куркулів, потім середняків, а потім і бідняків-підкуркульників.

Українські селяни, щоб спасти своє життя, масово покидали свої хати і тікали в промислові центри чи в далекі провінції СРСР. Змінюючи свої прізвища, ховали своє соціальне походження.

Про методи розкуркулювання селян свідчать такі соціальні документи:

ПРОТОКОЛ ч. 29 ЗАСІДАННЯ ПРЕЗИДІЇ КРИНИЧАНСЬКОЇ СІЛЬРАДИ КАМ'ЯНСЬКОГО РАЙОНУ

Дніпропетровської Округи,

відбувшогося 11 Листопаду 1929 року.

Були присутні члени президії: Вакерина, Мосієвич, Шрам, Щербина, Бесчасний, Черненко, Малий.

Уповноважений Р.В.К. тов. Номировченко.

Слухали: Розгляд актів складених на громадян злісних неадатчиків зерно-хліба обкладених в 40% відношен.

Доповідач: Голова Комісії Вакерина.

Ухвалили: Громадянина Бережного Андрія маючого господарство заможного середняка, і на нього було нараховано вивоз хліба в 40% відношені. Останній повністю в кількості 203 пуд. недовіз і, недивлячись на неодноразове попередження його про виконання вивозу, останній зовсім ухилиється:

Оштрафувати такого в 500 карб. дав. термін виплати 24 год. при невищлаті, приступити до примусового стягнення шляхом ізъятя та продажу майна.

Опис майна громад. Черненка Степана, котрий недовіз 18 пуд. твердих культур. Від штрафу утриматись, запропонував гром. Черненку до 12 год. 12/XI вивезти повністю недовезені культури.

Опись майна гром. Лебідь Явдохи, позаяк гром. Лебідь до часу розгляду опису хліб вивезла повністю, від штрафу утриматись відмітив про виконання нарахованого.

Опис майна складені на гром. Журба Велендикт, Солонина Зінець, Кучер Харитон, Доценка Семена, Петрушевського Олексу, Карчова Андрія доручити Уповноваженому РВК тов. Номиронченко перевірити також їх соцстан.

Ось другий протокол засідання Президії тієї ж Криничанської Сільради:

ПРОТОКОЛ ч. 27

Витяг з

Засідання Президії Криничанської Сільської Ради Кам'янсько-Району Дніпропетровської Округи,

Відбувшогося 1-го Листопаду 1929 р.

Було присутних Членів президії 6. Приставників РВК. **Немировченко і Олефіренко.**

Слухали: Розгляд актів складених на злостних нездатчиків зернохліба, згідно виписаних їм повідомлень гром. Неклеса Мина Власович, Журба Іван, Саверський Савка і Лоушко Филат.

Ухвалили: Громадян, як злостних нездатчиків зернохліба нарахованого на них згідно постанови Загальних зборів і виписаного кожному із них повідомлень Сільською Комісією по сприяню хлібозаготівлі, такі, не дивлячись на неодноразове попередження їх про вивоз хліба, до цього часу не виконали і, маючи всі господарства заможні, **оштрафувати кожного** в одноразовім розмірі: за недовезений хліб риночній ціні, а саме:

1. **Неклеса Мина Власович** за недовезені 98 пуд твердих культур оштрафувати в 588 карб.

2. **Журба Іван Якимович** за недовезені 161 пуд твердих культур оштрафувати в 966 карб.

3. **Саверський Савка** за недовезені 100 пуд Твердих культур оштрафувати в 600 карб.

4. **Лоушко Филат Мартинович** за недовезені 202 пуд. твердих культур оштрафувати в 1206 карб.

Доручити Голові с/р тов. **Вакерині** та члену през. тов. Черненку Ф. завтра до 12 год. 2-го Листопаду б/р приступити дорученим тов. до ізъятя для продажу майна.

**Голова (Вакерина)
Секретар (Малий)
Секретар С/р**

З оригіналом згідно.

Варто тут читачеві пояснити той факт, що визначені суми штрафу в 500-1000 карбованців і більше в 1929-30 роках, були непосильні для селянина. Селянин, коли б і хотів, не міг той штраф сплатити, бо в тих роках пуд жита, цебто, 16 кгр. коштував 45 копійок. Це значить, що йому потрібно було дістати тисячі пудів жита і оплатити штраф. Ясна річ, що все майно його стягали на користь держави, а селянин з сім'єю мусів гинути від голоду.

Як стягувалися ті штрафи чи вилучення селянського майна, — подаємо на цьому місці документ кам'янського міського фінансового відділу:

Кам'янський М.Ф.В.
9/IX-193 р., ч. 7/25

ДО ВСІХ СІЛЬРАД КАМ'ЯНСЬКОЇ МІСЬКРАДИ копія: — МІСЬКПРОКУРОРУ

Неодноразові наші вказівки та розпорядження про порядок опису та продажу майна злісних неплатників податків — більшістю сільрад не виконуються, як це показало при обстеженні Аульської сільради: 1) описи майна складались неохайно, 2) встановлювались зовсім низькі оцінки майна, 3) продаж майна передався без затвердження М.Ф.В., 4) за порядне майно гроші не одержувались, в наслідок чого за покупцями майна лишалась велика заборгованість, 5) майно, що продавалось, куплялось членами президії та членами с/ради, 6) взагалі, справа опису майна злісних неплатників та продаж майна знаходилась в хаотичному стані.

Виходячи з вищенаведених фактів М.Ф.В. пропонує:

1) При опису злісних неплатників за несплату податків треба дотримуватись **революційної законности**, описи складати в 2-х примірниках, з яких — один примірник доручити неплатникові.

2) При оцінці майна треба оцінку встановлювати с/ради, щоб описане майно не продавалось за безцінок.

3) Продаж описаного майна передавати лише після затвердження Міськфінвідділом, до затвердження МФВ — описаного майна продавати категорично заборонено.

4) Категорично забороняється членам президії, членам сільради та робітникам с/ради купляти майно злісних неплатників.

5) При продажу описаного та затвердженого МФВ майна на протязі однієї доби, щоб гроші покупцем майна були внесені до каси с/ради і була виписана квитанція, яка повинна обов'язково бути при опису майна.

6) На кожному описі майна повинна бути заведена справа, яка повинна охоронятись в касира сільради.

Зобов'язуємо всі сільради району протягом п'ятиденки перевірити у себе стан описів майна неплатників, вжити заходів щодо виправлення визначних хиб та не допускати їх в майбутньому.

В разі при обстеженні сілрад буде виявлено зазначені недоліки, винних буде притягнуто до суворої відповідальності.

Зав. Міськфінвідділу (Шишкин)

В Україні під розкуркулювання попадали сотки тисяч селян. Часто-густо практикувалося таке: під час продажі майна члени сілрад, уповноважені райкомів, обкомів партії наживалися за безцінь майном нещасних селян. І ось з документу читає переконуються про ці факти. Наживалися різні партійні активісти — українські комуністи, вистужники Москви, — наживалася советська влада. Г'рабували майно, розпродували. Роздітих дітей, матерів, батьків майже голих вивозили за межі України.

Як відомо, в часи НЕП-у владою було дозволено приватну торгівлю і десятки тисяч людей в Україні були власниками крамниць. Під час колективізації влада заборонила приватну торгівлю. Всіх колишніх власників крамниць також знищували, як «залишок капіталізму». Характеристично, що знищували крамарів лише української нації, а до інших ставилися з облегшенням.

Ось документ про долю крамаря с. Криничок В. Олійника. В минулому він був крамарем. Тепер з наказу партії його знищують.

Фінансовий Відділ Криничанського Району обкладає бувшого крамаря В. Олійника податком сумою 5780 карбованців. Такий податок немислимий до виконання. Непосильним податком обкладали тому, що владі потрібно знищити приватну власність. Олійникове власне майно забирають згідно з ухвалою президії Криничанського Райвиконкому:

Слухали: Про умовно скасовану заборженість по прибутково-військовому та понадприбутковому податку з гр-на с. Криничок, Олійника В. Ф. в сумі — 5780 карб. 84 коп.

Щоб врятувати своє життя і працею здобує майно, вся сім'я В. Олійника з розпачем кидається до урядових чиновників большевицької системи. Пише заяви, скарги, благає їх, щоб не відібрали останнє майно. Але комуністичні заправили не мають милосердя до тих, хто має власність. Коли родина Олійника всюди одержала відмову на прохання, тоді знову пише заяву до президії Районового Виконавчого Комітету. Але як ця вища інстанція відповіла на благання дітей і батьків Олійникових, — про це свідчить витяг з протоколу Криничанського райвиконкому:

Слухали: Заяви гр-н Володимира, Ольги та Анатолія Олійникових про скасування опису майна, що переведене за не-

сплату їх батьком **Олійником** недоплати промислового та прибуткового податку в сумі — 5780 карб. 48 коп.

(доп. тов. Ш лега)

Внесено фін. под. відділом.

Ухвалили: Від розгляду заяви утриматись.

Он як! «Від розгляду заяви утриматись»... Доля сім'ї Олійника — не єдина. Советсько-комуністична влада руйнувала тисячі українських родин. Ілюстрацією до нього є такий документ:

С П И С О К

ТВЕРДОЗДАВЦІВ РАЙОНУ ТА ІХ ВИКОНАННЯ ТВЕРДИХ ЗАВДАНЬ ПО ХЛІБОЗАГОТІВЛІ НА ЦІ 1933 р.

Прізвище та ім'я	Завдан. в центи	Викон. в центи	Характеристика
А У Л И			
Горбонос Кузьма	27	6,5	Розпроданий
Горбонос Панас	12,3	16,83	Своєчасновиконує
Макаренко Палажка	16,0	6,85	Розпродана
Зеленко Корній	10,0	—	Розпроданий, сам працює в Доменному цеху на кокс, як горн. спец.
Хорсун Степан	17,0	—	Розпроданий, чоловік на Соловках.
РОМАНКОВО			
Сухий Яків Федорович	14,0	—	Розпродан в 31 р. засуджен в 32р.
Караул Дмитро Іллійч	13,5	—	Розкуркулений в 1931
Бондар Фед. Фед.	20,0	4,6	Розпроданий
Блузник Яків Федор	9,5	3,0	Розкуркулений в 1931
Півненко Гавр. Гнатов	6,5	2,0	
НОВОСЕЛІВКА			
Кірна Микола	22,34	19,88	В селі немає.
Бондар Захар	20,17	15,15	
МИКОЛАЇВКА			
Коник Іван	7,9	—	Втік
Тягнирядно Феодосій	3,8	—	Втік
Матина Меркул	2,74	—	Втік
КАРНАУХІВКА			
Назаренко Семен	32,65	—	Втік, жінка в Бупрі ¹ Арештований за невиконане розпорядження.
Папайка Кузьма	14,85	—	

1. БУПР — Будинок примусових робіт — в тюрмі.

Отремко Конон	11,90	—	Розпродан.
Г. ЗАЧАТІВКА			
Луцяк Мих. Викторов	29,63	—	
Черняк Грицько	7,05	7,05	
КРИНИЧКИ			
Черенко Іван Григ.	44,55	14,5	Розпроданий, з села втік.
Черенко Гива Григ.	72,00	12,71	Розпроданий, з села втік.
Шульга ТриФон	22,54	—	Втік.
Шульга Гаврило	19,06	—	Розпроданий в 31 р. втік з села.
БЛАГОВІЩЕНКА			
Яченко Левко	20,08	5,00	З села втік, майна крім будівлі не має.
Маймур Федір		3,46	Засуджений на 3 ро- ки, майна крім бу- дівлі немає.
Ч. ІВАНІВКА			
Чорнорай Сергій Пет.	20,00	4,20	Розпроданий, засуд- жен на 4 р.
Мирошниченко Іван	19,10	5,60	Розпроданий, з села втік.
Прядка Мих. Тимоф.	23,45	17,63	Розпродано все май- но за винятком бу- дівлі.
Куліш Прокіп Лазар	22,05	3,07	
Коломонець Лавр	35,60	знято	Розпродан в 1931 р., з села втік.
Цебатий Харитон	20,87	5,12	Розпроданий, з села втік.
Какуша Дмитро	25,55	—	Розпроданий, з села втік.
Пивовар Денис	26,05	5,60	Оштрафований, з села втік.
Пивовар Катерина	16,35	5,37	Оштрафований
Какуша Софрон	23,41	7,48	Господарство лікві- довано.
СЕМЕНІВКА			
Погорілий Сила	31,31	19,31	Розпродан, засудж. на 3 р.
Бабенко Дмитро Фед.	42,70	27,31	Розпроданий, з села втік.
Ткач Василь Іванов	35,20	43,70	Весь хліб знят з ям, засуджен.
Маглай Серг. Степан.	19,41	19,43	
Миронченко Григорій	6,47	6,64	
Хоришман Андрій	25,87	30,69	
Муза Юхим	19,88	19,89	

Черненко Іван	15,76	16,36	
Пас Кіндрат	6,37	7,00	
Миرونченко Тиміш	15,30	11,61	Втік, майна немає.
Перебийніс Никифор	37,74	26,01	Розпроданий, з села втік.
Шевченко Петро	48,27	37,63	Втік, майна немає.
Холодченко Панько	67,69	43,79	Втік, розпроданий.
Холодченко Пастир	34,50	15,00	Втік, розпроданий.
КАР. ХУТОРА			
Бурчак Тим. Кіндрат	37,80	9,80	Розпродан в 1931 р., сам працює в Д. Петровському.
Бурчак Прок. Антон.	21,05	7,81	Розпродан в 1931 р., працює в Дніпропетровському.
Гончаренко Ілько	12,60	2,32	Розпродан в 1931 р., працює в Д. Петровському.
Дмитренко Іван Іван.	21,35	3,90	Частково розпродан в 1932 р.
Дмитренко Тиміш	16,75	2,37	Розпродан в 1931 р., працює в Д. Петровському.
Ігнатенко Вол. Васал	26,77	13,01	Теж саме.
Кульбаба Микита	27,84	8,70	Засуджений на 5 р.
Некlesa Антон Март.	22,50	3,93	Майно конфісковано
Олійник Петро Дем'ян	17,89	3,89	Розкуркулений в 1931 сина засуджено.
Олійник Устина	18,00	5,37	Майно розпродано в 1931 р.
Самоваренко Антон	27,73	5,60	Розпроданий в 31 р., сам у Дніпропетровському.
Самоваренко Петро	29,30	8,85	Розпродан в 1931 р., сам в Д. Петровському майна немає.
Сітало Кирило фед.	16,25	5,48	Теж саме.
Сітало Микита Григ.	33,12	22,27	Теж саме.
Самченко Данило Д.	18,90	7,05	Теж саме
Сітало Петро Григ.	16,5	3,13	Теж саме
Чернявський Павло М.	20,76	14,66	Розкуркулений в 31р
Чорний Ілько Мих.	18,7	3,38	
Синій Трохим	15,75	15,55	
Швець Василь Н.	18,9	10,00	З села втік

«Розпродан», «арештован», «розкуркулений», «засуджений», «втїк» — ось так розправляється советська більшовицька влада з українськими селянами в період так званого розкуркулювання. Це був період переведення українського села, на рейки «соціалістичного строїтельства».

Це було сталінське здійснення Марксової теорії класової боротьби на практиці.

Але, може, це «перекручування на місцях» генеральної лінії партії, як модно було тоді говорити в советах? Ні. Це не перекручування на місцях, а плянове нищення українського селянства, бо селянство, як зазначав Ленін, могло привести до «реставрації капіталізму», і тому його, треба було фізично ліквідувати. Большевики за вказівками Леніна, саме це здійснювали. Це була «генеральна лінія» комуністичної партії. «Шлях боротьби за соціалізм» — говорив один із чільних партійних керівників комуністичної партії ССРСР, секретар ЦК КПБ(у) С. Косіор на XIII з'їзді советів УСССР у 1933 році — це шлях боротьби з старим, боротьби з рештками капіталістичного ладу, шлях жорстокої боротьби з класовим ворогом, з усіма тими, хто тягне нас, хто хоче відновити, вернути минуле». Виходячи з цієї принципової засади «жорстокої боротьби» з класовим ворогом», тобто, куркулем, Косіор закликав: «Нещадно викорчовувати рештки класового ворога, посилити большевицьку пильність».

Ясно, низові партійні й советські «товариші» всіма силами намагалися здійснювати вказівки з центру, накази своїх вождів, підперті ГПУ, ішли в наступ на «кулака». Переслідований большевиками селянин, щоб рятуватися від смерті, ховався в містах, шахтарських селищах під чужим прізвищем. Большевики вишукували різні методи виловлювання такого «враждебного» елементу, зокрема нацьковували на селянина робітника, членів профспілки тощо. З цього приводу існує характеристичний такий документ:

Д. Терміново

До Голів міської, селищних та сільських рад

Кам'янського району.

Заводські Комітети заводів ім. т. Дзержинського, Правди та ім. Петровського, а також залізничні профорганізації розпочали зараз кампанію щодо зняття з роботи та виключення з профспілкових організацій працюючих на заводах та залізниці куркулів та заможну частину селянства, а також елемент, що веде розкладницьку роботу в зв'язку з колективізацією та інше.

Президія РКВ пропонує негайно виявити таких громадян, скласти на них списки та вичерпуючі характеристики і терміново надіслати по місцю їх роботи.

До цієї роботи притягніть **обов'язково** К.Н.С. та інші організації села.
Ч. 679, 31/І-30 р.

Голова РВК (Кісільов)
Секретар (Сомон)

Таким чином, цькований і тероризований селянин не знаходив у Советах ніде місця. Його життя було гірше вовчого. Одним із способів не дати можливості заможному селянинові покинути село, не дати йому будь-де влаштуватися на яку-небудь працю, було запровадження так званих «довідок про соціальний стан». Без цієї довідки не лише селянина, а навіть інтелігента, робітника, ніде не приймали на працю. Так само й тут застосовується максимум «пильности» та советської революційної законности». У директиві до всіх голів сільрад голова Криничанського РВК Нелупенко пише таке:

Маються випадки, коли Сільради видаючи господарствам, що підпадали до розкуркулювання, довідки про майновий стан на підставі даних оподаткування С/гос. податком, **не зазначаючи, що це господарство підпадало розкуркуленню**, або навіть визначають так, що господарство за відсутністю об'єкта оподаткування зовсім звільнено від оподаткування.

Такі довідки не виявляють **дійсного соціального становища** господарства й звичайно **вводять у помилку** ті органи до яких звертаються з цими довідками зазначені громадяни.

Особливо це має значення при наборі робітників на промислові підприємства, куди завдяки таким довідкам пролазять куркулі.

РВК категорично забороняє видачу таких довідок. Одноразово пропонує в довідках висвітлювати дійсний соцстан гр-на, якому видається довідки.

Голова РВК (Нелупенко)
Секретар (Хилко)

Згідно:

Такі цькування заможних селян приводили до того, що руйнувалася родина, син чи донька, кидали старих батьків, боячися признатися, що вони мають батька «куркуля». Ось донька селянина Василя Козленка з с. Кринички покидає розкуркуленого батька і йде в СОЗ, але живе там під чужим, не батьківським прізвисьцем. Проте, коли в Козленка забирають майно, худобу, дочка не витримує насильства й, щоб рятувати батька, офіційно заявляє, що то її майно, що вона лише передала Козленкові те майно на тимчасове користування. Пильне око советського «правосудія» про все це дізналося і справа Козлен-

кових передається в «народній» суд. Що ж вирішує той «народній»? На це дає відповідь «особиста ухвала Української Соціалістичної Радянської Республіки Криничанського суду» з 12. грудня 1930 року:

ОСОБИСТА УХВАЛА

Української Соціалістичної Радянської Республіки.
1930 року Грудня 12 дня Криничанського Народного Суду
3-го в складі

Голови: **Сокрути**

Народних Засідателів: **Шликіна та Голуба**

При Секретареві **Горлієві**

Розглянувши на відкритому засіданні справу при розгляді на судовому засіданні справи по обвинуваченню **Козленко** Василя Семеновича виявилось, що його дочка зараз під другим прізвищем працює в Созі. В сучасний мент та зараз **засуджений** спосилається, що ніби то у нього знаходиться майно: худоба та інші належачі дочці, оскільки то неповинна у свого батька куркуля переховувати своє майно суд

У Х В А Л И В:

Семенівській с/радї та робітничим бригадам необхідно належить перевірити, чи можна дочці куркуля працювати в СОЗ-і, на предмет її вичищення і перевірити кому саме належить корова і інші речі, і чи **засудженому Козленко** Василю, чи дійсно його дочці, та зробити належні виводи.

Оригінал за належними підписами. З оригіналом згідно:

Секретар Н/Суду 3-го

Криничанського р-ну.

Большевицька логіка цієї «особистої ухвали» така, що краще дочку «вичістїть» із СОЗ-у, ніж повертати майно їй, або залишити в її батька, тобто, щоб ні в якому разі не залишати його не забраним.

Українських дітей заможного селянства не приймали до шкіл, виганяли з усіх навчальних закладів*). Діти теж повинні були мати «довідки» про соціальний стан. Про це свідчить таке розпорядження кам'янського районного інспектора народньої освіти:

Копія.

До Проф. Шкіл Кам'янського району.

Окрінспектура Нар.Освіти повідомила, що в зв'язку з роботою, яка зараз переводиться по **перевірці соціального складу учнів**, де-які школи виключають учнів без індивідуального підходу, як прихованих так і не прихованих при прийомі соціальний стан.

На підставі розпорядження Н.К.О.***) з 18/IV-29 р. «Учнів останніх груп, коли вони не заховали своє соц.походження

*) Так було до 1935 року.

**) Народний Комісаріят Освіти.

при вступі й коли немає інших моментів, виключати з профшкіль неслід». В кожному разі виключення з останніх груп може провадитися лише з санкції Окр. І.Н.О.

Справи учнів першої та другої групи, що не заховали своє соціальне походження і їхні батьки позбавлені виборчих прав, треба вирішувати на підставі постанови ВУЦВКУ*) з 30/ІІІ-29 р., тоб-то: коли громадяни, які позбавлені виборчих прав оскаржили про позбавлення їх права голосу до розгляду скарг та клопотання Окрвиконкомамаи, а в разі оскарження постанов останніх до ВУЦВКУ, з школи не виключати до остаточного їх вирішення Президією ВЦВКУ.

Доказом оскарження позбавлених виборчих прав може бути розписка про одержання скарг тієї виборчої комісії чи ради (сільської, селищної і міської), що позбавила виборчих прав.

Учні які захевали соц.походження, виключаються незалежно від курсу.

Цей обіжник поширюється також і на школи, що знаходяться на самоутриманні.

Рай. Інспектор Н.О. (Волянський)
Діловод (Цевідник)

ч. 2316

7-го травня 1929 року.

Таке переслідування дітей часто змушувало їх офіційно, через советську пресу, відрікатись від своїх батьків, своїх прізвищ, аби тільки рятувати себе та здобути необхідну освіту і фах для життя.

Коли б ми писали про це без наведених офіційних документів, нам могли б симпатикаи комунізму сказати, що це вигадка українських скитальців. Але факти — вперта річ. І лише засліплений комуніст чи симпатик російсько-го імперіялізму буде заперечувати все сказане.

*) Всеукраїнський Виконавчий Комітет.

КОЛЕКТИВІЗАЦІЯ

Колективізація господарства в Україні відбувалася за пляном червоної Москви. Це була одна з форм економічного, політичного і національного утиску України, як колонії російсько-комуністичної імперії. Це було т. зв. здійснення марксо-ленінської теорії про безкласове суспільство на практиці.

Російсько-комуністичний уряд офіційно проголошував, що колгоспи в ССРСР, а зокрема на Україні будуються за принципом добровільності і що саме селянство в соціалістичній державі виявило бажання іти до колгоспів.

В тому напрямку ішла вся советсько-комуністична пропаганда. Насправді було цілком інакше. По всій Україні по селах людей заганяли на зібрання села, щоб там вимусити прийняти рішення про «добровільне» вступлення до колгоспу. Селяни, передбачаючи страшне лихо, яке несли колгоспи, не приходили на оголошені сільські збори, різні уповноважені, активісти-комуністи, комсомольці-комуністи — цілі організовані бригади ходили від хати до хати і загрожували репресіями, якщо не прибудуть на збори своєчасно.

Кожного селянина, який осмілився прилюдно виступити з заявою проти колгоспу або навіть у приватних розмовах висловлював думку проти масової колективізації, — бралось на облік і справу передавалося до ГПУ-НКВД. Всі вони падали жертвами червоного терору.

Такими методами заганяли селян на сільські збори, де представники з Центру ставили конкретну справу про організування колгоспу. Голосування «за колгоспи» відбувалося відкритим порядком, піднесенням рук. Наперед ставився запит: «Хто є проти колгоспу?» Зтероризовані селяни, знаючи вже з досвіду, що хто виступить проти, той неодмінно буде висланий з України на Сибір або розстріляний в підвалах ГПУ-НКВД, — не осмілювалися виступати проти. Тому-то «проти» не було нікого. А «за» — ніхто нікого не питав, бо за це й не голосовано, і в

протоколи зборів урочисто писалось, що загальні збори такого-то й такого-то села, одноголосно «схвалили» постанову утворити колгосп, «масово вступати до нього»...

І ось потім комуністи, опираючись на протокол «ухвали» зборів, приступали до творення колгоспу. Тих селян, яких трактовано як ворогів колгоспу, вивезено на Північ. Решту підступом, залякуванням, різними провокативними способами і відвертим терором заганяли до колгоспу.

Все ж український селянин не був такий пасивний до того, що в нього забирають силою господарство і його самого женуть до колгоспу. В Україні творились організовані групи з селян, які по ночах намагались знищувати колгоспне господарство: підпалювали контори, знищували активних комісарів і уповноважених для колективізації.

Про стан колективізації в Україні з великою силою говорять ось такі офіційні советські таємні документи:

Директива голови Криничанського Райвиконкому Кісільова:

Таємно:

До всіх голів сільрад та уповноважених Райвиконкому.

За останній час з боку уповноважених Райвиконкому та голів сільрад спостерігається байдуже ставлення до надсилки політзводок до Райвиконкому, що не дає можливості своєчасно реагувати на те звище, яке має важливу справу в ході посівкампанії, а тому Райвиконком категорично пропонує всім уповноваженим РВК, а у відсутности їх Головам сільрад надсилати політзводки до Райвиконкому к таким термінам до 10, 13, 16, 19, 22, 25, 28 числа, по таким питанням:

- 1) хід посівної кампанії,
- 2) хід колективізації,
- 3) Настрій селян,
- 4) Чи маються випадки вихода з СОЗ-а і які на це причини.
- 5) Окремі виступи селян, зазначив по соцстану.
- 6) Чи були припущені ляпсуси в роботі керівниками та іншими службовими особами.

56.

Голова Райвиконкому (Кісільов)

8/IV-1930 року

«Політсводки» — це політичні зведення, звіт про хід колективізації Ці зведення ішли з села аж до ЦК партії і уряду СССР.

Ось і сама «політсводка», яка сама за себе говорить:

**ПОЛІТЗВОДКА ПРО СТАН НАСТРІЮ СЕЛЯНСТВА ПІДЧАС
ВЕСНЯНОЇ ПОСІВКОМПАНІЇ на 14/ІІІ. 1930 р.**

е. Миколаївка:

Пристипили до практичної роботи, засіяли 17 дес. Настрій селян змінюється, але робота ще йде кволо. Відвертих виступів у полі нема.

е. Березніватка:

Настрій селянства поганий, завдяки розлагавчій роботи куркулів та підкуркульників, а саме: в поселку Малоабрамчик члени с/ради та члени Виборничої ради СОЗ-у почали усуспільнювати коней, в цей час прибула велика валка жінок з дрючками, палицями та іншими речами і вимагали, щоб ті хто звів коней забрали назад, а також намагалися прибрати наших уповноважених ФВК і РПК. Головним запершиком цієї штуки була **Кавяшина** Настя та її чоловік **Кавяшин** Михайло — середняк. Підчас ремонту конюшні в будинку бувшого землевласника **Клишкання** прийшла група жінок під керівництвом гром. **Коновенка** Дмитра, який агітував проти колективізації, кажучи: «Нам набридла панщина з своїми економіями, а Ви знов будете нові економії», одноразово закликав жінок нічого не усуспільнювати, ця агітація закінчилась тим, що жінка **Коновенко** Ганна вдарила голову с/ради тов. **Коняцького** по обличчю, а потім ця група з ватажком **Коновенке** пішла до склепу посівзерна з вигуками: «Бий замок, та забирай зерно».

При отводі землі індивідуального сектору на поселках Юрьівці та Володимирівці виступала організована група, як жінок, також і чоловіків, під керівництвом члена с/ради **Піддуга** Кирила, накинута на землепорядчика тов. **Ковсана**, який був примушений тікати до М. Михайлівської сільради і коли тов. **Ковсань** вбіг в с/раду, то ті, що гналися вимагали, щоб їм видали тов. **Ковсана** кажучи: «Дайте отого поміщика, нащо Ви його сховали» і зовсім не дали провадити землевпорядження.

Настрій мас нікчемний ще й по таким виселкам: Грушево-Рудницько та Червоне.

Бувший секретар с/ради **Золотний** Пилип середняк так агітує проти колективізації, кажучи: «Ви нас притискуєте, колектив це ярмо», а також малось і таке нездорове явище з боку голови КНС тов. **Рязанова**, який викликав до себе 28 чоловік бідноти членів КНС в с/р. за те, що вони не хочуть усуспільнювати коней та реманенту, не погодивші ні с ким цей виклик, вкупі з чоловіками прийшли жінки, які підняли бешкет біля с/ради.

е. Червоно-Іванівка:

Настрій селянства Червоно-Іванівки та Коробчино був найкращий до 12-13/ІІІ, а тепер почались хвилювання та організовані виступи на с/р. з вигуками: «Віддайте коней, віддайте посівматеріал». Головна труднощ передбачається при отводі індивідуального наділу.

На 16/III-1930 року.

с. Мало-Олександрівка:

Масовий СОЗ влився в комуну **Петровського**. Були випадки що жінки забирали своїх коней, які були усупільнені, но після роз'яснюючої роботи з заборони 9 коней, 3 повернули назад. Одна жінка зірвала цеп з конюшні і забрала свою коняку назад.

По маючимся відомостям з цими жінками проведено належну роботу з боку глитаїв села. До цього часу зі ст. **Верховцево** не представлено чистосортного зерна для посіву.

с. Кринички:

Приступили до боронування поля. На 8-му кварталі заготовлена підкулачниками маса, не хоче одержувати землю, яка нарізана за Созівською землею, кажучи, що будемо сіяти на своїй землі так, як вона була до СОЗ-а. На 6-му кварталі настрій кепський, вимагають віддачі землі, яка одійшла в СОЗ. На 9-му кварталі 14/III селяне демонструя по селу, вимагали віддати назад землю і проти загальної запашки землі СОЗ, а 15/III після роз'яснюючої роботи усі виїхали робити в поле дивлячись, що на їх вимоги не звертають уваги. Був випадок на 2-му кварталі, що з усупільнених 112 коней жінки забрали самовільно 66, но через деякий час здали назад. На виселку Дібріво сами селяне забрали зерно і коні. Приступлено до роздачі посівматеріалу.

с. Сурьско-Михайлівка:

Члени СОЗ-у організовано виїхали в поле орати землю. Чоловіки прийшли попередити, щоб не їхали, но Созівці не послухались, то через деякий час зібралось чоловіків 150 і більшість жінок стали загороджувати, що ми Вас усіх поколимо вилами, як Ви будете орати нашу землю. На 1-му кварталі селяне висунули такі вимоги:

- а) дозволити самим сіяти індивідуально на своїй землі,
- б) віддати назад землю,
- в) вернути арештованих куркулів за агітацію проти СОЗ-у.

На 4-му кварталі жінки вооружились лопатами побили членів СОЗ-а **Дмитренка**, який робив на полі, а потім стали бити Созівських коней, коли ті повернулись з поля. Визвали міліцію для порядку. Члени СОЗ-а кажуть, що на 16/III жінки готують зібрання без відому с/ради, для вжиття міроприємств проти СОЗ-у. На 3-му кварталі жінки побили члена СОЗ-у **Якименко**.

14/III — самовільно взяли в конюшні 10 коней. Настрій взагалі кепський.

Карнаухівські хутора:

Маються факти окремих виступів бідняків, які з'агітовані куркульно, не бажають сіяти колективно, особисто жінки. Були випадки самовільно забирали усупільнених коней.

Семенівка:

На одному участку жінки загороджували членам СОЗ-а, які працювали в полі, кажучи, що як Ви далі будете працювати

на нашій землі, то уб'єм. Спостерігається переброска «агітаторів» проти СОЗ-а з Червоно-Іванівка і Мало-Олександрівка.

16/III — приступлено к індивідуальному наділу землі.

село Аули:

15/III вранці настрої селян був кепський, а ввечері після масової роботи хвилювання трішки притихли. В основному маса вимагає, щоб можна було користуватись землею по старій формі.

с. Романково:

На 3 кварталі в 7 сотні є окремі виступи селян, які вимагають землю залишити так, як була раніш. Особисто на 7 сотні кажуть, що «як хто із членів СОЗ-у поїде орати, то зарубаєм лопатами».

Особисто виступають жінки. Зерно почти все роздано селянам.

с. Мало-Михайлівка:

На виселку **Ігнатівка** було розібрано селянами засівматеріалу без відому сільради. Остання частина всіх виселків теж вимагає про видачу засівматеріалу для індивідуального засіву, кажучи: «Сіяти будемо тільки на своїх старих полях».

Бригада СОЗ-у виїхала працювати на нову нарізану землю СОЗ-у коло виселку **Даніїлівка**, де вся громада виїшла з кілками в руках та категорично заборонила сіяти й прогнала членів СОЗ-у з кіньми та реманентом, чим зірвала засів. Члени СОЗ-у кажуть, що більше не їхатимуть на чужу землю, бо бояться щоб їх не побили ті люди.

Виселок **Володиміровка** відмовляється від плану до двору за те, що їхню землю хотять різати по землевпорядкуванню і на загальних зборах відмовились зовсім від землевпорядкування, засіваючи свої старі поля. 15/III землевпорядника вигнано з поля й не дали працювати йому.

Настрої громадин ворожій, зовсім відмовляються від землі в разі дають далеко за межами Созівської землі, також, що насіннєвого зерна немає «Все забрали».

с. Кам'янське:

Були випадки, коли робітники заводу, що мешкають на терені с. Кам'янського виступають проти СОЗ-у, а саме:

1-ий Пеловченко Опанас Іванович (Листопрокатний цех 7103) замісць того, щоб явитись на збори самому, прислав жінку, що вигукувала: «Треба виколоти очі тим, що вступатимуть до СОЗ-у».

2-ий Загребя Євгеній Евт. (рабочий механічного цеху) з'явився до Правління СОЗ-у з вимогою, аби виключили негайно з членів СОЗ-у бо він зовсім не хоче мати діла ні з якими СОЗ-ами.

3-ий Козик Семен Філімонович (Вагонні завод 20865) з'являється на збори із жінкою і аж надривається від крику, «Що це силомиць хотять записати нарід». В той час, як жінка його із другими жінками прикладала всіх зусиль щоб зірвати збори криком.

4-ий Рустяньський Іван (робочий Ново-Силової) жінка його з метою розвалити СОЗ, загрожує вбити зам. голови СОЗ-у.

5-ий Котлової Микола (робочий Дротового цеху) з'явився на сніпний пункт з вимогою, аби негайно роздали всім, без виключення засівматеріал, та агітує за те, щоб селянство засіяло землю, що відведена під молошну ферму ЦРК, та щоб кожний член СОЗ-у індивідуально засіяв землю, що відведено для СОЗ-у.

6-ий Тягирядно Василь (вальцовщик Крицепрокатного цеха) заявив, що нікому не дозволе засівати його землю, що відведена для СОЗ-у та під молошну ферму ЦРК.

7-ий Козік Аким — (робочий Індубуду 6080) коли йому сотенний передав сповіщення на здачу з посівфонду, знищив її в присутності сотенного.

8-ий Половченко Гаврило (робочий Листопрокатного цеху) має землю, записався до СОЗ-у, одержав довідку, а через деякий час з'явився до Міськради з вимогою виключити його зі списків созівців, бо він не хоче там бути.

9-ий Суховий Тимошко (Залізно-Прокатний цех) має землю, записався до СОЗ-у але через 2 дні категорично заявив, що я робітник й СОЗ-у мені не треба.

с. Кринички:

Прийшли до боронування поля. На 8 кварталі була підкулачниками загігрована маса, що не хоче брати землю, що одрізана за СОЗ-ом, кажучи «сіятимемо на землі, що була наша до нарізки СОЗ-у».

На 6-му кварталі настрої дуже погані, вимагають землі, що відійшла під СОЗ.

На 9-му кварталі 14/III селяне влаштували демонстрацію, вимагаючи землю та виступаючи проти усупільнення запашки землі СОЗ-ом, але 15/III всі виїхали на поле після того, як їм дали пояснення, бачучи що їх вимог не буде задоволено.

Був випадок, коли на 2 кварталі жінки прийшли та забрали 66 усупільнених коняк (всього було 112) самовільно, але через деякий час поставили їх на місце.

На виселку **Діброво** селяне самовільно забрали зерно та коней. Сільрада приступила до видачі засівматеріалу.

с. Василівка:

О 3-й годині вночі представник РВК заарештував 3-х куркулів, щоб із'яти та вів їх до Сільради, але в той час коло сільради зібралось вже багато людей, які одбили заарештованих, а уповноважених закрили в кімнаті голови с/ради та стояли навкруги с/ради. Заарештованого голову с/ради селяне підвели до телефону, щоб визвав РВК для пояснення. Побили всі вікна в сільраді. По розмові з головою с/ради Корнаухівських хуторів **т. Гаркушею** виявилось, що експортники хотіли побити уповноважених, але удалося їх стримати. Коли підходили до сільради то чули, як селяне кричали: «Чого до нас прислали **Осаду**» (Уповноваж. РВК).

с. Степанівка:

Підкуркульники зібтали самостійно збори, де добалакались, щоб зірвати весняну посівкампанію. На запитання: «Хто дав дозвіл на збори» один з них **Костогряз** Сидір відповів «Ми

сами собі розрішили». На запитання «Чи дала дозвіл сільрада» — сказав — «Спочатку ми самі обговоримо, а потім підемо до Сільради», на що було складено сільрадою акта з проханням притягти до відповідальності слідуєчих громадян:

Авраменко Іван з дружиною **Авраменко** Параскою, **Костогриз** Сидір і його дружина **Костогриз** Онистина, **Варивода** Василь, **Криворучко** Васька, **Кононенко** Т. та **Костогриз** Лук'яна. З оригіналом згідно:

Так сприймало українське селянство колгоспи — цю рабську комуністичну форму господарювання. Так виглядала «добровільність» большевицької колективізації.

Але не зважаючи на відкритий спротив України колгоспам, комуністи рішуче і жорстоко проводили свою «генеральну лінію» перебудови сільського господарства, переведення селянина з «дрібно-буржуазних» на «соціалістичні рейки». Про це свідчить один із багатьох советських урядових протоколів:

ПРОТОКОЛ ч. -4-

Засідання Президії Криничанського Районового Виконавчого Комітету Дніпропетровської округи
22 жовтня 1930 р. м. Кам'янське

Були присутні: Члени Президії т. т. Нелупенко, Теверовський, Хилко, Шлега.

Кандидати т. т. Баранов (спізнився на 5 хв.), Овечкін (спізнився на 2 години).

Слухали: Стан колективізації району. — (Доп. тов. Павлюченка, Свідповідь тов. Прокопова).

Внесено за пляном роботи.

Висловлювались: т. т. Криворучко, Шлега, Сидоренко, Циганко, Нелупенко.

Слухали: 1. Збільшення наслідків колективізації на 89 господар. протягом часу з 1-го вересня, визнали не задовільними; по стану на 20/X-30 року в цілому по району колективізовано господарств — 1.764, або 25%, землі — 11.026 га або 20%.

Зріст колгоспів віднести за рахунок артілі «Зоря» — Сурсько-Михайлівка, СОЗ-а «Червоний яр» — Червоно-Маяцької сільради та СОЗ «Хвиля Революції» — Семенівської сільради.

2. Незначний зріст колгоспів, часткова подача заяв про **вихід з колгоспів**, дескредитування колгоспом колгоспівського руху серед населення (СОЗ* «Держжинець», село Миколаївка), який **допустився продажу своєї продукції на приватному ринку**, які явища свідчать, що справі колективізації, так з боку Райземвідділу, як і з боку Райкоопезерно та сільських рад — не було приділено належної уваги та **недосталь** — було переведено масові роботи.

*) «СОЗ» — Суспільна Обробка Землі, цебто колгосоп.

3. Відсутність достатнього керівництва колгоспівським будівництвом, в наслідок чого і до цього часу не виконано за пляном будівництво по Благовіщенському та Семенівському СОЗ-ам.

4. Керівничий апарат колгоспів не цілком відповідає своєму призначенню, в наслідок чого маютьяся невиконання покладених на них завдань по осінній засівкампанії і по заготівлі хліба, мобілізації коштів, розбору заяв про вступ в колгоспи та колгоспівському будівництві; по відношенню СОЗ-ів «Держжинець», «Новий побут», «Інтернаціональ» та «Всесвітній жовтень» не було своєчасно вжито організаційних заходів щодо оздоровлення управ згаданих колгоспів.

ПРЕЗИДІЯ РАЙВИКОНКОМУ УХВАЛОС:

1) Поданий Райкоопзерно та Райземвідділом опрацьований районний плян подальшого переведення колективізації, яким накреслено до 1-го квітня 1931 року довести колективізацію до 84%, переведення 5-ти СОЗ-ів до вищої форми колгоспу, організації нових 12 СОЗ-ів — **затвердити**.

2) З метою **категоричного зламу**, в справі колективізації запропонувати Райземвідділу, Райкоопзерно та сільським радам району поруч з виконанням низки державних завдань, переключити свою роботу на спрямування зросту колективізації, для чого:

а) розгорнути **ударним темпом** масову роботу по організації нових колгоспів з нижчих форм у вищі;

б) **зобов'язати** сільради та управи колгоспів негайно утворити при кожному колгоспу постійні бригади зі складу колгоспівського активу, членів сільрад, ЛКСМУ та останнього сільського активу — для переведення роботи по колективізації з конкретним завданням, що **кожний активіст має завербувати до колгоспу 1-2 єдиносібне господарство**, безумовно, **не обмежуючись лише цим**, а постійно перевадити цю роботу.

в) навколо питання, що до подальшої колективізації, розгорнути широку роботу по соц. змаганню, надавши такому надзвичайно важливої ваги;

г) **зобов'язати** Правління Райкоопзерно, в терміновому порядку вжити заходів до **оздоровлення керівного апарату** окремих колгоспів, де цього вимагають обставини.

Зокрема зобов'язати Райкоопзерно протягом тижневого терміну перевірити з певними **орг. висновками** роботу колгоспів Грушівського, Миколаївського, Червоно-Маяцького, Семенівського, Новоселівського та арт. «Леніна» і СОЗ «Шевченко» — Сурсько-Михайлівського.

д) Колгоспівське будівництво закінчити, як в найближчий час, ні в якому разі не припускаючи на консервацію незакінчених споруджень;

е) запропонувати Райкоопзерно протягом тижневого терміну, погодивши з **Укрколгоспцентром**, запровадити єдину форму обліку руху та стану колективізації, яку надіслати на місця та у визначені терміни заставити колгоспи надсилати до Райкоопзерно.

Цікаво тут відзначити кілька моментів, які мають значення не лише для нас, що пережили ту дійсність, а й для чужинців, які дуже мало обізнані з усіми «добротами» колгоспного будівництва. Поперше, з протоколу ясно видно, що колективізацію селянам накидали згори, хотіли вони того чи ні. Подруге, селяни, потрапивши в колгоспне павутиння, були цілком позбавлені найменшого права вільного руху, та вільного вислову думок, вільної торгівлі тощо. Ось СОЗ (товариство Спільного Обробітку Землі) села Миколаївки вивіз на приватний базар продукти і Президія Райвиконкому в своєму рішенні відзначає «дискредитацію» колгоспів, що зробив СОЗ «Держинець», бо «допустився до продажу продукції на приватному ринку».

Вище наведена «Політзводка» та протокол Президії Криничанського Райвиконкому розкривають всю суть колективізації та методи її запровадження окупантами-комуністами в Україні.

ПОСІВНА КАМПАНІЯ

За тими самими методами насильства — за державним «пляном» провадиться й сімба в Україні.

Перед нами ціла течка протоколів і інших матеріалів про сімбу. На обкладинці надруковано: «Дело ч. 15 — протоколи засідання президії Криничанського Районового Виконавчого Комітету. Дніпропетровської області» з датою 19 вересня 1930 року.

Подаємо деякі документи з цього «Дела ч. 15»:

ПРОТОКОЛ 1

Засідання Президії Криничанського Районового Виконавчого Комітету Дніпропетровської округи.
19 Вересня 1930 р.

Слухали: Доповідь: про перебіг осінньої засівкампанії (доп. тов. Шрам).

Внесено за пляном роботи Президії Райвиконкому.

Висловлювались: т. т. Шер, Снігурський, Циганко, Осада, Джимін, Нелупенко.

1) **Запропонувати** сільським радам та уповноваженим на місцях розгорнути максимальну роботу в частині підсилення темпів осінньої сімби; **зобов'язати** сільради до окремих відсталих участків та виселків прикріпити відповідальних робітників, поклавши на них **персональну відповідальність** за переведення своєчасної сімби.

2) **Зобов'язати** сільради розгорнути, так серед соц. сектору як і індивідуальників масову роботу навколо питання щодо скоршого виконання осінньої сімби.

3) Маючи на увазі, що по окремих сільрадах спостережено настрій до переведення зверхплянкової сімби — жита, в наслідок чого порушуються контрольні завдання засіву озимих культур — **категорично запропонувати** головам сільських рад, при наявності таких явищ, такі негайно усунути.

Запропонувати Криничанській сільраді перевірити сводки про перебіг сімби і в разі виявлення перевиконання завдання по посіву жита, **терміново заборонити** перевадити такий надалі, загостривши виключну увагу на закінчення за пляном сімби озимої пшениці.

4) В зв'язку з тим, що плянове завдання по контрактації посіву загалом по секторам виконано лише на 65%, **зобов'язати** сільради посилити у цій ділянці свою роботу, закінчивши повну контрактацію **ніяк не пізніше** 1-го жовтня ц. р.

5) **Зобов'язати** Райкоопзерно протягом тижневого терміну оформити в справі контрактації постанови земельних громад.

6) Відмічаючи ганебне ставлення окремих сільських рад до збору страхфондів, **категорично запропонувати** всім сільрадам **негайно** виконати, з приводу цього попередні директиви Райвиконкому, закінчивши роботу **ніж не пізніше 10-го жовтня**.

7) В зв'язку з тим, що в окремих місцях (Любимівка — Семенівської сільради та село Червоний-Маяк) переводиться окремими підкуркульниками та куркульськими елементами — злісна агітація проти переведення сівби, утворюючи окремим біднякам різні загрози — доручити Райадмінвідділу **протягом 24-х годин** в цій справі перевести розслідування та в підтвердженні випадках винних **притягти до відповідальності**.

8) Беручи на увагу, що окремими головами сільради надається відпуски уповноваженим, що працюють на селі — доручити Секретаріату Райвиконкому, з приводу цього, надати на місяць відповідну директиву.

9) **Зобов'язати** сільради, в своїй роботі загострити виключну увагу на скоріше переведення умолоту хліба.

Одночасно підтвердити розпорядження Райземвідділу, що надіслане на місця в справі притягання робочої і тяглової сили індивідуального сектору, для засіву хлібів до токів.

Отже, «зобов'язати», «запропонувати», «категорично запропонувати», «загострити», «заборонити», «попередити», нарешті, «винних притягти до відповідальності» — така поліцейна система керівництва. Партійно-советські чиновники з пістолями в кишенях краще за селянина знають, як сіяти, як робити! Все йде з наказу, з категоричних вимог і зобов'язань.

Ось як звучить офіційне урядове розпорядження наркома юстиції УССР Приходька в справі пляну осінньої сівби:

З Харкова, 4/XI. 30 р., 1/62

БОРотьба зі злісним зривом осінньої сівби: Копія.

За постановою РНК УСРР з 15/X. 30 року Райвиконкомом колишн. Одеської, Херсонської та Миколаївської округ **надано право відбирати землю і конфіскувати тягло** у куркульських господарств, що злісно не виконують плянових завдань по осінньому сіву й передати цю землю і тягло колгоспам, а також **одбирати та передавати колгоспам землю інших господарств**, що злісно не виконують завдань посіву. Що до інших районах, куркулів, то зараз ухвалено тих, що злісно не виконують плянових завдань по осінньому сіву, притягати до **кримінальної відповідальності** за арт. 58 передбачені постановою СРСР з 12 квітня 1930 року «про заходи, що сприяють поширенню площі засівів в індивідуальних селянських господарствах», а саме: податок враховувати за торішньою засів. площею, а землю не використану цими господарствами, **засіває колгосп на свою користь**. Органи юстиції мають забезпечити правильне здійснення цих директив. —

Наркомюст. **Приходько**

З оригіналом згідно: Техн. Секретар РВК (Зерній)

Щоб виконати плян сіви, большевики наказували забирати в селян, до того ними пограбованих, увесь посів-матеріал. Ці накази творилися у верхівках влади і спу-скалися на «низи». З цього приводу дуже характерна «совершенно секретно» директива секретаря Дніпропет-ровського Обкому КП(б)У Хатаєвича:

Серія 5

совершенно секретно

Серія 5	В закритом пакеті доставить.	РИК	Рикам
	ЗИК	всем	
	Днепропетровс		Телеграмма
	22/II	638/а	

Четвертую февральську п'ятиденку засіяно по області тільки 135 тисяч пудов семям против 160 тисяч пудов за прошлу п'ятиденку. Тільки повної бездеятельністю партій-них організацій ряда райкомов непринятием с їх сторони мер ісполненію директів Обкома з развертвані работ в колхозной бригаде можно об'яснить подобные ісключительно позорные ре-зультаты п'ятиденки. Опыт Токмакского Запорожского райо-нов пооказывает что при честном отношені к директивам партії должном развороте работи в колхозной бригаде можно до-биться лучших результатов засіпки семян всей подготовкі чем добілись многіе остальные райони. Опыт етїх районов показы-вает, что колхозную массу раскачать можно что распылений, спрятанный хлеб есть только надо как следует работать. Мно-гіе же наші райошнікі работать, как відно не хотят, все дирек-тиви партії для нїх нічого не значат.

Обком еще раз **приказывает** весь районний актїв усїлїть свою борьбу за успешное проведение сева, хорошую правїльную под-готовку к весеннім посевним работам колхозной бригади за засіпку полностью фуражных фондов допoлнение опускаемой госуде.

Обком еще раз **предлагает** бросить все сіли, всю енергію на **упрєпление колхозов на раскачку колхозних масс на поднятіе заинтересованности успех сева і предупреждает**, что еслі после етого обращения он столкнется с дальнейшим явлением інерт-ности безразлічїя, бездеятельности со стороны районных руко-водителей как ето імеет место Токмакском, Молочанском, Бо-жедаровском ряде других районов то отношение наше к етїм руководителям будет как к совершенно безнадежнїм людям на которых партія положиться не может н. 0775404

Секретарь Обкома (Хатаєвич)

Згідно: (Абрамович)

З оригіналом згідно:

Цей таємний документ комуністичної партії на Дніпро-петровщині, виготовлений московським вислужником Ха-таєвичем, до всіх партійних керівників області, наочно виявляє жахливу систему окупанта в Україні. Зміст його є рішучий і безоглядний. Саме тоді, коли по вулицях сіл

і міст України голодні і опухлі селяни вже вмирали, не маючи хліба для життя, а саме коли потрібна була негайна допомога мільйонам селян хлібом, щоб врятувати від наглої смерті — в найлютіші зимові місяці (січень-лютий 1933 року) Москва, навпаки, через своїх партійних комісарів випомпувала рештки хліба з голодуючої України.

Щоб вислужитись перед Москвою місцеві партійні комуністичні організації і урядові керівники з центру розгортають акцію «заготовки» посівфондів. Забирають до зернини в селян збіжжя і в **наслідок цього створюють голод в Україні 1933 року.**

Серед купи документів по Криничанському району є документ, писаний російською мовою — «отчет о проведенной работе по Криничкам, Романково і Аули (акти смертності с. Романково подаємо в окремому розділі цієї книжки) в справі підготовки до сівби. В цьому «отчете» сказано:

«Собрано посевматеріяла по колхозному сектору — зернових 11,24 центра, картофеля, — 2,50 центра. Собрано посевматеріяла по єдинолічному сектору — зернових 35,27 центров., картофеля — 238,02 цент.»

Далі в цьому «отчете» зазначено, що під час мобілізації посівфонда:

«... обнаружено спрятаного хлеба в ямах — 24 ями».

В кінці «отчета» інформує цей російський комісар, що:

«Проведена подготовка коров к севу — 8 пар уже обучено...»

Так надходили суворі часи голоду, коли українське село не мало ані що їсти, ані чим сіяти. Україна лежала в руїнах.

ВИТОНЧЕНІ МЕТОДИ КАТУВАННЯ НА СМЕРТЬ

День і ніч вивозили селян без засобів існування на далеку північ, у Сибір, на Далекий Схід.

Селян, вивезених з малими дітьми з рідних хат, скупчували в одному місці, обводили дротом, під відкритим небом...

Деся за селом давали земельну діляку. Ставили варту. І селяни мусіли копати собі землянки і там жити...

Всі ті будівлі, що відібрала влада в цих селян, передавали у власність колхозам, державним об'єднанням, установам.

Це може підтвердити «Службена записка» голови Кам'янського Районового Виконавчого Комітету, що звертається до свого секретаря Зернія в справі продажу куркульських будівель.

Голова Кам'янського Районового Виконавчого Комітету Рад Робітничих Селянських та Червоноармійських Депутатів.

СЛУЖБОВА ЗАПИСКА 17

Тов. Зернію Напишіть с/р Степанівській, Семенівській та Червоно-Іванівській, про те що коли Вони будуть продавати кулацькі постройкі щоб сповістили Радгоспи про час торгівлі построек. А саме Степанівська коли буде продаватъ х(утор) Батьковку сповістить радгосп Червоний — воїн, Семенівка Коли буде продавати Любиміровських Кулаків тоже сповістить Чер.Воїн., Черво(на)-Іванівка Коли продаватъ хутір Томаківку то сповістить Радгосп Любиміровку про продаж та час. А коли небудь або продали уже то предложитъ с/р Аби такі сприяли потісненню щоб можливо було б розміститъ скот Радгоспів увеще зазначених будинках на зівівлю.

23/9. 30 р.

Підпис Нелупенко.

Влада, що ховається під вивіскою Ради Робітників, Селян та Червоноармійських Депутатів у своїх злочинах проти цих же селян і робітників не має меж. Московський прислужник Нелупенко акуратно, як і інші, виконує наказ Москви.

Якимсь чином в селі Кринички весною ще залишилися 42 «розкуркулені» родини. А в березні 1931 року надсилається з центру нові пляни посівної кампанії. Людей

не вистачає, щоб виконати плян посіву. Сільсовет, отримавши такі накази, мусить за всяку ціну їх виконати. Партійні керівники Криничанського сільсовета ухвалюють на своєму засіданні постанову про те, щоб РВК дав дозвіл на використання цих 42 родин для посівної кампанії, наділяючи їх найгіршою землею. Справа виглядала так:

Витяг із протоколу Криничанської с/р Солонянського району відбувшогося 3 березня 1931 року. Були присутні: Клюс, Шиганюк, Горб, Греков, Понамарев, Сучек, Мимаєв, Еремеев.

Слухали: про відвод землі Куркульським господарствам та затвердження списків землекористування.

Ухвалили: Просить РВКа о наділені землею Куркульських господарств в кількості 42 господарства землями які передані радгоспу «Чиста лінія» Березневатської с/р, на участках Деркачівки. Радгоспу «Чиста лінія» дати в замен черезполосний участок, 4 кварталу цілком та по 6 кварталу черезполосний участок, всі вільні землі від засіву та випис (толоку), а гром(аді) 6 кварталу дати землю з лишків 1-го кварт. коли таких не хвати для наділу їх в 6 кварталі. Громод. 4 кварталу дати землю з лишків 5 кварталу.

З оригіналом згідне: Голова. Секретарь.

Мій земляк, — селянин І. К., що втік з советського «раю» оповідав про своє село під час колективізації, що:

«Спочатку був добровільний вступ в колективи. Ми селяни нізачо не хотіли вступати. Вільшовики бачуть, що селяни колгосп бойкотують, не йдуть. Тоді вони кидають клич, в цьому винні куркулі і підкуркульники, вони мовляв не йдуть і всі не хочуть іти. Ви самі знаєте, що куркулем називали кожного, хто від світу до пізньої ночі в своєму господарстві працював і мав що їсти і біднішому допомагав, а підкуркульниками називали тих бідних селян, що теж бойкотували і не хотіли йти в колектив, кажучи, що з дядьком-куркулем легше домовитися про хліб і працю чим з колгоспом.

Так тоді партія большевиків і ГПУ починає «работать». В передових селян силою забирають господарство і майно. Виганяють їх з хат в чому хто стоїть. То тоді обшукують на тобі, навіть жінок обшукують де не положено, щоб «класовий враг» з собою не проніс «нічаво». В 1930 р. взимку цих людей з родинами міліція садить на гарби і вивозять за село Петрове, Дніпропетровської обл. (раніше Кіровоград. обл.) в пустинну балку півтори тисячі душ. Моїх сусідів теж вивезли: Мирошника А. 6 душ родини, Крячко С. 2 душі родини, Крячко М. 2 душі родини і багато інших.

Виряжають їх у пустинну балку і кажуть: «тепер ми поспотрим как ви здесь будете хозяйнувать?» А селяни відповідають: «Як не будемо, а в колхоз не підемо!»

Та не так воно сталося, як думалося. Селяни викопали собі землянки і стали жити на морозі. Пішла хвороба та тяжка совхозна праця. Їх гнали на працю в совхоз. Не можна вийти

з тих землянок нікуди, бо обложені міліцією та гепеушниками. Допомоги нема ніякої. А ті гепеушники кажуть: «Тепер будете знать, как в колхоз не іти». До літа 1931 року половина людей вмирає з голоду й хвороби. Лишилась друга половина людей на страждання і муки.

Вже весною 1932 року пішла хвороба, голод, і народ гине. Як приклад подаю про свого сусіда Мирошника А.

Вмирає в тій балці його дружина і двоє дітей. Він бачить безвихідне положення, бере двох останніх дітей під руки і несе під вечір до ставу втопити. Охорона дуже не пильнувала бо їм не під силу тікати. Але батько дітям не міг цього зробити. Повертається до табору з своїми дітьми і діти вмирають. А пізніше вмирає він сам, батько.

Вже людей не було. Де-не-де виснажені, обдерті, чорні, як земля, ще лишились.

Мій сусід Крачко М. божеволіє і вмирає, і його дружина пізніше теж вмирає. Царство їм небесне. Цих людей прийшлося тепер хоронити самим гепеушникам. Так закінчилось життя наших родичів у тій проклятуцій Петровій балці». Отака живиця в «щасливім раю». З сльозами на очах закінчив спомини про цю подію селянин І. К. співмешканець Д. П. табору Європи».

Так виглядає «щасливе» і «багате» життя селянства в Україні під російсько-комуністичною окупацією.

ГОЛОД В 1933 РОЦІ

Найвищої точки своєї нелюдської жорстокости большевики досягли в 1932-33 роках. Після того, як усі їхні найжахливіші спроби насильства і терору, руйнації українського села, з метою примусити селянство прийняти явно чужу і ворожу для нього ідею комунізму, не увінчалися успіхом. Тоді комуністичні окупанти запроваджують останній диявольський спосіб подолання спротиву України в 1932-33 роках — вони запроваджують в Україні штучний голод.

Важко порівняти створення штучного голоду в Україні 1933 року з найбільш диким способом нищення людей у найстаровинніші часи людства. І якщо методи бактеріологічної, газової боротьби вважаються злочином навіть під час ведення відкритої збройної війни, то що ж тоді можна сказати про запроваджене озброєним загарбником чужої землі винищення голодною смертю мільйонів мирного, беззбройного населення?

Злочин, учинений большевицькими завойовниками в 1933 році в Україні, перевищує всі страхоття, які можуть укластися в людській уяві.

Один із таких живих свідків страшних подій 1932-33 років, автор статті «У ті прокляті роки...», уміщеної в ч. 9 українського юнацького журналу «Авангард», так описує часи лихоліття в Україні в 1932-33 р.:

«Тільки-но закінчено криваву операцію розкуркулювання, як кремлівські диктатори в добу між 1931 і 33 роками знову почали «пріти» над підшуканнями нового, більш ефективного збудника, здібного прищепити «охоту» до колгоспів у мужиків, які ще лишилися в живих. Цим збудником комуністичні вбивці вирішили визнати голод і мародерство. І комуністи не замислювались над тим, щоб казку про країну людоджерів перетворити в себе на дійсність...»

**Комуністична ідея на чорному фоні 1933 року крокує в об-
разі кістяка з косяю за плечима.** На Україні лютував голоод, якого історія світу не знає. Кістлява рука того голодоу викосила і поклала в могилу близько 7 мільйонів українців. Ми бачили і переживали той страшний голод.

В людському лексиконі бракує потрібних слів і образотворчих виразів, щоб мати змогу з вичерпливою повнотою показа-

ти живу картину жаху, що мала місце на неосяжній території України в 1932-33 роках.

Коли б нас не було в тому краю, в ті прокляті роки, ми, мабуть, не вірили б у повість про ту кошмарну дійсність. Люди їли траву, собак, котів, падали. Збожеволілі з голоду люди масами рухались в Росію у промислові центри, на північ, в Москву, марно шукаючи шматка хліба.

Вони загачували собою величезні магістралі залізничного транспорту, пристанища водяних шляхів сполуки, залізничні вузли на міста. Ми бачили трупи померлих з голоду на станціях залізниць, у вагонах, на центральних і селищних шляхах, на міських базарах і степах. Про ті трупи померлих з голоду людей ми кажемо не як про одинокі випадки, що рідко зустрічаються, а навпаки, як про масове явище. Люди вимирали цілими родинами, цілими селищами. Кожний погріб, кожна криниця горою наповнялися трупами.

В той же час усі червоні урядовці з цілковитим спокоєм і кримінальною байдужістю спостерігали трагедію загибелі мільйонів голодною смертю.

В ту ж саму епоху, в час голодної завірюхи, що лютувала, як велетенська пожежа на безмежних просторах, всі залізничні склади, річкові пристані, міські склепи, сільські церкви були завалені хлібом, відбираним, експропрійованим, конфіскованим, викачаним у населення. Той хліб призначався для вивозу за межі України і за кордон. Хліб у тих склепах нищили і псували пацюки, мишва, збіжжеві шкідники; хліб псувався і нищився через негоду і зогрівання. Хліба було стільки, що він не вмщався в склепи і лежав у будинках без дахів, у складених в штабелі мішках, у відкритих бункерах, у звичайних купах просто неба, під дощем та снігом.

Хліб гнів, а люди мерли з голоду. Бо так хотіла червона Москва, так хотів російсько-комуністичний окупант. Два роки пізніше після масового вмирання з голоду українського населення 17 січня 1935 року, один із чільних комуністичних діячів, тодішній секретар ЦК КПБ(У) С. Косіор на XIII з'їзді советів УСССР так змалював «досягнення» большевицької партії в Україні:

«Оцінюючи велику працю, проведenu 1933-34 р. в боротьбі з українськими націоналістичними та іншими контрреволюційними елементами, працю, що ми її не припиняємо й тепер і яку вестимемо й надалі, — треба сказати, що, очевидно, би́ли ми націоналістів міцно і попадали, як кажуть, в ціль»...

Таким чином, большевицький вислужник Косіор відверто визнав, що голод в Україні 1933 року був тією смер-

тельною зброєю, якою комуністична партія і советський уряд «міцно били націоналістів» і «попадали в ціль»...

Але найвищої точки своєї підлості й цинізму Косіор досягнув у дальшій своїй заяві в тій же промові ось у таких рядках:

«Наші успіхи 1933 і 1934 років у значній мірі є вислідом того, що ми розбили гнізда українських націоналістів».

Так. Загибель із голоду мільйонів українців — чоловіків і жінок, юнаків і юначат, старих, дітей і немовлят — це був справжній успіх Москви. Це був успіх фізичного виснаження українського селянства, що творило оте «гніздо» українських націоналістів, якого ні розкуркулювання, ні позбавлення виборчих прав, ні арешти й заслання не змогли примусити покірно нести ярмо сталінської системи терору і насильства.

Які були «успіхи» большевиків у їхній «праці» в Україні в пам'ятних 1932-33 роках, нехай нам скажуть нижче наведені документи й факти.

Ось перед нами реєстраційні акти смертності населення Романківської сільради, Кам'янського району, Дніпропетровської області, в період 1933 року. Ці акти коментувати не треба, але зазначимо лише, що за суворим наказом із центру большевицької партії під час реєстрації вмерлих категорично заборонено вказувати справжні причини смерті. Тому як причину смерті в таких актах подавалися захворювання на «запалення легенів», «старечу неміч» тощо. Проте, з рядків безлічі актів, писаних рукою недосвідченого й мало вишколеного реєстратора, пробиваються й справжні причини смерті, як наприклад — «виснаження організму», «різачка» тощо. Для чужинця слово «різачка», правда, мало може що сказати, але для нас це означало ясне розуміння — люди, вмираючи з голоду, їли кору з дерева, кураї і інші речі, від яких захворювали на шлунок і гинули.

Ми тут підкреслюємо, що село Романково розташоване в 6 кілометрах від м. Кам'янського (Дніпродзержинськ), в якому є найпотужніші металургійні заводи в Україні. Таким чином, вмираючі люди від голоду не є всі селяни, а переважно робітники Дніпровського Державного Заводу (ДДЗ) ім. Дзержинського, яким легше було прожити і перенести голод, бо родичі працювали на заводі, одержу-

вали кращі пайки за місцем праці. Але і тут в с. Рожанкові смертність є велика.

Якщо в медицині прийнято, що на десять тисяч населення в рік вмирає максимально 300-400 осіб, то з актів зошитів смертності, що ми маємо, виходить, що протягом п'яти місяців в селі Рожанкові зареєстровано 588 випадків смерті на п'ять тисяч населення цього села. При чому з актів смертності не видно, що в селі була на цей час якась епідемія. Село прилягало до міста, де є забезпечені медичні пункти і лікарні.

Це переконує всіх читачів, що в робітничому селі в десять, дванадцять разів припало більше випадків смертності за нормальний час. По інших районах і областях України, де не було промислових виробництв, українських селян відсотково вмерло більше, ніж в с. Романково.

Наводимо частину з цих реєстраційних актів:

Дніпропетровська область, село Романково.

Акт ч. 435

1/VIII-33 р. Ковтуновський Григорій Григорійович, помер 31/VII-33 р. чоловік 30 років. Українець. Сам расцепщик Енергобуду пом. дома (від ізношення організму) 31/VII-33 р.
с. Романково 6 сотнл.

Акт ч. 440

1/VIII-33 р. Журавель Василь Григорович. 23/VII-33 р. хлопець, 4 місяці. Українець. Батько сцешник робітник ДДЗ. Дома від виснаження 23V/II-33 р.
с. Романково, 7 сотня. Журавель.

Акт ч. 444.

3/VIII-33 р. Маляр Микола Мусійович, 3/VIII-33 р. Хлопець 1 місяць. Українець. Матя хатня господарка. дома. від поноса.

Не грамотна.

Акт ч. 461

14/VIII-33. Шаповал Федір Корнійович, помер 13/VIII-33 р. Українець 6 місяців, народився 6 березня, батько господар одноосібник, госопод. дома помер від поносу. 13/VIII-33 р.

Шаповал

Акт ч. 463.

15/VIII-33 р. Олійник Титяна Симоновна померла 15/VIII 33 р. 6 років, Романківська, від різачки, батько робітник кирчешник ДДЗ. Українка. 3 сотня. Олійник Семен.

Акт ч. 465.

15/VIII-33 р. Неділька Параска Гавриловна 50 р. померла 7 серпня 33 р. Українка. Сама хатня господарка одноосібниці господарює дома, померла од виснаження дома.

7/VIII-33 р. с. Романівка, 12 сотня.
Голенко Стилан Андр. неграмотний.

Акт ч. 467

16/V-33 р. Бочка Петро Петрович помер 13/VIII-33 р. 2 місяці Романківська народився 22 червня 33 р. Українець. Мати хатня господарка одноосібниця, господарює дома, пом. дома від виснаження. 13/VIII-33 р.

Бочка Оришка Мать неграмотна, 2 сотня.

Акт ч. 468.

16/VIII-33 р. Губка Люба Михайловна пом. 5/VIII-33 р. Романківський, 10 місяців. Українка. Батько робітник чорнороб ДДЗ, помер. від рожденной слабости. пом. удома 5/VIII-33 р. 1 сотня.

Акт ч. 470.

17/VIII-33 р. Шульга Петро Остапович. Помер 17/VIII-33 р. од різачки, 1 рік. Батько чорнороб робітник ДДЗ. Українець. Ум. дома.

с. Романково, 7 сотня.

Акт ч. 471.

18/VIII. Мельник Василь Вендікович, 5 років, помер 17/VIII-33 р. з різачки. українець. Батько робітник ДДЗ. пом. дома.

с. Романково, 3 сотня. Мельник. Приїхав з с. Жадани Ліпецький р-н.

Акт ч. 474.

21/VIII-33 р. Яруш Лідія Сергійовна. Романківська, 8 сотня. Умерла 20/VIII-33 р. від виснаження. Батько слюсар, робітник ДДЗ. Дома 21/VIII-33 р. 1 місяць народження. 18 липня.

Акт ч. 483.

28/V-33 р. Павлюченко Ана Петровна, 4-х років померла 25/VIII-33 р. Українка. Дитина Романівська. Батько чорнороб, робітник ДДЗ. Померла дома від запалення кишок.

с. Романково, 7 сотня.

Акт ч. 485.

28/VIII-33 р. Янченко Дмитрович, с. Кринички, Кам'янського. Українець. 28 років. Одружений. Сам пожарний робітник В-3. В лікарні від тивхову сб. 1 сотня.

Акт ч. 489.

29/VIII-33 р. Різник Марія Макаровна, с. Запсіля Криничанського округу, 22 р. 15/VIII-33 р. Українка, одружена, чоловік вигрузчик, робітник ДДЗ. Дома з різачки.

с. Романково, 1 сотня.

Акт ч. 490.

30/VIII-33 р. Родимський Володимир Маркович, помер 30/VIII, 4 роки. Українець. Романківський. утр. батько, Господар одноосібник, господ. дома. Помер дома від запалення легенів.

Акт ч. 491

30/VIII-33 р. Ліжничка Василиса Йовановна, 41 рік, Українка, Романківська. Померла 15/VIII-33 р. Чоловік Ремонщик, робітник ДДЗ. Помрла дома від виснаження. 15/VIII-33 р.

Акт ч. 496.

2/IX-33 р. Маляр Яков Сергійович. Українець. V/IX-33 р. 55 років, одружений. Господар колгоспник, господ. в Артлі. Помер дома з різачки. с. Романково, 7 сотня.

Акт ч. 497.

2/IX-33 р. Хлівецька Марія Антоновна, 50 р. Українка. Розлучена. Померла дома. 1/IX-33 р. з різачки. Сина слюсар. Робітник ДДЗ.

Акт ч. 501.

6/IX. Душейко Іван Іванович, 35 років. Помер 5/IX-33 р. Українець, одружений. Сам чорнороб, робітник ДДЗ. Дома від колішу. с. Веримійовка, Градирського рну. с. Романкові, 3 сотня.

Акт ч. 502.

7/IX-33 р. Материнка Яким Васильович, 78 років, помер 6/IX-33 р. Українець, одружений. Сам господар, колгоспник в Артлі. Дома з різачки. с. Романков, 4 сотня.

Акт ч. 503.

8/IX-33 р. Павлюченко Василиса Михайловна, 70 років. Помрла 7/IX-33 р. Розлучена. Син чорнороб, робітник ДДЗ. Дома з старечої немочі.

Акт ч. 508.

12/IX-33 р. Завгородний Василь Стипанович, помер 30/VIII-33 р. Українець, дитина, народилося 26/V. 5 місяців Романківська, 6 сотня. Батько. Газовщик. Робітник ДДЗ. Дома з запалення.

Акт ч. 509.

13/IX-33 р. Вареник Василь Васильович, 7 рок. Помер 12/IX-33 р. Українець, хлопець. Батько модельщик. Робітник ДДЗ. Дома з запалення кишок. с. Романково.

Акт ч. 510.

13/IX-33 р. Кравець Титяна Михайловна 65 р. Українка розлучена, романківська. Пом. дома 12/IX-33 р. Син. госп. в Артелі. Дома з страченої немочі.

Акт ч. 511.

13/IX-33 р. Ліжчик Марфа Івановна, померла 8/VIII-33 р. Укр. розлучена. 35 років. Романівська. Сама хатня господ. одноосібниця госп. Дома із изношення організма.

Акт ч. 516.

21/IX-33 р. Коваленко Василь Василь., 55 років. Помер 8/IX-33 р. українець, одруж. Самогосподар, одноосіб. дома. Помер в лікарні від поносу.

Акт ч. 517.

22/IX-33 р. Метлаш Петро Іванович. Помер 20/IX в лікарні. 40 років. Українець. Розлучений. Плотник, робітник ДДЗ. В лікарні аніперного одскока.

Акт ч. 518.

22/IX-33 р. Ліонова Елисовета Петровна 74 роки м. Кам'янське. Померла 22/IX-33 р. Дочка на страхкасі. Дома з старечої немочі в лікарні.

Акт ч. 520.

29/IX-33 р. Рибалка Марія Сергійовна, 38 р. Померла 28/IX-33 р., українка, розлуч. Романівська. Сама хатня господ. одноосібн. дома. Померла дома од різачки.

Акт ч. 521.

30/IX-33 р. Бунай Анастасія Оксентійовна, померла 30/IX-33 р. 51 рік. Українка, одружена. Померла дома от порока серця. Сина господар колгоспник, госп. в Артїлі.

Акт ч. 522.

2/X-33 р. Гава Катерина Андрійовна, 2 р. Померла 2/X-33 р. Українка. Дитина. Батько вальцовщик. Робітник ДДЗ. Дома от різачки.

Акт ч. 523.

2/X-33 р. С. Р. Беременей Андріян Васильович с. Романково, 1 сот. Помер 1/X-33 р. чоловік, 70 р. Українець. Одружений. Хлібороб Господар, господарює у себе дома з старечої немощі.

Підпис Кравец
реєстратор

Акт ч. 524.

2/X-33 р. гр-нка. Ковтуновська Марфа Ларионовна. 74 р. Померла 30/X. Жінка. Одружена. с. Романково. ис хліборобство, господар, господарює в себе. Помер з старечої немощі

Підпись Ковтуновський
реєстратор

Акт ч. 526.

4/X-33 р. Мельник Василь Федорович, с. Романково, 1 сотня, Помер 4/X-33 р. Хлопець 2 роки, Українець. Дитина. Батько чернороб, робітник ДДЗ. Дома з різачки.

Акт ч. 530.

6/Х-33 р. Неклеса Микола Павлович. с. Романково, 7 сотня. 4 місяці. Помер 6/Х-33 р. чоловік. Українець. Дитина хліборобство, одноосібник, господарює в себе дома. Дома з різачки. Підпис Неклеса Ярина неграмотна

Так умирали чоловіки, жінки, діти й немовлята. Вмирали брати, сестри, цілі сім'ї і то все «з різачки», «з виснаження організму», «з старечої немочі», тощо. Ось в один день вмирають брати і сестри, про що сповіщають акти ч. 537, 539, 542.

11. Х. 1933. Голенко Григорій Максимович. 18 років. с. Романково. Українець. Сестра чорнороб. Умерла з різачки.

11/Х-1933 р. Голенко Мотря Максимівна. 17 років. с. Романково. Українка. Сестра чорнороб. Померла з різачки.

13/Х-1933 р. Колода Віра Свирідівна. 2 роки. с. Романково. Українка. Батько чорнороб. Умерла з різачки.

13/Х-1933 р. Колода Петро Свиридович, 2 роки. с. Романково. Українець. Утримував батько чорнороб. Умер з різачки.

Картину жаху 1933 року доповнюють ось такі вже не советські офіційні акти, а свідчення живих людей з того періоду:

Селянин Петро Швидкий, батько 12-ти дітей, не не витримавши жаху, збожеволів. Під час советського натиску на селянство виконати плян хлібопоставки, селяни Ливенець і Гришко, вкрай зтероризовані большевицькими хлібозаготовачами, не мігши заткнути ненаситної пельки червоних грабіжників, бо не мали вже ні крихти хліба, повісилися, залишивши по собі в мертвих затиснутих руках записки: «Ми своє виконали»...

Верхнедніпровськ, правий берег Дніпра. З 1930 року тут перебувало біля 3000 патронуванних дітей, віком від 7 до 12 років. Батьки тих дітей повбивані або заслані на північ під час розкуркулювання. Протягом весни і літа 1933 р. всі ті діти були вивезені на Верхнедніпровський міський цвинтар. Їхні трупи, як снопи, накладали на двокінні вози, накривали ковдрами і ночами возили на цвинтар; там їх по півсотні вкидали у заздалегідь приготовані великі ями і загортали землею. Та тиха і «мирна», але жахлива робота виконувалась за «вимушеною» неофіційною згодою Верхнедніпровського комуністичного проводу.

с. Бородаївка, Дніпропетровської області. Під колгоспним ожередом в степу влітку 1933 року найдено 27 людських трупів, накритих солом'яно.

Залізнична станція «Баглій». Біля Кам'янського індустріального центру на Дніпрі. Влітку 1933 р. з потяга, що курсував від Києва, викинуто понад 30 трупів, померлих з голоду.

с. Шульгівка, Петриківського району, Дніпропетровської області. Весною 1933 року закидано трупами померлих з голоду погребі і колодязі, бо в селі бракувало люде, щоб ховати померлих.

с. Вербки, Павлоградського району, Дніпропетровської області. В селі біля 200 хат. У вересні 1933 р. половина хат були пусті, і дворища та вулиці того села заросли бур'яном нарівні з висотою хат. На запитання — де поділись ваші люди? — ті, що лишилися в живих, відповідали: «Малі та старі вмерли, а інші відійшли по хліб ще весною і не повернулися».

с. Домоткань, Дніпропетровської області. В колгоспі «Червоний Хлібороб», що був утворений в тому селі в липні 1933 р., біля 200 душ колгоспників вийшли працювати на жнива, бо їм обіцяли під час праці на полі дати обід. Їх дійсно нагодували житнім хлібом. По обіді декілька душ померло, а решта протягом півдобы перебували в стані тяжкого божевілля; в багатьох із тих людей відкрилися важко залікувані рани на ногах і на потилицях. Голодні колгоспники були нагодовані хлібом з великою домішкою ріжків. Той хліб виготовив партійний керівник колгоспу на прізвище Парвишерст.

У Дніпропетровській області літом 1933 р. повсюди чинилися судові розправи над «парикмахерами»; їм давали по 5 років позбавлення волі з відбуттям кари в далеких таборах. «Парикмахери» були переважно жінки-колгоспниці, які на полі, а частіше в себе на городі, стригли ще зелені житні колоски на їжу для своїх голодних дітей.

По дорозі від ст. В.-Дніпровськ до с. Пушкарівка (віддаль 12 км) в травні 1933 року ми бачили 6 людських трупів на обочинах шляху.

В с. Пушкарівка, Дніпропетровської області в колгоспі «3-ій вирішальній» один колгоспник був засуджений на 5 років позбавлення волі з висилкою у віддалені місцевості за те, що в нього знайшли в 1933 р. заховану пляшку з власним зерном.

Зимом 1933 року під час масової викачки хліба по селах і колгоспах В.-Дніпровського району спеціально уповноважені комісії перевіряли людські відходи, щоб через фекалії дізнатися, що люди їдять (бо люди присягались, що не мають хліба, а проте ще живуть). Власники тих відходів, у яких комісія визначала наявність зернового хліба, змушені були тікати, щоб сховатися від екстраординарних репресій.

с. Мишурич-Ріг, Дніпропетровської області. Неділя, привітний сонячний ранок. В центрі села, біля руїн висадженої в повітрі церкви, сільський базар. Всі люди на базарі з пухлими обличчями, неговіркі, мовчазні, безголосі, їхні рухи кволі, бо в них пухлі руки й ноги. Вони продають або купують кукурудзяні стебла, обмолочені кукурудзяні качани, чорний порошок, натертий з кураю, коріння, кору та нижчі частини водяних рослин. Перелічений «асортимент» сільського торгового обігу був для людей тією їжею, яка не рятувала від голодної смерті, а лише, додаючи мук, трохи її відволікала.»

Так виглядають «успіхи» большевицьких злочинців в Україні в 1933 році. Такі плоди їхньої кривавої диявольської праці. Закінчуючи цим розділом висвітлення документів російсько-комуністичної дійсності в Україні, звертаємо увагу читачам, яким було невідомо про голод в

Україні і тим читачам, яким відомо було, що з цих документів наочно виявляється, що голод в Україні був створений штучно лише з тою метою, щоб цим способом умертвити понад 7 мільйонів українських селян. Щоб цим способом ліквідувати спротив української нації проти московської окупації.

Для нас, українців, що вирвалися з того советського «раю» у вільний світ стало ясно, що Москва зуміла при допомозі своїх п'ятих комуністичних колон та при допомозі своєї пропагандивної диявольської машини, заглушити смертельні крики мільйонів умираючих дітей, матерів і селян в Україні. Ми переконалися, що тут, в західному світі, орудують і диктують різні приклонники московського імперіялізму і ця світова мафія зуміла вплинути на світову демократичну пресу, щоб вона не писала про голод в Україні і цим не розкривала злочинства Москви.

І якщо світ не хоче стати жертвою, подібно до України, якщо світ не хоче, щоб його російський комунізм «розкуркулив» і загнав у колгосп, хай з усією рішучістю і безкомпромісовістю стане в допомогу в визвольній національній боротьбі українського і інших поневолених Москвою народів, та спільно творить великий, священний похід проти російсько-комуністичного імперіялізму — цього найбільшого зла людства.

Ф о т о к о п і ї
частини документів

поданих у книзі

СПИСОК фотокопій документів

Назва документу:	Текст надрукований на стор.:
1. Секретарям сільпартячеек . . .	23
2. До революційної військової влади республіки	24
3. До всіх сільрад	29
4. Доповідна записка	32
5. До голів сільрад Криничанського району	35-36
6. Заготовачу шкірсировини	38-39
7. Радіо-схема	40
8. До голів сільрад Криничанського району	41
9. До всіх с/рад та СЗВТ, та млинів н/району	41-42
10. Наказ І/13	45-46
11. Акт	49
12. Акт	50
13. До всіх голів райвиконкомів	53-54
14. До всіх сільрад Криничанського району	54-55
15. Телеграма І/3	55
16. До РАЙПО	56
17. До всіх голів сільських рад Криничанського р-ну	57-58
18. Заява	65
19. До Кам'янського РВК	66
20. До окрвиконкому	67
21. Випис з протоколу 28	67-68
22. Заява	69
23. Заява	69
24. До всіх сільрад Криничанської міськради	75
25. Список твердоздавців	77-79
26. Особиста ухвала	82
27. Службова записка 17	99
28. Витяг із протоколу	100

Тут подана лише частина фотокопій. Решта використана
в англійському виданні книги.

Кремль

Качество работы ... (фразы нечетко видны)

просто ... (фразы нечетко видны)

Чертеж ... (фразы нечетко видны)

1/ ... (фразы нечетко видны)

2/ ... (фразы нечетко видны)

3/ ... (фразы нечетко видны)

4/ ... (фразы нечетко видны)

Секретариат сельпартячек ...

Милей

(#)

ДО РЕВОЛЮЦІЙНОЇ ВІЙСЬКОВОЇ
РЕСПУБЛІКИ.

Рішення

Назва держави по прощій модифікації
розбіжних земель держ. значення
М. Румянцева Сільська Грома на Дніпр-Петровиці
мі. від імені білорус. та організації села
Адреса до відомого підприємця
620 ПУА згідно... 115 ПУА пенсії, 140 ПУА пенсії,
та 50 ПУА пенсії, а разом 1125 ПУА.

Відомо, що...

ГОЛУБА КИРИЛОВА І ВАХУЛЯ

С. П. Б. Т. А. / П. А. Л. /

До революційної військової влади республіки (стор. 24)

У С. Р. М.
МАНСЬКА МІСЬКА
РАДА

Робітниче-Селянських та
Червоноармійських Депутатів.

Сесія _____
12/2 1921

До всіх сільрад

Щесться цілий ряд випадків когт влітку
при відлученні майна від куркульско-заможнячої часті
вони вважали і продавали окремі часті предмету і грошу
вони вважали майна від куркульско-заможнячої часті

в цілому і окремі часті предмету і грошу
до всіх влітку при відлученні майна від куркульско-заможнячої часті
господарств повинна бути списана в повну і беззастережну
і наперед міняючи речі не допускаючи продавати грошу з тегіть як це
практикувалось до цього часу.

Зав. Відділом Політпросвіти

Г А Г А Ч Б Н Д О /

А. Негайно.

До Голові сільрад Криничанського району.

.....

Заготівля пшавки та льону /волошки/ в цілому по району не відбуває під загрозою браку виконання наданих центром контрольних планових завдань.

Голови сільрад та керівники місцевих устанав й організації, обов'язково не надали цієї справи виключної уваги в той час, коли заготівля цього відгача набрала в році важливого державного значіння.

У відношенні з директивним завданням, під персональну відповідальність Голови сільрад, Райвиконком НАГІЧАНЬКО-ГО РАЙОНУ ПРОТЯГОМ 1954 року практично розпорнука на місці заготівля пшавки та льону в плановому обсязі не довела справі виконання куманько-заказним господарством та примусити останні дотримати ці завдання з м ж о в с м.

Про всі ці чинності негайно повідомити.

Про виконання пшавки й льону, що не вистає було доведено завданні для куманько господарством по сільраді та куманько господарством доведено ці завдання-повідомити РНК по відношенні заводу 27/111-55 року з 1 год. Д и Я.

Голова Райвиконкому / *И. Д. Г. М. Е. В. К. Ю.* /

Секретарь ГАРШИН / *Г. Гаршин* /

До голів сільрад Криничанського району (стор. 35-36)

СКАТ. БУРОВ. КОФ. Т-В.
 РАЙСКОТАРСИЦКА.
 ДИПРОТЕКТОРСКОГО ОКРУГА
 14/11 1920
 Киев 10/20 5

1. Трешков І. С. Бура 30 м. Студ. 2. Водород с Рудимов
 2. Бура 30 м. Студ. 2. Водород с Рудимов
 3. Бура 30 м. Студ. 2. Водород с Рудимов
 4. Бура 30 м. Студ. 2. Водород с Рудимов
 5. Бура 30 м. Студ. 2. Водород с Рудимов
 6. Бура 30 м. Студ. 2. Водород с Рудимов
 7. Бура 30 м. Студ. 2. Водород с Рудимов
 8. Бура 30 м. Студ. 2. Водород с Рудимов
 9. Бура 30 м. Студ. 2. Водород с Рудимов
 10. Бура 30 м. Студ. 2. Водород с Рудимов

Заготовачу шкірсовини (стор. 38-39)

Коллективний Радіопункт
в с. Радіо Сілка
с. РАДІО СІЛКА

М. М.
1944
1944

Даним Наркомату торгівлі району кустарки ознають дирекція
зриводу регуляція економічної переробки оліїнаслідь. Вручачуагу
но не регуляція переробки пошире спекуляція олією зриводу планя
заготівлі оліїнаслідь кустарур пропонуємо негайно ператрети виконання
наша дирекція зриводу мережі кустарок також зриводу нормування се-
лянською переробки догідками сілград. Незаможіть постіданий контроль
боку радянських також громадських організація роботою кустарок гід-
повідно встановленям правилам № 2311/3

НАКОМТОР /ВІДП/

18/1-302. БИТ 1/3РР. Виктор Рильницкая
тип- 505 пр.

Радио-схема (стор. 40)

№ 212/20

до голів сільрад Криничанського району
конкр. згаданому районі

... Криничанський ...

Христинівський район
Мунцієвський район
Літинський район
Почепський район
Клишівський район
Судачинський район
Трибухівський район

(4)

З огляду на те, що сільради до моменту ліквідації не
здіймали своїх повноважень, то з огляду на це до
підприємств, які були ліквідовані, не слід
направляти гроші, а саме: Криничанському району, до
підприємств, які були ліквідовані, не слід
направляти гроші, а саме: Криничанському району, до

З огляду на те, що сільради до моменту ліквідації не
здіймали своїх повноважень, то з огляду на це до
підприємств, які були ліквідовані, не слід
направляти гроші, а саме: Криничанському району, до
підприємств, які були ліквідовані, не слід
направляти гроші, а саме: Криничанському району, до

З огляду на те, що сільради до моменту ліквідації не
здіймали своїх повноважень, то з огляду на це до
підприємств, які були ліквідовані, не слід
направляти гроші, а саме: Криничанському району, до

З огляду на те, що сільради до моменту ліквідації не
здіймали своїх повноважень, то з огляду на це до
підприємств, які були ліквідовані, не слід
направляти гроші, а саме: Криничанському району, до

ГОЛОВИ ТА ПІДГОЛОВИ / КОМУНАЛИ
Зареєстровано в ...

12/1-01/001, Тел. Секретар Районного ...

В. П. ...

До голів сільрад Криничанського району (стор. 41)

1/4
1944

1. The following are the tasks assigned to the members of the committee for the year 1944:

2. The committee shall report to the Board of Directors on the progress of the work during the year.

3. The committee shall also report to the Board of Directors on the results of the work during the year.

4. The committee shall also report to the Board of Directors on the results of the work during the year.

5. The committee shall also report to the Board of Directors on the results of the work during the year.

6. The committee shall also report to the Board of Directors on the results of the work during the year.

7. The committee shall also report to the Board of Directors on the results of the work during the year.

8. The committee shall also report to the Board of Directors on the results of the work during the year.

Акт

30 р. Сержинского завода. Упомянуты акты
ф. 101, 102 по запискам Кривонозова
и разн. иная документация в архиве
М. Мамарбадзе Минеральных Вод
Краснодарского края в присутствии
инженера М. М. Бурдукова. Протокол
от 1925 г. в 2-х экземплярах. Один
экземпляр в архиве завода, другой
у инженера Бурдукова. Протокол
не закончен, в наличии.

В архиве архивных документов
названия 30 р. 75 ф. 101. Протокол
от 1925 г.

В Бюро архивных документов - 105 р. 75
ф. 101. Протокол

В архиве отобранных документов
1 гл. 101. Протокол

Протокол от 1925 г. в 2-х экземплярах
в архиве завода. Протокол

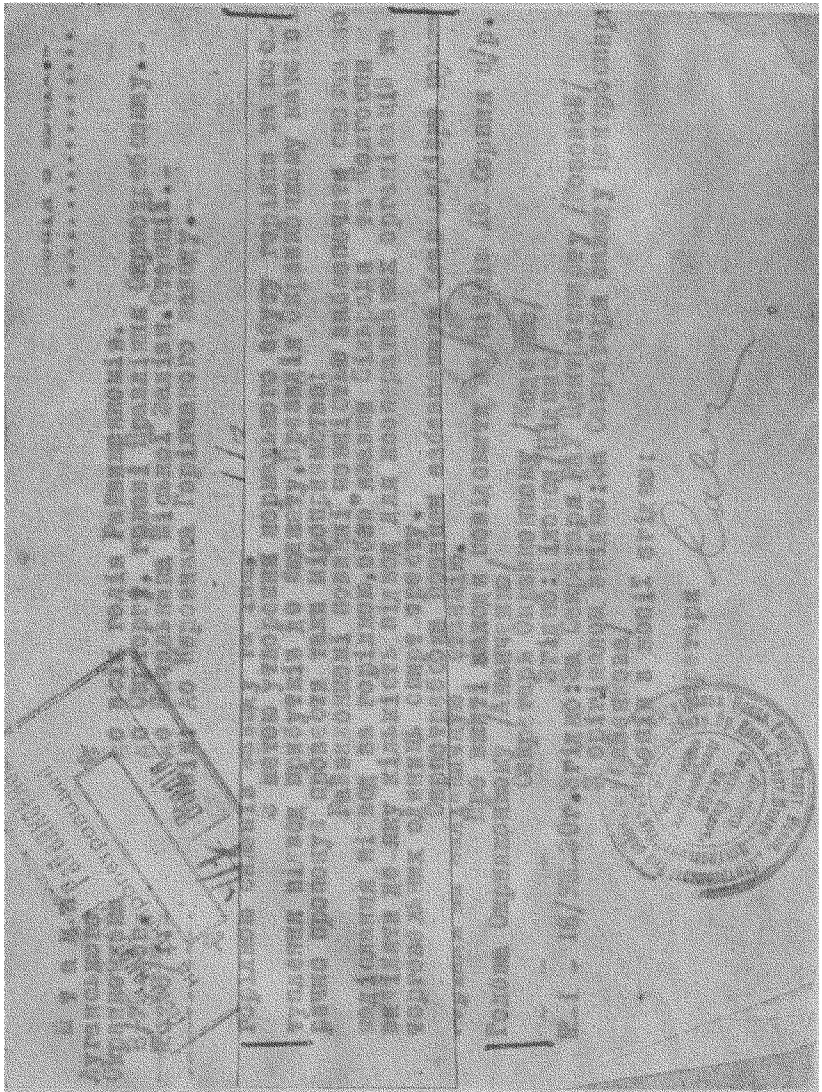
Акт от 1925 г. в 2-х экземплярах
в архиве завода. Протокол

Ак м

1930 жылы 19 септемберде урматтуу маман
Кыргызстандын с/п доктору Н. С.
& урматтуу маман Н. С. Маманов менен
Кыргызстандын с/п доктору Н. С. Маманов менен
урамын билдирем.

Урматтуу маман Н. С. Маманов менен
Кыргызстандын с/п доктору Н. С. Маманов менен
урамын билдирем.

1930 жылы 19 септемберде урматтуу маман
Кыргызстандын с/п доктору Н. С. Маманов менен
урамын билдирем.

До всіх голів райвиконкомів (стор. 53-54)

Високий Слав, Кримінальний

13

Кенігсбергський ім. Шмідт
неможливо буде не-го-шмідт
що справа з нестарами і не-го-шмідт
вн до Крайніце, ім. Шмідт
туди і вилася, профані, ім.
А. Шмідт ім. Шмідт

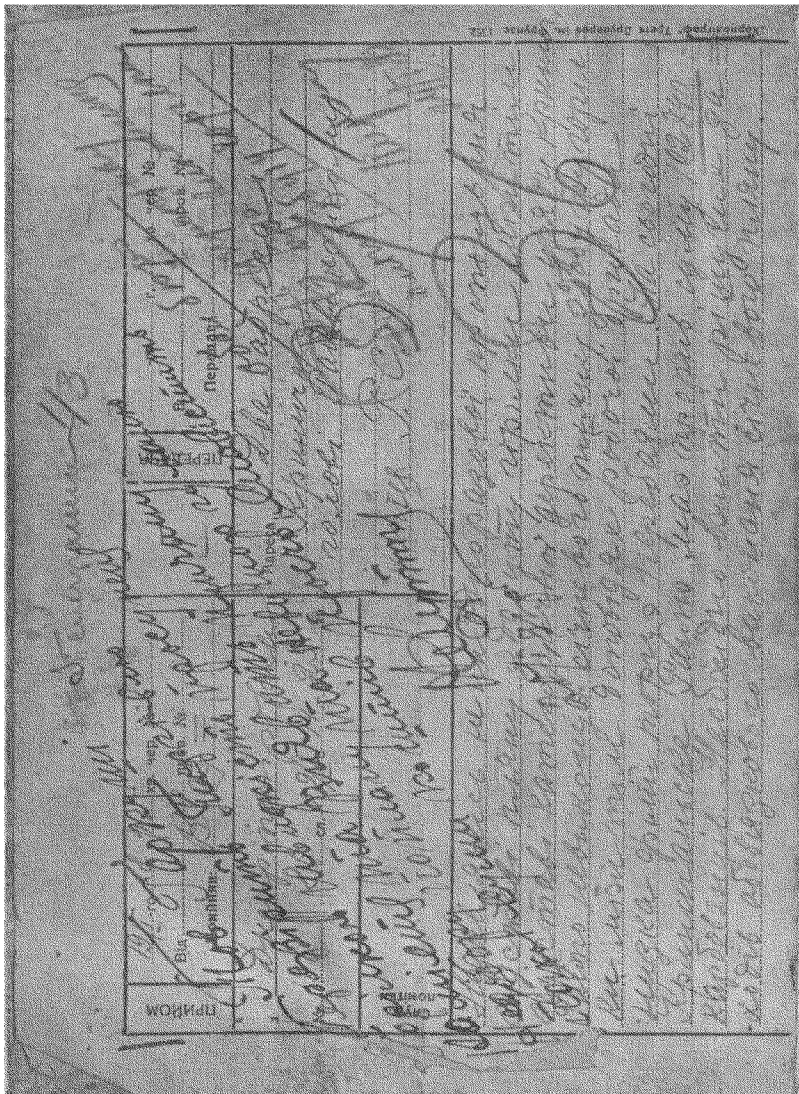
розширено. Шмідт ім. Шмідт
Сирійський Шмідт. Шмідт
наказу Шмідт. Шмідт
не повинно - Шмідт
Шмідт Шмідт Шмідт
Шмідт Шмідт Шмідт

Шмідт

Шмідт

Шмідт

До всіх сільрад Криничанського району (стор. 54-55)

Телеграмма I/3 (стор. 55)

1957
1958

1959

1960

1961

1962

1963

1964

1965

1966

1967

1968

1969

1970

1971

1972

1973

1974

1975

1976

1977

1978

1979

1980

1981

1982

1983

1984

1985

1986

1987

1988

1989

1990

1991

1992

1993

1994

1995

1996

1997

1998

1999

2000

2001

2002

2003

2004

2005

2006

2007

2008

2009

2010

2011

2012

2013

2014

2015

2016

2017

2018

2019

2020

2021

2022

2023

2024

2025

До всіх голів сільських рад Криничанського р-ну.

.....

На підставі того, що згідно з постановою Центрального комітету Радянської України від 10 жовтня 1944 року, метою якого було ліквідувати приватну власність на землю в сільському господарстві, ліквідувати приватну власність на землю в сільському господарстві, ліквідувати приватну власність на землю в сільському господарстві.

Кількість приватної власності на землю в сільському господарстві, ліквідувати приватну власність на землю в сільському господарстві, ліквідувати приватну власність на землю в сільському господарстві, ліквідувати приватну власність на землю в сільському господарстві, ліквідувати приватну власність на землю в сільському господарстві.

Відповідно до постанови Радянської України від 10 жовтня 1944 року, метою якого було ліквідувати приватну власність на землю в сільському господарстві, ліквідувати приватну власність на землю в сільському господарстві, ліквідувати приватну власність на землю в сільському господарстві.

Відповідно до постанови Радянської України від 10 жовтня 1944 року, метою якого було ліквідувати приватну власність на землю в сільському господарстві, ліквідувати приватну власність на землю в сільському господарстві, ліквідувати приватну власність на землю в сільському господарстві.

КОРДА ВІСНУВАТИ В РІВНОСТІ

У зв'язку з тим, що в сільському господарстві ліквідувати приватну власність на землю в сільському господарстві, ліквідувати приватну власність на землю в сільському господарстві, ліквідувати приватну власність на землю в сільському господарстві.

У зв'язку з тим, що в сільському господарстві ліквідувати приватну власність на землю в сільському господарстві, ліквідувати приватну власність на землю в сільському господарстві, ліквідувати приватну власність на землю в сільському господарстві.

У зв'язку з тим, що в сільському господарстві ліквідувати приватну власність на землю в сільському господарстві, ліквідувати приватну власність на землю в сільському господарстві, ліквідувати приватну власність на землю в сільському господарстві.

Відповідно до постанови Радянської України від 10 жовтня 1944 року, метою якого було ліквідувати приватну власність на землю в сільському господарстві, ліквідувати приватну власність на землю в сільському господарстві, ліквідувати приватну власність на землю в сільському господарстві.

Відповідно до постанови Радянської України від 10 жовтня 1944 року, метою якого було ліквідувати приватну власність на землю в сільському господарстві, ліквідувати приватну власність на землю в сільському господарстві, ліквідувати приватну власність на землю в сільському господарстві.

Про це повідомити інформувати відповідно.

489
8/1-30 р.-

Голова НК / М. Думанський

Секретар / Л. М. / С. М. /

Директорский Сводный Ученый Комитет
 (4)

Заведующий кафедрой
 Высшей математики Архитектурно-строительного факультета
 Высшей школы
 Высшей школы
 Высшей школы

183

Дата: 11/11

Прошу Вас познать, что с преподавателями
 Специальной учебной комиссии по безграмотности
 мне а также и моей супруге: Москва, 11/11
 Так же и мой товарищ по работе
 и не знаю, что и думать по поводу
 вышеназванного события, а мне еще 1 ноября
 прошу известить орудия. А в году 1
 Вам же прошу к тому же
 Коммунального хозяйства.

В. С. Р. Р. 7. С. С. К.
Український Комітет
1934

Вх. 116/8.- 19

С К Р З И К О Н І С И У. - № 863/9.-

1934 102
4 116/8.
в Дніпропетровську

Повертаючи листування в справі поновлення у виборчих правах гр. Мірочицького. Скороченою редакцією повідомляю, що коли встановлено, що гр. Мірочицький користувався сезонною найманою працюю під час польових робіт терміном 2 місяці, то він виборчих прав по інструкції не позбавляється. беручи на увагу, що гр. Мірочицький засудженого до вимуру на 12 років, на підставі п. 12 інструкції "Про вибори до Рад" - він повинен звільняється виборчих прав на час ув'язнення.

Т. в. о. СЕРГЕСЬ КУРЧА /Войничевич/

СЕКРЕТАР Л. М. Н. СІМЯ, У /Гришківський/

до Судиманши

Випис з протоколу № 28

засідання Президії Кам'янського гайвіконкому від 19-го грудня 1929 р.

ШЛУКА: С. Семенівка МІРОШЕНКА Степана Яковлевича.

тов. Сокирян /
Внесено секретаріатом гайвіконкому.

УВАЖИЛИ: 1. Звернувшись увагу, що гр. МІРОШЕНКО вживав сезонну найману псаця з метою поширення свого господарства, що він унеможливив себе злісного куркуля, який постоїлив радянські виходи у хлібопостачальній компанії, за що його було засуджено до вичур'ю, - рішуче заперечували поновлення його у виборчих правах.

2. Друге прохати Сковиконком переглянути свою постанову про відновлення гр. МІРОШЕНКА С.Я. у виборчих правах, з оглядом його засуду про відновлення, як безпідставну.

Секретар Президії Кам'янського Гайвіконкому
С. Семенівка
1929

(16)

До Крижисаєвського Рядового
Гр. С. В. Кавілаєв Крижисаєвського гр.
Милости Архисаєвича Голуша.
Заява

По розряду я в 1925р. вступив собі приватизую
1 квітня 1925р. з своєю родиною в користування і дав приватиза-
ція Крижисаєвському Сюзю. Навіть де приватизація
поступила і по цей час. З 1 квітня 1925р. я
відносився до державної платі за приватиза-
цію. Все час живу з своєю господарською в
Голушу приватно мене з своєю сім'єю без най-
мані праці, великих илих прибуток і не
маю. Навіть шкоди ні радодати ні радодати
я не зробив, але де цього часу мене дозволи-
тимо виборчих прав не зважаючи на мою
перездні клопотання.

Протяг Р. В. Я. про встановлення мене в
виборчих прав. — 12/5 31р.

Голуша Милости.

Заява (стор. 69)

67

(16)

До Криміанського Райлунгу
Гр. С. В. Шибані Криміанського д-р.
Михайла Архиповича Богунца.
Заява

На Президію 14.12.39 вступив був працівник
Львівської міськ. а сіль. торг. біржі і був призначе-
ний Криміанському Округу. Як він же працівник
мешкає і по цей час. З 1.1.40 року я
відмовився був урядові платити за праці-
вцями. Десь час живу з своєю господаркою в
одному будинку мене з своєю сім'єю без на-
мані праці, ніяких інших прибутків з не-
їмаю. Жодні шкідливі розваги ні розривів
я не зробив, але до цього часу мене позбав-
или виборчих прав не зважаючи на мої
непосередні клопотання.

Кроку Р. В. Ж. про встановлення мене в
виборчих прав. — 12/1 31р.
Богунець Михайло.

Кли "власники" ДО ВСІХ СІЛЬРАД НАМ'ЯДЬ НОЇ МІСЬКОРАДИ

9/11-19-5р.
№ 7/5

КОЛІЯ: МІСЬКАРАДИ МІЩОРАДИ

Неохочаючи наші заклики та рознаказання про подальшу діяльність сільрад не виконувались, як це показали при обстеженні А. Діськової сільради. У зв'язку з цим, сільради повинні бути ліквідовані разом з усіма своїми активами, с/проради не повинні вести господарств, а без задержання М. Д. Д. /за рішенням місцевої ради не організуватися, після чого всі повноваження мають перейти в руки сільради на чолі з сільрадою. Сільради повинні бути ліквідовані, а всі активи, гроші та цінності, які належали їм, вилучити в державному порядку.

Виходячи з виконавчих указів М. Д. Д. просять: /1/ всі сільради ліквідувати та всі повноваження передати в руки держави /2/ сільради ліквідувати, а всі активи, гроші та цінності, які належали їм, вилучити в державному порядку.

3/ При ліквідації сільрад всі активи, гроші та цінності, які належали їм, вилучити в державному порядку.

4/ При ліквідації сільрад всі активи, гроші та цінності, які належали їм, вилучити в державному порядку.

5/ При ліквідації сільрад всі активи, гроші та цінності, які належали їм, вилучити в державному порядку.

/Далі по сільраді

С П И С О К

**ТВЕРДОЗДАВЦІ В РАЙОНІ ТА ІХ ВИКОНАННЯ ТВЕРДИХ
ЗАВДАНЬ ПО ХЛІБОЗАРІВЦІВІ НА 1/1-1933 РОКУ.**

Прізвище та ім'я	Земельні	Виконавці	Характерист.
	в конусах	в центнері	
А Ф І Я:			
ГОРБОНОС Куканя.....	27	6,5	Розгородський.
ГОРБОНОС Павло.....	18,3	16,83	Спеціалне виконувач ✓
МАКАРЕНКО Павло.....	16,0	6,80	Розгородський.
СІВЕНКО Норвід.....	16,0	---	Розгородський, він працює в Домашньому пункті на класі на гарній спеціаліст.
КОРЮН Степан.....	17,0	---	Розгородський, чоловік в Селішчівці
РОМАШКОВО:			
СІВЕНКО Іван Федорович.....	14,0	---	Розгородський в 81 р. виконувач в 1932 р.
ДРАГУН Дмитро Іванович.....	13,0	---	Розгородський в 1931 р.
СІВЕНКО Федор.....	20,8	6,80	Розгородський.
СІВЕНКО Іван Федорович.....	6,5	3,0	Розгородський в 1931 р.
СІВЕНКО Іван Федорович.....	6,5	6,5	
КОЛОДІЩИНСЬКА:			
СІВЕНКО Іван.....	26,36	19,86	в селі конуса.
СІВЕНКО Іван.....	20,17	15,15	
ВИСОКА:			
СІВЕНКО Іван.....	7,8	-	в т і л.
СІВЕНКО Іван.....	2,8	-	в т і л.
МАТІЯ Нерука.....	2,76	-	в т і л.
КАРНАУКІВКА:			
СІВЕНКО Дмитро.....	14,85	-	Землі, ліси в Бурі.
СІВЕНКО Іван.....	32,63	-	Артемошкин на землях розпор.
СІВЕНКО Іван.....	11,90	-	Р о з г о р д с ь к и й.
Г. ЗАХАТІВКА:			
СІВЕНКО Іван Федорович.....	29,63	-	
СІВЕНКО Іван.....	7,06	7,06	
КОЛОДІЩИНСЬКА:			
СІВЕНКО Іван Федор.....	44,85	14,8	Розгородський, в селі шіх
СІВЕНКО Іван Федор.....	72,00	12,71	Розгородський, в селі шіх
СІВЕНКО Іван.....	22,54	-	в т і л.
СІВЕНКО Іван.....	19,06	-	Розгородський в селі шіх

Список твердоздавців (стор. 77-79)

Х
 УХВАЛА
 Раднаго Народнаго Засідателі
 Союзної Республіки
 12-го червня 1931 року
 про
 Голосні Секретари

Государственный Секретари
 Шликін та Голуба.
 Герлієві.
 Протокол
 Протокол

УХВАЛА
 Секретар Н. Сулу З-го
 Кончатого р-ну.
 131

УХВАЛА
 Раднаго Народнаго Засідателі
 Союзної Республіки
 12-го червня 1931 року
 про
 Голосні Секретари

Особиста ухвала (стор. 82)

ГОЛОВА

Кам'янського Районного Виконавчого Комітету
Рад Р.С. та Ч.Д.

19... р.

Службова записка № 17

Пов. Зв'язку Радничаті
С.р. Сітківській Селі. Селе
Сітківській та Селівської
про те що коли вони будуть
продавати худобу то слід
подати до Сітківської Радничаті
подати до Сітківської Радничаті
Сітківській та Селівській
буде продавати до Сітківської
Сітківській та Селівській
буде продавати. Не бачи
вона худобу, то слід
подати до Сітківської
Сітківській та Селівській

Витяг із протоколу Армії ^{№ 1118}
 Союзників ринку Вулюбного Зберезь,
 1931 року. Були присутні: Кавал, Мухомор
 Корб, Цивилі, Кошмаров, Сурма, Шуман
 і Фришман

Сухарин: § 3. про відвоювання землі Киркисів
 Ісмаїларів та заміщення її в землекористування.

Завалява: Прасяк П. В. Ка о відвоюванні
 землі Киркисів Ісмаїларів в кількості
 42 га с/г. землі в с. Киркисів
 району "Тисин" м.п. Вулюбного Зберезь
 на чужинській території. Частина цієї
 землі ділять в землі Терезівської с/г. станції.
 4 квадратну мілю та по 1/2 квадратну
 частину с/г. станції, всі ці землі відвоювати
 від військ "Тисин" в 1931 році в кількості 42 га
 з них 3 га в 1-й кв. мілі. Крім того в 1-й кв. мілі
 ділять землі в 1-й кв. мілі. 4 квадратну
 частину землі з 1-го кв. мілі.

Підписи: *Кавал*
Мухомор
Корб

№ 1118	№ 1118	№ 1118	№ 1118	№ 1118
№ 1118	№ 1118	№ 1118	№ 1118	№ 1118
№ 1118	№ 1118	№ 1118	№ 1118	№ 1118
№ 1118	№ 1118	№ 1118	№ 1118	№ 1118

З М І С Т

	Сторінка
Передмова	11
Від автора	13
Хлібозаготівля	17
М'ясозаготівля	27
Заготівля сільсько-господарських продуктів та фу- ражу	31
Заготівля прядива та льону	35
Ліквідація кустарів	37
Вилучення зброї та грошей	45
Горілка як засіб побудови соціалізму	53
Державна позика	57
Позбавлення виборчих прав	61
Розкуркулення	73
Колективізація	85
Посівна кампанія	95
Витончені методи катування	99
Голод в 1933 році	103
Фотокопії частини документів, поданих у книзі	115